

Lehoczki Károly

SZOBROK HUZATBAN

Színművek

Mennyi mindent megszavaztak már,
hogy azután megsirassák!

ISBN 978-615-00-4633-4

A kötet a szerző gondozásában jelenik meg
Minden jog fenntartva
© Lehoczki Károly, 2019

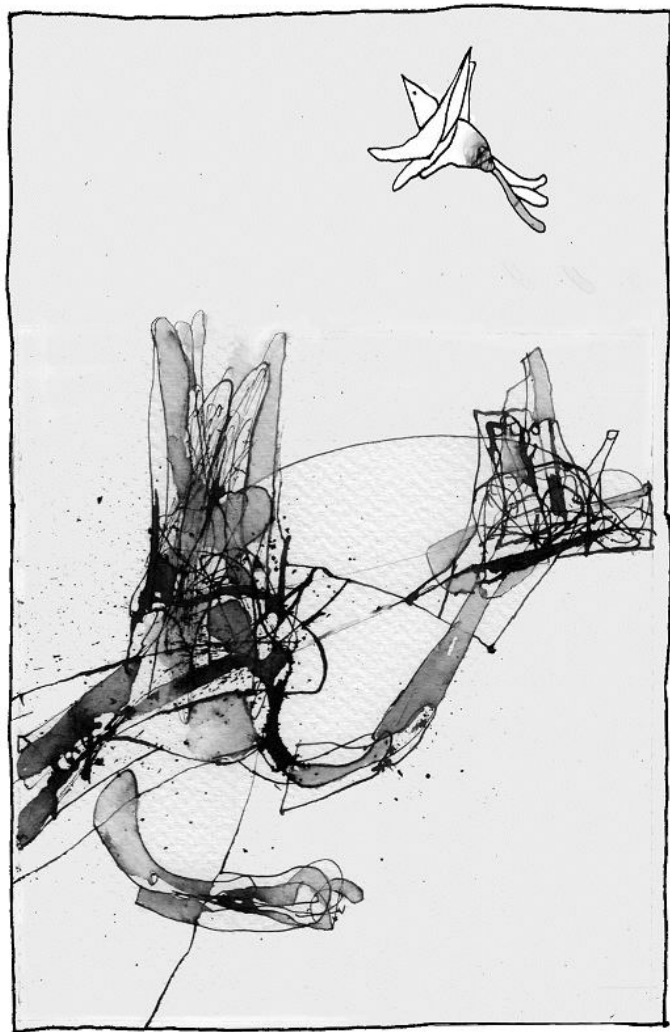
A borítót és az illusztrációt készítette
Damó István

LEHOCZKI KÁROLY

***SZOBROK
HUZATBAN***

Színművek

litera mea
2019

Szobrok huzatban

Színmű két részben

Szereplők

Szobrok:

Majális lány
Majális nő
II. világháborús emlékmű
I. világháborús emlékmű
Erdei
Dózsa
Luther
Néptanító
Hármas kereszt
56-os emlékmű
Simmelweis
Áldott állapotú nő
Hoffer

Szellemek:

Fuvaros szelleme
Szíjgyártó szelleme

Első rész

(Éjszaka. Egy nem túl nagy település főtere, rajta középen kétalakos majális szobor. A talapzatára pingálva: „Boncsáké el!” A többi szobor távolabb.)

Majális lány:

Hová futunk?

Majális nő:

A jövőbe.

Majális lány:

Messze van még?

Majális nő:

Nem tudom. Eddig még mindig csak a jelenben léteztem.

Majális lány:

Akkor azt sem tudod, miféle hely az, érdemes-e egyáltalán annyira sietnünk?

Majális nő:

Nem. Fogalmam sincs. Viszont mások is mind oda igyekeznek, valami oka csak lehet.

Majális lány:

Furcsa –, rohanunk vagy negyven éve, s a jövő még mindig nem látszik.

Majális nő:

A mi dolgunk rohanni. Mindenki tegye a dolgát.

Majális lány:

A vásznat is lobogtatjuk. Szép, ugye?

Majális nő:

Súlyos, tömör anyag, mégis hogy csattog a szélben! Integtetünk nekik vele.

Majális lány:

Mégsem integtetett még vissza senki.

Kicsit nehéz így. Ha legalább annyit sikerülne haladnunk, a jobb lábammal elérjem a talajt, könnyebb volna.

Majális nő:

Nem biztos, hogy szükséged lesz rá.

Majális lány:

Hát, igen! Mostanában furcsa laposakat pillantgatnak fel ránk.

Majális nő:

Ahogy a hízókra disznóvágás előtt.

Majális lány:

Ezt meg honnan szeded?

Majális nő:

Valahonnan nagyon régről emlékszem rá.

Majális lány:

Másra is emlékszel abból a régből?

Majális nő:

Előfordul. Hirtelen, mintha álmodnám, látom.

Majális lány:

Ó, istenem! – időnként nekem is süt, sajog az összes tagom, akárha lánggal égetnének.

Majális nő:

A múlt. Hegesztettek.

Majális lány:

Fájdalmas a múlt. És ha a jövő ugyanilyen fájdalmas lesz?

Majális nő:

Ne foglalkozz vele. Fuss! Könnyedén, ahogy eddig. Ne lássák rajtad. Sőt! Élvezd! Merítsd meg az arcod a délnyugati szélben!

Majális lány:

Mit teszünk, ha... ha sohasem érhet le a lábam, ha... ha nem lesz rá szükségem?

Majális nő:

Semmit.

Majális lány:

Hiába törtük magunkat negyven éven át?
Csak úgy hagyjuk?

Majális nő:

Fuss!

Majális lány:

Mi bajuk velünk?

Majális nő:

Hogy futunk. Meg az, hová. De leginkább az, honnan.
Ráadásul integetve.

Majális lány:

Saját magukkal nincs bajuk? Örökké itt loholnak, hajtanak alattunk.

Mi lenne, ha lassítanánk? Ha nem lobogtatnánk, nem intenénk?

Vagy éppen gyorsítanunk kellene? El innen, el?

Majális nő:

Elfáradtál?

Majális lány:

Dehogy fáradtam!

Mondjuk, picit a jobb lábam.

Imádom ezt a rohanást! Látom magamat kívülről. Szeretem magamat ilyennek látni.

Majális nő:

Én is téged. Szép vagy.

Majális lány:

Min múlik majd?

Majális nő:

Ahogy megszavazzák.

Majális lány:

Mennyi mindent megszavaztak már, hogy azután megsirassák!

Majális nő:

Az emlék tovább él a valóságnál.

Majális lány:

Szerény vigasz így túlélni önmagam.

Majális nő:

Csak túl sok az emlék. Egymást öldöklő emlékek.

Majális lány:

Itt ugye piac volt régebben? Úgy mondták, nem?

Majális nő:

Az.

Hagyhattak volna legalább egy betonasztalt belőle. Na, látod, azzal sem voltak kíméletesebbek.

Majális lány:

Akkor lehet, mégsem a futásunk a bajuk. Vagy a vásznunk. A piac állt, semmit sem lobogtatott.

Majális nő:

Igen. A pékség sem, odaát szemben. Emlékszel, az öregasszony az illatáról mesélt a dédunokájának? Szinte éreztem az édeskés szagot, pedig mi sem futottunk még itt akkor.

Nem tudom, miért van így. Így van. Bizonyára ölni csak teljesen lehet.

Majális lány:

És a vasútállomás? Az áll, pedig a vicinális mióta nem jár!

Majális nő:

Ugyan. Halott az is, csak még nem bontották el. Majd.

Majális lány:

Milyen lesz? Félek kicsit.

Majális nő:

Mással is megtörtént már, ne emészd magad. Addig pedig tedd, amire születtél, rohanj, lobogtass!

Majális lány:

Szerinted változott bennünk valami? Megöregedtünk?

Majális nő:

Szép vagy.

Majális lány:

Te is. Erős.

Majális nő:

Jó így együtt, hogy nem vagyunk egyedül. Szeretlek itt magam mellett.

Majális lány:

A tetők felett szoktam nézni a temetőjüket. Most már túl sötét van hozzá, a Hold sem elég kerek. Mennyit ki-járnak! Szerencsések, tudják, hol végzik.

II. világháborús emlékmű:

Badarság!

Majális lány:

Hallottad? Ez ő? Onnan jött, a temető felől.

Majális nő:

Igen, ő.

II. világháborús emlékmű:

Tudnék erről mesélni egyet-mást. S a mikorról, meg a hogyanról.

Majális lány:

De én még annyi mindent nem próbáltam!

II. világháborús emlékmű:

Mindjárt elsirom magam!

Az emléktáblámon a nevek negyede nem élt huszonöt évet. Elrohadt mind.

Majális nő:

Szerencsére megvannak inkább békességben. Ahogy az normális. A mi békénkben. Nehogy már hozzád igazodjon az egész világ!

II. világháborús emlékmű:

Békében? Hahaha! Ráadásul a tiétekben! Vajon mit szólna ehhez a szíjgyártó, a fuvaros, meg még egy páran? Jól tennék, ha többször emlékeznének rám. Megkímélhetnék magukat egy csomó iszonyattól.

Majális nő:

Ez persze igaz. Bár, nem biztos. Valahonnan nagyon mélyről jön belőlük a gyilkolhatnék.

II. világháborús emlékmű:

Kipateroltak ide hátra. Szóval, még a költözködésről is szereztem némi élményt. Itt egy vagyok a sírkövek közül, a többitől kicsit méretesebb, de nem igazán vesznek tudomást rólam, unottan járkálnak el melletttem. Amazt bezzeg ott hagyták szem előtt, a polgármesteri hivatallal átellenben, pedig gyenge, kezdő kis balhé volt az övé az enyémhez képest.

I. világháborús emlékmű:

Fogd bel! Mit tudsz te arról? Nem is léteztél még akkor. Lám, hamar kitelt a becsületed, kimentél a divatból. Aki benyal, az így jár.

II. világháborús emlékmű:

Pedig nem miattam vészett el a kétharmad ország!

I. világháborús emlékmű:

Hullarabló!

II. világháborús emlékmű:

Senki sem akart megdöglenni. Lavírozni próbáltak, bedobva némi áldozatot.

I. világháborús emlékmű:

Meghalni mindig rosszkor van. Bedobni sikerült. Mást se.

Dózsza:

Rám a törökvészt kenték négyszáz évig. Ha valaki a szá-jára vett, káromkodott.

I. világháborús emlékmű:

Várj csak, neked sem maradt ott sok hátra királykodni, eltakarítanak, ha nem is a csajokkal együtt, de nem sokkal utánuk. Esetleg megvárják, míg szétkorhad a faragott fejed. Nem kell ide senki felforgató! Zavart kelteni, azt tudtok! Dolgozzon, aki robotra született!

Figyeld meg, ha senki, de a paraszt Hoffer, az marad!

Dózsza:

Változik a megítélés, pedig mi már aligha változunk.

Kit érdekel, hol ülök, állok vagy fekszem! Rászolgáltak, megkapták, megadtam nekik, népnúzóknak. Ez a lényeg.

Az időt pedig nem tíz években mérik, nagypofájú. Nekem felfoghatatlanul sok az időm.

Hoffer:

Mi baj?

Erdei:

Semmi baj. Szemétkednek. Te csak bóbiskolj nyugodtan, nincs mitől félned.

Hoffer:

Én legszívesebben ma is nyomatnám, de nem bírom. Ezek a mostani gépek erősebbek, fürgébbek. Klímával vagy hogy mondják, meg ilyesmi.

Sok száját megettettem, az egyszer biztos.

Erdei:

Azt itt értékelik. Úgyhogy nyugi! Ha semmit, de a munkát megbecsülik. Még az istenüket is hamarabb eladják, mint amit a verejtékükkel kerestek meg.

Hármas kereszt:

No, még egy új keletű igazságtévő! Már csak ez hiányzott! Az ő magasröptű szociológusi véleménye másodpercnyi történelmi távlatból! Nem lepne meg, ha megelőzné a repedt fejű parasztvezért a kiszavazásban.

Erdei:

Kuss, madárijesztő!

Hármas kereszt:

Istentelen! Csakhogy lejárt a ti pogány időtök, lélektelen fattyúk! Az isteni szeretet győzedelmeskedik!

Erdei:

Ez még mindig itt tart? Lehet, hogy kinn a gátnál nincs térerő?

Isten, ha mégis léteznél, ments meg engem az irántad érzett szeretettől!

Dózsa:

Lányok, sejtitek, honnan fúj a szél?

Majális nő:

Már hogy ne sejtenénk! Innen föntről jól látszik, hallatszik minden. Az is, amiről csak sutyorognak.

Hármas kereszt:

Megunták sokan a hivalkodásukat.

Dózsa:

Például te?

Hármas kereszt:

Például. Meg minden jobb érzésű. A ribancok ne szagassák föl a régi sebeket, ne emlékeztessék őket minden egyes nap az apáikat, anyáikat meghurcolókra, saját kínjukra, ne üzérkedjenek mindenki szeme láttára legközepe.

Dózsa:

Mert a tiéd még nem hurcoltak meg senkit? Ha ezt karóba húzott hadaim hallanák!

Konkrétan mire is gondolsz?

Hármas kereszt:

A házaikat és a hazájukat is elvesztőkre, kiebrudaltakra, akiknek egy csomaggal a kezükben kellett futniuk, vagy még indulás előtt a kamrában, a padláson felakasztották magukat, s azokra, akik egy bőrdöngővel a kezükben érkeztek a helyükre. Azokra, akiket hidegre tettek vagy internáltak. A megfélemlítettek, munkából kirúgottakra, a hitükben megaláztatottakra, a saját földjükön idegennek szolgálókra. Ezeknek álljon itt emlékmű, ne a cafkák bitorolják a főteret!

Luther:

Higgadtan, uraim.

Erdei:

Kiborult egy kétezer éves bili. Tán csak nem valami információ birtokában vagy? Tudod, hogy fognak szavazni? Meg van hekkelve?

Luther:

A pályatárs kissé elragadtatta magát.

II. világháborús emlékmű:

Igaza van a professzor úrnak.

Fölkavarodott a világ akkor. Mellesleg ma sem lenne másként, ha úgy fölkavarodna. De meg rohadt dolgok is történtek ott. Ganék voltak elegenden. Úgyhogy nem adnék a nők rezéért egy kanyi vasat sem. Nem akkora tragédia, majd öntenek belőlük valami kisplasztikát. Maga a föltámadás!

Dózsa:

És mit látnál itt szívesebben, Szentháromság, vagy mi a franc a neved?

Kopjafát? Betlehemet? Egész évben Karácsony, hm, zseniális ötlet.

Lehet, hogy már el is készült az utód?

Hármas kereszt:

Pokolba veled! Egyébként az is jobb volna ezektől a...

Luther:

Csitt! Szerencsésebb, ha most kissé magába száll.

Erdei:

Nyolc ekével szántott a Rába-Steiger. Repülőről permeteztek. Locsolták a fél határt. Kigurigázott a tag a Ladá-

ján a háztájiba, megkapirgálta a gyomirtózott táblából a maga részecskéjét, volt, hogy be is takarították neki ősszel, ha nem, legfeljebb betakarította, steksz a bukszába, aztán megvette belőle a szekrénykort, meg a villanybojlert a fürdőszobájába. Ej, parasztfelkelő szaktárs, te vered volna a nyálad ilyenért?

Dózsá:

Na, de hát a lelke! A lelke! Nem érted?

Erdei:

A lelke? Most nyugatra járnak cselédkedni. Úgy tesznek, mint akik ezt szeretik. Mint akik csak megdolgoznak a jó pénzért és nem hagyják, itthon kiszúrja a szemüket alamizsnával az új rabló világ. Mintha észre sem vennék, kapcának tekintik ott őket. Itthon persze mélyen hallgatnak erről. Fő a bankszámla! De közben a gyomruk fölkavarodik, és nem akarják, hogy még itthon se legyen nyugalmuk, itt is émelyegjenek. Felejteti szeretnének arra az egy hónapra, míg vissza nem indulnak. Utálják, ha korábbi, eladott szabadságukra, emberi méltóságukra emlékezteti őket bármi, például egy ilyen szobor. Herójtuk van tőle, meg miatta maguktól.

Hármas kereszt:

Majd szavaznak, és akkor nem lesz apelláta. A többség akarata dönt. Az igazság.

Dózsá:

Hé! – megcsapott a szél a Duna felől? Semmi sem jut eszedbe a szavazásról, a többség akaratáról? Te, te –, majd mondtam valamit! Pedig három kereszt állt ott is a

hegyen, ahogy te díszelegsz a főút mellett és köpködöd azokat, akik a középsőről leszavazták a martalócot, hogy fölszögezhessék rá... Többség! Igazság! Két fillérért eladják az anyjukat is.

II. világháborús emlékmű:

Semmi sem örök. Főleg nem az emberi megítélés. Rólam leverték a csillagot a felfordulásban, hogy aztán, amikor dugába dőlt a dolog, azzal hengegjenek, elvitték megőrizni. Most bezzeg ott terpeszkedik tátott szájjal a halás nép emlékezete a parkban. Mire is emlékeznek vele? Arra, hogy leverték a csillagot vagy arra, hogy megőrizték? Mivel is szolgált rá kitüntető tiszteletükre? Volt egy kis ribillió, végül ellátták a baját a hőbörgőknek, ennyi.

56-os emlékmű:

Jó helyen vagy te ott, ahol vagy, úgy látom, kellő távolságban az előktől. A két cafkának is megtalálják majd a megfelelő zugot. Valahol a vasútállomás környékén például. Hadd várják, hátha jön a vonat. Fussanak, le ne késsék. De támogatom az elhangzott ötletet is, hogy alájuk fűtsenek, kohóba a drágákkal. Szó szerint. Jó az ára a színesfémnek.

Erdei:

Az ő történelmi rálátása hány másodperc, madárijesztő?

Hármas kereszt:

Fogd be! Igazat beszél, mert ezer évek igazságából merít.

56-os emlékmű:

Még ha kinéznének valahogy, kellemesek, nőiesek volnának, de pillantsatok rájuk! Hát nők ezek? Egy nő legyen törekeny, kecses, őrizze a családi tűzhelyet, a férjét, gyerekeit, vezesse a háztartást, ne a semmibe loholó kigyúrt izomkolosszus legyen, ideológiák kurvája!

De most tényleg, szerintetek előfordult valaha is, hogy valaki leült melléjük a padra elgyönyörködni a lényükben? Nincs ezeknek lelke. Bazi, idejétmúlt eszmelakájok.

Dózsa:

Nézd, az esztéta! És tebenned, te tátott szájú, a te penetráns, tátongó lyukadban szoktak gyönyörködni?

56-os emlékmű:

Én a szabadságért kiáltok, az eladott függetlenségért, ezért hiányzik belőlem pont az, ami ebben a két ringyóban túl sok! Ők idegen hatalmak zászlaját lobogtatják. Milyen jogon? Jöttment árulók! Nem kellene ide idege nek! Sem ők, sem akiket idehívna.

Erdei:

Nem kellene? Tényleg? De hiszen háromszáz éve sincs, hogy ezek a népek megtelepedtek e tájon. Száz éve még alig dadogtak magyarul. És vannak, akik a háború után érkeztek egy bőrönddel, ahogy hallottuk, akkor ők mind kussoljanak? Ne legyen múltjuk, hitük a világról, hirdetenivalójuk? Mindenki kussoljon, csak ti, történelmileg jogosultak papolhassatok?

Most akkor kezdjük el vizsgálni, melyikünk miért került ide? Vigyázz, akár még lejjebb is eshet az a hőbörgő állad.

Hármas kereszt:

Nos, a két szajha egészen biztosan a hatalom ágyasául.

56-os emlékmű:

Más pedig azért, hogy benyaljon a hatalomnak.

Erdei:

Magadra gondolsz?

56-os emlékmű:

Terád, meg a parasztkirályra.

I. világháborús emlékmű:

Na, az utóbbi biztosan túlzás, ha valaki, hát ő aztán nem nyalt be semmilyen hatalomnak. Bár az öcsém lett volna annyira karakán!

56-os emlékmű:

Ha nem ő, hát azok, akiknek a szolgálatába állt, idebigygyesztették.

Erdei:

Mint téged is. Félelemből, haszonlesésből, talán kicsit divatból.

Dózsa:

Ahogy látom, pusztán szeretetből kevesen kerültek ide. Hé, forradalmi kolléga, ejtettél már jó szót valaha valakiről?

56-os emlékmű:

Rólatok soha.

Hármas kereszt:

A reformátor professzor úrról, és a főorvos úrról ott a bokrokban, a magamutogató cafkák háta mögött – észre sem venni, oly szerényen húzódik meg a drága, áldott állapotú asszonykával az oldalán – vagy a földjükért elesettekről, a néptanító úrról, aki bicegve, félvakon gürített reggeltől estig, de még a szerencsétlen, együgyű Hofferről is inkább lehet dicsérettel szólni, mint rólatok.

Dózsa:

Hogy éreztétek itt magatokat, lányok, ennyi éven keresztül? Azért ehhez gyomor kell.

Majális lány:

Bizakodva. Hátha egyszer majd mégis...

Majális nő:

Huzatban.

Erdei:

Nem tudom, a tanár úr mit szólna, ha most elkezdenék firtatni, hogy ő itt csak egy idevezényelt idegen.

Néptanító:

Nem kezdik el, fiam.

Erdei:

Na persze, természetesen nem. Rendben is van, tanár úr. Így van rendben. A kérdésem inkább akként értelmezhető, ki az, aki megmarad jöttmentnek, és kit fogadnak be? Min múlik?

Néptanító:

Azon, hogy otthon légy közöttük.

Erdei:

Értsem úgy, mindenkin saját magán múlik?

Néptanító:

A munkádon. A tisztességeden. A szereteteden. Az odaadáson, ahogyan egyg   válsz velük. A p  ld  don.

Semmelweis:

Egyet  rt  k.

Erdei:

Milyen egyszerű, és mégis mennyire bonyolult. Ezt gondolom magam is. De gondolni kevés. A lelkem teszem ki, mégis, sokszor azt érzem, nem veszik észre, vagy látják ugyan, de nem fogadják el. Miből értik meg, hogy otthon akarok lenni köztük?   s ha a maiak megértik, a holnapiak szintén érteni fogják?

Semmelweis:

Fordítva szokott lenni, az idő múlásával lehiggadnak, megvilágosodnak.

Dózsa:

Pont ez a megvilágosodás sugárzik forradalmi kolléga lyuk  b  l. Nem is a Hold vil  g  t, hanem a közepén a ke  rek semmi. Mondjuk,   l  g halvány a fénye.

56-os emlékmű:

Nem te építettél házat ló híján tehén vontatta szekérrel, vertél vályogot hozzá, falasztál, vakoltál, gyalultál gerendát, ajtót, ablakot a saját kezeddél. Mesélik, tanár úr az egész házat majdnem egymaga húzta föl. Nem te alapítottál a padlásokról, kamrákból előkotort múltból helytörténeti múzeumot. Nem te tanítottad a fél iskolát szépapaik nyelvére.

I. világháborús emlékmű:

Így volt, emlékszem.

Semmelweis:

Az ember teszi a dolgát. Miért? Csak. Ilyennek születik.

56-os emlékmű:

Már amelyik.

Semmelweis:

Nem annyira magasztos az, amíg küzd. Tör előre és közben ízzé-porrá zúzza magát az éppen ellene küzdőn. Kitaszítják, nevetség tárgyává teszik.

Áldott állapotú nő:

Vagy áldják a nevét, mint a magáét. Mind, aki gyermeket vár.

Semmelweis:

Áldják? Majd. Talán.

De, végül, nem is az a lényeg.

Majális lány:

Maga gyermeket vár, ugye!

Áldott állapotú nő:

Gyermekeket.

Majális lány:

De jó is magának! Mennyire nagyszerű lehet gyermeket várva állni, csak állni. Várni, és tudni, hogy eljön. És előtte ölelni! Jó ölelni? Ugye, jó ölelni.

Áldott állapotú nő:

Gyönyörűség. Attól csak gyermeket várni gyönyörűbb.

Hármas kereszt:

Erről beszélek én. Ez egy igazi nő!

Majális lány:

Ó, ha egyszer megölelne engem valaki! Akárki! Talán még a végzetem is elfogadnám.

Hármas kereszt:

Parázna, mondom én!

Majális nő:

Majd odadobna terhesen, szüld meg és neveld magad.

Majális lány:

Miért dobna oda? A párom lenne. A mindenem.

Majális nő:

Te, kis naiv! Az ő párja ugyan hol lófrál? Megfordult itt valaha is?

Majális lány:

Dolga lehet. Valahol küzd, hogy majd boldoguljanak.

Majális nő:

Hol a párod, kisanyám?

Áldott állapotú nő:

Olyan régen történt, azóta semmit sem hallottam felőle.

Majális nő:

Látod? Fölcsinálta, otthagyta. Így megy ez. Ha nem rög-tön, akkor tíz év múlva. Jönnek, mennek, szeretkeznek, cserbenhagynak. De hát saját magad is elégszer tanúja lehettél innen fönről.

Majális lány:

Hát csak benned bízhatom? Ó, ha közelebb hajolhatnál!

Hármas kereszt:

Tiszta Szodoma! Lábbal tiporják a házasság szentségét.

Majális lány:

Honnan tudsz ennyi mindent?

Majális nő:

Igazából te is tudod. Vagy neked nem tűnik időnként úgy, mintha az egész világ a zsigereidben nyüzsögne, kívülről fújnád az egészet? Mintha minden lehetséges történetést megéltél volna már valamikor réges-régen?

Majális lány:

Mégis, sokan olyan szépen, békében öregszenek meg egymás mellett! Az egyik pár itt szokott elballagni hatvanévesen is kézen fogva a buszmegálló irányába. Nekem miért ne sikerülhetne? Talán téged sem lenne muszáj ettől elveszítslek.

Majális nő:

Megmondták, hallhattad, majd kisplasztika korodban, valami giccses pásztorfiúval egybeöntve.

Majális lány:

A főorvos úr azt állítja, valami más a lényeg.

Luther:

És én ezt csak megerősíteni tudom.

Majális lány:

Elárulnák, mi az? Mi akkor a lényeg?

Luther:

A lényeg titokzatos, az ember fölött áll. Nem ismerheti más, csak az Úr.

Semmelweis:

Én úgy fogalmaznék, az élet maga. Az élőket, az életet szolgálni.

Majális lány:

Tehát minden, ami történik, az Úr akaratából történik?

Luther:

Az Úr mindenható!

Erdei:

De könnyű is ezt így kijelenteni!

Luther:

Hát még tartani magunkat hozzá, gyermekem –, nagyon is jól tudom, az Urat ismeretlenül elfogadni és szolgálni a legnehezebb!

Erdei:

Próbáld bizonyítani az ellenkezőjét! A válasz: a kísértést is az Úr hozza rád, próbára tegyen.

Hármas kereszt:

Kár magát fárasztania, professzor úr, nincsen ezeknek ehhez sem füle, sem lelke.

Luther:

Ó, dehogynem! Kolléga úr gondoljon a kezdetekre! Lám, mennyi lelket sikerült azóta megmenteni a romlástól, s mindezt kitartó szeretettel, türelemmel. Ősi erőnk-höz tartsuk magunkat, s ne csak szavakban. Ez jelenti a biztos utat.

Erdei:

Hahaha! Takarodjanak a cafkák, a hatalom ágyasai. Szépen, nyájasan mondjad, hallod, madárijesztő!

Majális nő:

Ha az Úr közreműködött az idehelyezésünkben, miért gondolta meg magát? Mit vétettünk ellene, miért szándékozik most megsemmisíteni minket?

Erdei:

Hogy valami neki tetszőt, pontosabban, hogy valami ezeknek tetszőt pakoljon a helyetekre. Nagy játékos, bárkit felemel, bárkit leront. Most mit példálózzak? Megtette a rokonságával is. Fontos, föltámadj, de mert az anyag örök, ez nem kérdés. Onnan ez a déjà vu-d. Úrral vagy Úr nélkül, pár milliárd év alatt néhány száz-milliárd formában előfordulsz.

Majális nő:

Éjjelente nézem a csillagokat, és lenyűgöznek. A békés ragyogásuk.

Majális lány:

Igen, igen, engem is! Tudsz róluk valamit? Tud róluk itt valaki bármit? Mekkora? Mennyire távoliak? Vannak annyira messze, mint a szomszéd város, amelynek néha, tiszta időben, parázslanak a fényei?

Erdei:

Hajaj! Professzor úr, kíván szólni, vagy hagyjuk meg a tanár úrnak?

Luther:

Ismerem e beszéd kimenetelét, és az nem tartozik a lényeghez.

Néptanító:

Jó, legyen, bár kivételesen nem szívesen teszem.

A csillagok napok, olyanok, mint a miénk, amely reánk süt, csak iszonyatos messzeségben, s rajtuk túl további, egészen észveszejtő távlatok terülnek, megszámlálhatatlan, innen szabad szemmel nem látszó újabb és újabb csillaggal, vagyis nappal. Pörögnek, óriás felhőkké összeállnak, abban keringenek, pulzálnak, sziporkáznak, születnek és halnak. Ez az egész Föld, amiből mi kinőtünk, súlyosnak és a mindenség közepének képzeljük, jelentéktelen homokszem abban a forgatagban.

De ez mit sem mond az egészeről. Arról továbbra sem tudni, micsoda és miért van.

Áldott állapotú nő:

Mily gyönyörű! Valami olyasmi, mint a gyermek születése.

Dózsa:

Ne szégyellje a tudását, tanár úr!

Néptanító:

Nem szégyellem. Csakhogy attól, amit tudok, sokkalta több a rejtély, s ezt nem hallgathatom el. Szegényes tudásom pláne nem használhatom érvként azzal szemben, amiről nincs foglalmam.

Semmelweis:

Ritka értékes nézet. Nem zagyválja össze a hitet a megismeréssel. Előre visz.

Erdei:

Pillanatig sem gondoltam, tanár urat a témával megzsarolni.

II. világháborús emlékmű:

A csillagok veszélyesek. Helyük, alakjuk, színük, a csillagnak már a pusztta létezése irritáló.

Semmelweis:

Ami nagyszerű, mindig felkavar.

Luther:

És alázatra tanít. A Mindenható csodálatára.

Dózsa:

Meg harcba hív, örökké új és új harcba. A szürkesség, a közöny, a hazugság elleni küzdelemre. S ha elbukod, mert elbukod, mindannyiszor újra kezdeni sarkall.

Erdei:

Önnön testetek megismerése nem kisebb meglepetéseket rejtget. Titkok garmadáját.

Luther:

Elsősorban a lélek titkát.

Erdei:

Szerencsétlen kis anyagotok, ami most oly esendőnek látszik, marad, vagy viszik, egész világoknak ad helyet. Mi minden sűrög, fortyog, él és akar fennmaradni benetek ugyanolyan megdöbbentő, mint a kozmosz oda-fenn. Talán mégsem helyes azt állítani, mindez idegen a lényegtől.

Hármas kereszt:

Ne szemforgató istentagadásod igyekezz igazolni vele!
Erről van itt szó!

Dózsa:

Viszont számon kérhessem szent létedre bűnös indulatod.

Majális nő:

Őszintén szólva én csak azt a tündöklő nyugalmat áhítom, ami odafentről sugároz. Elmerülni benne, körbeöleljen, ne kelljen rettegni a holnaptól, ne daruval álmodjak, ez a lány itt mellettem ne zokogjon fel hirtelen minden ok nélkül. Szeressenek minket s mi békében teljesíthessük kötelességünket. De lám, épp csak az említése is gyűlölködést kavár.

Semmelweis:

Nagyon távol kell lenni az eseményekhez, hogy azok nyugalomnak tűnjenek.

56-os emlékmű:

Én inkább úgy mondanám, aki túl távol kerül az eseményektől, az mindenbe belenyugszik.

Dózsa:

Nézz oda, egy gondolat! Kitől loptad?

56-os emlékmű:

Tőled kizárt. Bár azt, hogy a harcot ellened újra és újra fel kell vegyem, jegyeztem. Mondjuk, tudtam magamtól is.

Csak nézzétek meg itt a népeket, az enervált érdektelenségüket. Ha létezik érdek, kizárólag anyagi javakra irányul. Hol van mindez az én emelkedett kiállásomtól? Távol kerültek tőle az időben. Már nem mozgatja meg őket az én korom fenséges szelleme. Alszanak. De majd teszünk róla, felébredjenek.

II. világháborús emlékmű:

A távolság mindig kölcsönös. Észre sem veszed belső háborgásukat. Abban várod, amiben már rég nem háborognak, és nincs is miért, amiben viszont igen, ami most megalázza őket, az téged hidegen hagy, nincs rá érzék-szerved. De nekem mindegy. Felőlem el is rohadhatnak. Az én megaláztatásomra ki figyelt? Ők sem, te sem. Mi az, hogy figyelt? – saját maguk követték el.

I. világháborús emlékmű:

Utat kell mutatni nekik. Ébredjenek csak fel! Ott az igazság! Alvajárók különben. Ki fogna fegyvert bármiért, ha oda nem löknék? Na, persze, pár forrófejű azért mindig akad, de a többi puhány megalkuvó.

Erdei:

Ez meghibbant? És még ő az emlékezet szerencsétlen poraikon! Mintha a főorvos úr arra játszana, minél többet betegedjenek meg, hogy ő gyógyíthasson.

I. világháborús emlékmű:

Elhullnak. Azt hiszed, nekem nem fáj? Mit értesz te az egészségből, kitanult paraszt! Hullásukkal teremtenek emléket, nem azzal, amit kívínnak, vagy elvesztenek. Általam. Én vagyok az, ami nekik kellett volna lenniük.

Dózsa:

És most ez a „Boncsákk el” maga a bölcs útmutatás? A langyos béke vége? Vagy végének kezdete? Háborogjanak, veszekedjenek már végre valamin, ha olyan túl jól elvoltak a maguk kis kompromisszumaival. Ne csak önmagukat köpjék szembe, de egymást is?

Hármas kereszt:

Távcsövek, űrhajók! Az égen jár az eszük, mint e két nőszemélynek. Mintha egyenlők lehetnének vele. Mintha bármilyen közük is lehetne hozzá az imán túl, amiről persze alig van fogalmuk. Istentagadó hitehagyottak! Ezek itt például egy sornyi szentírást sem lennének képesek felidézni. Forduljanak csak vissza bűnös valójukhoz, még mindig túlságosan jól megy a soruk, ha az égre vetik pillantásukat, s nem a földre szegzik.

I. világháborús emlékmű:

Gyorsítani kellene az eseményeken, nehogy a körülményeskedésben elakadjanak.

II. világháborús emlékmű:

Ne rinyáljatok, halad a dolog, bár nem olyan biztos, hogy tényleg ez a helyes irány. A lakossági szavazás már lement.

Erdei:

Mintha azt beszélték volna itt valakik, elhaladva, hogy szinte pontosan egyenlő arányban oszlottak meg a szavazatok. A képviselőtestület a napokban dönt.

Majális nő:

Igen, ezt hallottuk mi is. Összekaptak rajtunk sokan. Sutyorogtak, vitatkoztak, megint sutyorogtak. Sajnálom. Én a békességet szeretem, az örömet.

Hármas kereszt:

Majd örülni fognak az új kitelepítési emlékműnek, amit a...

Erdei:

Mondjad csak, mondjad, fejezd be, madárijesztő! De jól informált vagy! Ehhez bezzeg van hallásod, térerőd. Csak nem a tieid kezdeményezték? Na, és mi a franc kerül ide, szabad kérdezni?

Dózsza:

Hallottad, valami kitelepítési fityfiritty.

Néptanító:

Valóban, szavazást írtak ki?

II. világháborús emlékmű:

Tanár úr túlságosan egymagában áll ott a múzeum udvarában, azért nem tud róla.

Dózsza:

Nem merik saját hatáskörben eldönteni. Miféle vezetők az ilyenek?

56-os emlékmű:

Úgy hívják demokrácia. Nem így lenne, emiatt ágálnál.

Dózsa:

Ugyan! Nyúl szívűség a neve. Büntársakat kreálnak. Tudják ők, hogy mit akarnak, színjáték az egész.

Akkor sem mossák le ennek a két szerencsétlennek a véré a kezükről, sárga olvadt réz vérük kísértetni fogja őket haláluk napjáig, sőt, még azon túl.

Néptanító:

Mi állt a szavazólapon?

Dózsa:

Tudja valaki? Hé, te ott a főúton! Most kussolsz?

Majális nő:

Mi hallottuk. Itt olvasta fel egy sörözgető társaság alattunk a padon. Rögtön hajba is kaptak rajta. Olyasmi volt, hogy a képviselőtestület megújítaná a központi tere. Nem döntöttek még, pontosan milyen átalakításra kerülne sor, de a mi eltávolításunk szóba került.

Majális lány:

Mert egyesek szerint idejétmúlt, értéktelen alkotások vagyunk, és a hozzánk hasonlókat már mindenütt az országban rég eltávolították.

Majális nő:

Meg, hogy ugyan vannak, akik megszoktak már minket, nem sok vizet zavarunk a számukra, és az állítólagos jelentésünktől függetlenül a múlt részeként inkább megőriznének...

Dózsa:

Tanár úr! Nem élt hiába! Ez a maga szelleme.

Majális lány:

...mások viszont szeretnének megszabadulni tőlünk.

Majális nő:

Marad, megy, leadási határidő. Ennyi.

Néptanító:

Értem.

Dózsa:

Ahogy én látom, belőlük aligha lesz múzeumi darab. A padlásról lekotort kukoricamorzsoló értékét sem érik meg. Vagy a lóbálós vasalót.

Tényleg, tanár úr, nem venné őket oda maga mellé?

Nem férnek el a múzeumkertben, ugye? Nem, nem.

Meg veszélyesek is lennének ott, még gondol egyet valaki és visszatelepíti őket. Ezt nem kockáztathatják. Akkor nekik végük.

Néptanító:

És mindez mennyibe kerül? – már bocsássanak meg.

Erdei:

Darubérlet, szállítás, kőműves munka a talapzat lebontására, cirka tízmillió. Úgy ötszáz gépkocsi éves adója, ha jól számolom. De ez tényleg csak mellékesen. Amoda is mondom, ahol oly mélységesen tisztában vannak a lényeggel, hogy szerintem sem ez a lényeg.

Dózsa:

Na, és min szólalkoztak össze a sörözők?

Majális nő:

Az egyik azt tódította, eleve ide sem kellett volna állítani minket. Ami a szavazólapon is szerepel, hogy gnómok vagyunk, gusztustalanok.

56-os emlékmű:

Hogy milyen igaza volt.

Majális nő:

Erre egy másik direkt ellene ment, nyilván csak heccből, hogy azért nem tetszünk neki, mert olyan mitugrász tompaagyú, és mindig is kisebbségi érzése volt a határozott, sudárnövésű nőktől.

Majális lány:

Pontosan. Nem valami vonzó a sörhasával, igazán tükörbe nézhetne. Minket bezzeg kritizál.

Majális nő:

Aztán egyesek azokat az időket kezdték pocskondiázni, amikor még nem is éltek, az akkori vezetést, a szerviliségüket, hogy megoldhatták volna a kérdést valami kisebb nyalintással, minek kellett a megye legdurvább kollosszusát idepakolni.

Majális lány:

Azért mindig akadt, aki valahogy mellénk állt. Olyan jólesett. Még ha cikizve is. Azt mondta például az egyik, hogy mi vagyunk ebben az egész porfészekben az egyetlen

len méretes alkotás, mely mellett nehéz közömbösen elhaladni.

Hármas kereszt:

Valóban nem könnyű. Megemelkedik a gyomor.

Majális lány:

S hogyha már állítólag nem egyenes úton kerültünk ide, minek tetézni azzal, hogy őszintétlenül, ármánnyal bánjanak el velünk.

Majális nő:

Az, aki lemitugrászozta az első, megjegyezte, ami a lapon is áll, hogy a múlthoz tartozunk, ő otthon a fiókjában a mai napig őrizi a nagyapja fém cigarettatartóját, azt sem dobja ki, szép, ha az ember megbecsüli az emlékeit.

Majális lány:

Erre nekiestek, hogy keveri a szezont a fazonnal, a cigarettatartó nem lőtt senkire, nem vert agyon senkit, nem telepített ki, de meg, ha itt egy véreskezű diktátor emlékműve állna, azt biztosan ő is ledúratná, mi pedig nem sokkal vagyunk különbek, mert pont azokra a diktátorokra emlékeztetünk.

56-os emlékmű:

Hála isten, hogy léteznek még épeszű, születésüktől normális fiatalok, akiknek van vér a... szóval van vér.

Majális nő:

Még visszakérdezett, hogy akkor most könyvégetés következik, meg származásigazolás, billogviselés, de lehurrogták, lehülyézték, és odébb vonultak.

Néptanító:

Rosszat érzek.

Erdei:

Tanár úr, meg kellett volna őket buktatni még időben.

II. világháborús emlékmű:

Kitelepítések. Hallottam a híret.

Ha tényleg ezt a nagy sokára behegedt sebet készülnek felkaparni, az nem bölcs döntés.

I. világháborús emlékmű:

Egy iszonyat volt. Pontosan azért van szükség megemlékezni arról a barbárságról, s nem ezeket a rifkét hagyni pöffeszkedni itt, hogy soha meg ne ismétlődhesen.

II. világháborús emlékmű:

Addig kiabálnak farkast, míg megjelenik az ólakban.

Hm, képesek és majd rávésik a családok nevét, vagy ráaggatják, vagy mit tudom én, mit találnak ki, de nevek kerülnek rá, mint rám, aztán az első balhé rögtön abból robban ki, ha valaki kimarad, vagy indokolatlanul kerül föl.

Nem lesz hosszú életű emlékmű.

56-os emlékmű:

Szerencsére a véleményedre nem kíváncsiak. Benne voltál nyakig. Inkább hallgass.

I. világháborús emlékmű:

Kiment a bizottság a házhoz, az asztal mellől állították fel őket, pár holmit összekapkodhattak, aztán indíts! Kocsira, vagonba! Az étel ott maradt az asztalon. Volt, ahol a betelepítettek azt ették vacsorára.

56-os emlékmű:

Sőt, előfordult, még ki sem költöztek, és az új tulaj, aki megigényelte a házat, már ott toporgott a küszöbön. Az indokot a kitelepítésre a jómódú házaknál úgy kreálták meg jattért.

II. világháborús emlékmű:

Te lödd le magad nagyszájú, mit pattogsz, nem kérdezett senki!

Ugyan! Kocsikenőcsért, rézgálicért pártoltak a barnák mellé. Rettegtek tőlük a békés lelkeletűek.

I. világháborús emlékmű:

Frászt pártoltak a barnák mellé! Rettegni sem volt ok tőlük. Agitátorok jártak házról házra, aláírtak, beléptek. Nem is igen tehettek mást. A legtöbbször tényleg nem volt több köze az egészhez, mint a kocsikenőcs, meg a rézgálic. Olyan is felkerült a listára, aki nem tudott róla.

II. világháborús emlékmű:

Azért mindenki csak nem írt alá.

Történtek az én időmben ettől cifrább dolgok is. Volt, ahol harmincezres tömegsírokba temették az ártatlan áldozatokat, és se vége, se hossza e térdig érő hosszú halmoknak. Teljes településeket lőttek halomba, gyújtottak föl, még macska sem maradt. Haláltáborok... síkol-

tozó népek a marhavagonokban... émelyítő édeskés füstöt okádó kémények... ó, jaj!

Mindegy, egyetértek, disznóság volt. Így nem lett volna szabad elbánni még az ellenséges érzelműekkel sem.

Akkor sem ajánlanám ezt az emlékművet. Akkor már ez a két nő legalább nő, valamit akar, valahová elindult, előre, nem hátrafelé tekintget és köpköd.

Vagy vigyék őket a francba, elég az ideológiákból, és kerüljön ide egy sokágú rózsza ugyanilyen rézből, akár őbe-lőlük, akkor azok is elégedettek lehetnek, akik itt tartot-ták volna őket, meg még saját maguk is, hogy a helyük legalább megmaradt, csak az evolúcióban egy alakkal előrébb léptek az említett több százmilliárdból.

Vagy álljon itt egy közongora leütött billentyűvel, amelyknél az ember bármelyik pillanatban várhatja, hogy megszólal.

Vagy maradjon egyszerűen csak üresen a helyük, az is jobb, nem muszáj minden talpalatnyi teret szobrokkal kitölteni, vagyunk itt így is épp elegen.

I. világháborús emlékmű:

Ízlés dolga.

Nem mindenkinek adatott meg egyébként elmenekülni, hogy legalább kitelepítsék. Otthagyta a fogát, ahogy a szíjgyártó, akit belelőtték az öntözőcsatornába. Hat gye-rek maradt utána. Mikor hozták be kocsin a tetemét, csak úgy kussolt be a nép az utcáról az udvarba, csapód-tak a kiskapuk, még a spalettákat is behúzták.

II. világháborús emlékmű:

A nép ilyen. Szeretné megúszni. Mikor menetet hajtot-tak az utakon, át a városokon, akkor is végig, mindkét

oldalon sorban csapódtak be a spaletták, zuhogtak le a redőnyök.

Erdei:

Nem az emberek bűne, az ember esendő, azoké, akik a helyzetet megteremtik.

Dózsa:

A nép tűr, megalázkodik, de aztán egyszer betelik a pohár.

Erdei:

Olyankor már későn szokott lenni. Végső elkeseredésben ritkán születnek logikus, célratörő tervek. Elbuktál te is.

Luther:

És a reakció kíméletlenebb lesz, mint a kiváltó ok.

Dózsa:

A bosszú pedig még attól is kegyetlenebb.

II. világháborús emlékmű:

Jó, ha a pince falából időben előkerül az arany étkészlet. Kihúzzák a nevét a listából, beírnak mást. A létszámnak, ugyebár, meg kell lenni.

Erdei:

Badarság. Nem lehet mindenkinek arany étkészlete, vagy ha mégis, akkor az menekül meg, akinek kettő van. Azokat kell még idejekorán fenéken billenteni, akik a lelket megnyomorítják és magukra gyűjtják a világot.

Sajnos a többség későn ismeri fel ezt a fajtát, kollaborál, még lelkesül is némelyikért, aztán elég a felcsapó lángokban.

Semmelweis:

Most nemigen tapasztalok reakciót, pláne kiállást. Csöndben vannak. Bár, én ezeket a sörözőket sem vettem észre, akikről a lányok beszélnek. Mondjuk, érthető, lefogják a bokrok a hangot, mi azért hátrébb állunk. Ebben az egyszerű kérdésben is bújnának? Kockáztatnának bármit azzal, ha megfogalmaznák a véleményüket?

Erdei:

Véleményt alkotni mindig kockázatos. Önnek sem volt egyszerű.

56-os emlékmű:

Ezt most kivételesen meg tudom erősíteni.

Semmelweis:

Hát nem. Ráadásul az eredményeim agyonhallgatták. A halálozási statisztika szintisztán mutatta az igazamat, mégis letagadták. Annyi látszott, mindenki az én osztályomon szeretett volna szülni.

Néptanító:

Tőlük nem is igazán várható. Én jól ismerem őket. E tekintetben semmit sem tudtam elérni. Ez vidék, itt csendben maradni szokás.

Hiába tanítottam, hogy az intelligens ember véleményt alkot, megvitát, nem sunyít vagy hőzöng, mint a kocsmában, hanem értékel és ütköztet –, az eredmény jóformán nulla volt.

Felszólítottam a gyereket, megkérdeztem, tetszik-e neki a padszomszédja ruhája. Hallgatott. Kérdeztem újra, bólintott, de nem szólt. Miért? Mi tetszik benne? – kérdeztem. Semmi válasz.

Ahogy jöttek az új idők, valamennyit oldódtak, de az itteni törvények évszázadosak, és lebontani őket lehetetlenség.

Semmelweis:

Ismerős. Attól tartok, szélesebb körben is ugyanígy működik.

Luther:

Az Úr ebben is segít, ő a biztos pont emberi gyöngeségünkben. Bár kifüggesztett tételeim vihart kavartak, végül friss, életerős rügyeket, hajtasokat fakasztottak.

Magam is csak Urunk erejétől élhettem túl azt a nehéz időt.

Erdei:

Ugyanannak a fának adták új hajtását, mely megerősödve már semmiben sem különbözik a többi, korhadónak indult ágtól. Együtt érzek Önnel emiatt, és sajnálom Önt, hogy ennek most tanúja kell legyen.

Luther:

Lelkünket leginkább önmagunk nyomorítjuk meg, s mint mondtad, gyermekem, a megnyomorítót célszerű féken tartani. Hát ebben segít nekünk az Úr, s bizalommal mondhatom, nem fog védelmétől megfosztani minket sosem.

Erdei:

Igaza van, professzor úr, hiszen a halandó a végtelenségig zsarolható önnön elmúlásával. Hogy ne így legyen, egyedül az örök élet oldhatná meg.

Luther:

Amitől mentsen meg minket bölcs Teremtőnk, mert egyben az jelentené az örök halált.

Néptanító:

Szóval, a képviselőtestület a napokban dönt.

Nagyon kíváncsi lennék, ki hogyan szavaz, s mivel támasztja alá.

No meg az eredményre.

Hármas kereszt:

Hála Isten, nincs kétség.

Dózsa:

Gondolja, nyilvánosságra hozzák, ki mire szavazott? Gyávábbak ezek attól. Majd csak a végső döntésüket.

Néptanító:

Igen. Valószínű. Erről beszéltem az előbb. Itt csak tények léteznek. Felkeltél, elvégezted a munkád, köszöntél az utcán, megadtad mindenkinek ami jár, rendben tartottad a portád –, lefeküdhetsz tisztességgel. Nem rossz ez, haj, mennyire hibádzik ez is sokhelyütt, mégsem elég.

II. világháborús emlékmű:

Kritizáljuk őket, de lehet, mi is csak sunnyantanánk, ha nekünk kellene döntenünk.

I. világháborús emlékmű:

Nem gondolom, elég nyíltan szólt itt mindenki.

56-os emlékmű:

Szerintem sem, de kipróbálhatjuk.

II. világháborús emlékmű:

Eddig ez csak duma volt, amikor életre-halálra megy a játék, megremeg a hang, a láb, rögtön másként viseled. Az életről dönteni szíven üt.

Hármas kereszt:

Azt viseli meg, akinek nincs tartása.

Dózsá:

Jól értettem, szavazzunk?

56-os emlékmű:

Szavazzunk!

Dózsá:

Mintha kötelező érvényű döntés lenne? Halálos komolyan?

56-os emlékmű:

Mintha az lenne. Vagy félsz, kipenderítjük a liblingjeid?

Dózsá:

Hát, jó. Részemről rendben. Remélem, tudod, mit beszélsz. Ők meg végignézik. Elég durva, de a valóság sem lesz kegyesebb hozzájuk.

Többiek? Ellenvetés?

Áldott állapotú nő:

Ó, Istenem, bocsásd meg nekik!

Dózsa:

Más? Nos, akkor rajta!

Hármas kereszt:

Gyehennára velük! Ez a szavazatom.

Erdei:

Lassan a testtel, madárijesztő, nem te kezded, vannak itt tőled tiszteletre méltóbb személyek is! Főorvos úr, levezetné a szavazást? Úgy látom, Ön az, akit mindkét oldal e feladatára leginkább elfogadhat.

Semmelweis:

Legyen.

Javaslom, professzor úr szóljon elsőként. Professzor úr, egyetért?

Luther:

Sosem ragaszkodtam az elsőséghez, de köszönöm. S utánam, ha meghallgathatnánk téged, fiam.

Nehéz a lelkem.

Mindannyian születünk és meghalunk. Semmi sem örök. Az idő végtelen hullámain megszámlálhatatlan a fehéren tajtékzó taraj és a sötét hullámvölgy. Én a hajót szolgálom, amely e hullámokon egyensúlyozik és feladata fennmaradni, céljához elérni, hogy utasait átjuttassa a túlsó partra. Küldetését nem kockáztathatja balga manőverekkel, jó, ha vitorláit az uralkodó szelekbe mártja, minél

gyorsabban, biztosabban haladhasson, még ha néha kénytelen is lavírozni, kormányával a túlpártot célozza meg. Mint e hajó hű szolgálója tekintetem folyton a célra kell függeszsem, nem téveszthetem szem elől.

Szimpatikusak e hölgyek, mert magam is nehéz időkben, minden erőmet megfeszítve fordultam ellene a rossz irányba vivő sodrásoknak. Szimpatikusak, mert érzem az erejüket, és mert akarnak valamit, ahogy az imént az elhangzott, márpedig bármit akarni is sokkal jobb, mint nem akarni semmit. Mégis, úgy érzem, létük a fölcsapó tarajokat magasítja, a hullámvölgyeket mélyíti, hogy előttünk csendesedni fog az ár, ha ők nem lesznek itt. Múlásuk, ha elmúlnak, egy lesz a múlások közül, fájó, mint mindig, de biztos vagyok benne, valami újnak a születése követi majd.

Emlékeimben feltörekcszenek olyan sérelmek, amelyek más motivációt is adhatnának döntésemnek, de ezeket hivatásom erejével elnyomom. Én a békét szolgálom, a hajót, az utat és a célt, önmagam gyarló önzését ezek érdekében mindig meguralom. Az ő érkezésük idejének hitemet ért sérelmei nem befolyásolnak.

Úgy vélem, jobb, ha boldogságukat másutt lelik meg. A Teremtő jósága határtalan, biztos vagyok benne, megtalálja a módját, hogy sorsukban kompenzálja, vigasztalja őket.

Semmelweis:

Köszönöm, professzor úr. Értem önt. Talán meg is értem. Akkor tehát, ahogy kérte, magam következem.

Úgy gondolom, hogy amikor e hölgyeket idehelyezték, az némileg túlzás volt. Olyasmi, mint a sokadik gyermek érkezése egy már amúgy is népes családba. De a fogan-

tatás szent, és a mi dolgunk, orvosoké főleg, a sokadik gyermek életéért is küzdeni. Ezt tettem egész pályám során, ez volt az én hivatásom. Őriztem anya és gyermeke életét. Ők mindketten gyermekek és leendő anyák. Boldog kötelességem őket ebbe az irányba segíteni.

Hozzáteszem, hogy pályámon igen komoly ellenállásba ütközött a törekvésem. Szélmalomharcot vívtam saját korommal egy olyan ügyben, amit persze az a kor is zászlajára tűzött, de álnokul megtagadott. A szakmámban úgy képviseltem egy meggyőződést, hogy azt az akkor rendelkezésre álló eszközökkel elméletben bizonyítani nem tudtam, s bár a gyakorlat engem igazolt, kollégáim kigúnyoltak, tönkretettek. Szellemekkel boksztoltam, láthatatlan ellenfelek mértek rám minden irányból védhetetlen ütések. Én mégis lobogtattam a hitem, akár csak ők ketten, s most már senki sincs, aki ne nekem adna igazat.

Biztosak lehetünk-e mi abban, hogy e hölgyek az ő bátor futásukban tévednek, és végül nem nekik lesz igazuk?

Maradjanak.

Tanár úr, kérem, szóljon.

Hármas kereszt:

Még hogy hölgyek. Pfuj!

Néptanító:

Minden, amit az ember alkotott egy adott korban, az annak a kornak a lenyomata. Mint egy fénykép. Látjuk a felmenőinket, vagy saját magunkat azokban az időkben. Fénykép a nagyszülőkről, szülőkről, gyermekkorunkról, ifjúságunkról, fiatal felnőtt létünkéről, meglett magunkról. Ezek nélkül az emlékek nélkül elvesztenénk a kap-

csolatot saját múltunkkal, gyökereinkkel. Nem véletlenül kezdtem én ennek a helytörténeti gyűjteménynek az összeállításába. Jó, ha mindenki tisztában van azzal, honnan érkezett. Persze, az összes részlet sem őrizhető meg, elborítana minket a kacat, viszont vannak mértékadó események, személyek, tárgyak –, jellegzetesek, melyek segítenek tájékozódni, ahogy egy kilógó könyvjelző a könyvben –, itt olvass bele! Véleményem szerint ez a szobor a mi kis közösségünkben annak a volt történelmi időszaknak legmarkánsabb emléke. Ezzel indulatokat válthat ki, de pótolhatatlan értéket is képvisel. És ez utóbbit tartom én perdöntőnek. Véleményem szerint maradnia kellene. Ha eltávolítják, később, amikor már nem lehet visszacsinálni, bánni fogják, de főleg utódaik fogják sajnálni a hiányát.

Hangsúlyozom, bár nem biztos, hogy szükség van rá, hiszen ismernek engem itt, hogy sem magatartásomban, sem ízlésemben nem kötődtem ehhez a műhöz. Megvoltam vele, teljes nyugalomban bicikliztem el mellette, mint ahogy meglettem volna nélküle is. A véleményem egy általános elv mentén fogalmaztam meg.

Ha pedig bármi problémája van a maiaknak a megélhetéssel, a világban való érvényesüléssel, azt oldják meg más, praktikusabb módon. Ne e szobron, mondhatom úgy, ne emlékműveken töltsék ki a bosszújukat, ne erre fecséreljék energiáikat. Tevékenykedjenek, alkossanak újat, oldják meg haladón a gondjukat, ne őseik gyalázásával. Ha pedig igény mutatkozik egy új alkotásra, bár ezt a pletyka szintű témát magam sem helyeslem, hát lehet még találni itt helyet.

Semmelweis:

Köszönöm. Az állás kettő–egy a maradás mellett. Most hallgassuk meg talán a két világméretű apokalipszis képviselőjét. Javaslom, haladjunk időrendben.

I. világháborús emlékmű:

Mit cifrázzam, az igazság egyszerű, nálam pedig az igazság mindennekfelett. Nem is vagyok annyira kiiskolázva, hogy agyonbonyolítsam.

Vissza kell végre térni az eredethez. A gazdag parancsolt, a szegény meg húzta az ígát. Ígát húzott csaknem mindenki. Így volt ez ezer éveken át. Működött. Aztán jöttek a fölforgatók, teledumálták a fejeket, az egész világ egyszerre szabad, meg független akart lenni, szabad országok, szabad osztályok, szabad házasság, szabad mozgás, szabad döntés, minden szabad, mintha létezne olyan társadalom, ahol nem kell dolgozni, olyan rend, ahol nincs függelem. Ha létezne ilyen, igen gyorsan el is pusztulna. Leöldöstek itt kétszerre vagy hatvanmilliót, csak hogy másként legyen, mint volt. Hiába. Nem lett semmi értelme. Az erkölcsöket látjuk, mindenki keresztbe-kasul paráználkodik. Fölfordult, feje tetejére állt a világ. Rendet kell tenni végre! Menjenek, írmagja se maradjon a fajtájuknak, még mielőtt kitörne a harmadik ramazuri, hogy aztán hírmondója se maradjon az emberiségnek. El velük!

II. világháborús emlékmű:

Lehet, meglepő, de csatlakozom.

A tyúkszaros életük nem hat meg, annyi pusztulásnak voltam tanúja. Aki látott lövészárokban patkányt még élő, meglőtt embert rágicsálni; feltépett hasú kiskatonát

a saját belét reszkető kezében tartva anyjáért ordítani; zuhanyzás helyett agyonciánozni anyaszült meztelen férfiakat, nőket; csontvázzá éheztetettek keményre fagyott tetemét mínusz negyvenben teherautókra feldobálni; sorban állókat egyesével tarkón löni, bele a maguk ásta tömegsírba; és a végtelenségig sorolhatnám, nos, az nem hatódik meg két nőszemély melodramatikus eltávolításán. De nem is feltétlenül támogatnám azt.

A szörnyűségek után azt gondoltam, ennyi halált csak élet követhet, el kell metszeni a halál utolsó gyökerét is, és megteremteni az esélyt az élethez bármi áron. Meg is tettem érte mindent, egyesek szerint mértéktelenül sokat, és van igazságuk, időnként nekem is émelygett a gyomrom saját magam szolgálalkúságától, de a szemem előtt lebegő magasztos cél, az élet és a még jobb élet reményében megcselekedtem. Arcul köptek érte később, amikor már csak a jó dolgukból, a karosszékből lehetett ítélkezni.

Hová jutottam? Ki figyel rám? Kinek kellek én?

Menjenek! Nekik se legyen jobb!

Na, most hogy érzitek magatokat, kisanyáim?

Erdei:

Hagyjuk a cinikus megjegyzéseket! Úgy hangzik, mintha bármikor is visszaéltek volna a helyzetükkel, mintha bármikor is éreztettek volna valami fajta hatalmat. Soha!

56-os emlékmű:

Megint benyal, most meg nekünk! Nem költöztetünk vissza, nem versz át minket!

Semmelweis:

Kérem, valóban tartózkodjanak a megjegyzéseiktől. Szavazunk. Itt vitának nincs helye. Az állás három–kettő az eltávolítás mellett. Megadom a szót parasztvezér úrnak.

56-os emlékmű:

Hahaha! Parasztvezér úrnak! Írja már föl valaki!

Dózsa:

Fognak még sírni a népek azért, amit most könnyelműen eldobnak. Mennyi vért hullattunk csak a töredékéért annak, amit manapság hagynak elsíbolni maguktól. Robot lesz újra, szolgaság. Urak országa. A szegénynek annyi jut majd, amennyit odalöknek neki, nesze, egyél, éhen ne dögölj, ki fog akkor dolgozni! Valami emlék kell maradjon arról, hogy valaha szabadok voltunk, hatalmasok, s ha egyszer már azok voltunk, újra lehetünk! Kell ettől jobb emlék?

Reszketnek odafönn? Reszkessenek! Lesitteljük az új rablóbandát!

Maradjanak csak itt a mi hitünk bátor lobogtatói!

Semmelweis:

Három–három. Parancsoljon, szociológus úr.

Erdei:

Az ember mindig gyáva volt, az a fajta, aki még a kakas előtt többször megtagadja megváltóját. Fájdalmasan könnyedén lép túl becsben tartott tárgyain, korábbi törekvésein, munkáján, ideáin, szerettein, hitén, talán a vagonon az, ami leginkább fogva tartja, de még ebben is léteznek kivételek, hát ne várja tőlem senki, meghatározom, mi az a legfelsőbb érték, melyet végül minden más

érték fölé helyez és így magyarázatot adhat bűnös árulására. Egyszerűen ilyennek születik. Lehetséges, hogy legintelligensebb példányunk is csak fondorlatos paraszt, aki a ravaszságot összekeveri az okossággal, az okosságról pedig azt képzei, egyenlő a bölcsességgel. Hol vagy következetesség, kiállítás, állhatatosság, kitartó szívós munka, hol vagy méltóság, emelkedett jellem? Jöjjön is meg ne is, hozzon is meg ne is, alpári ravaszkodás, jellemtelenség az ember, alkuk és csalások alantas kiterve-lője. Örök hűséget fogad, elválik, felépít, lerombol, magához édesget és belérüg, imád valamit, hogy leköpdösse, hisz, majd kiröhögi.

Az apák állították ide ezt a szobrot. Honnan veszik a jogot a fiúk, hogy kezét emeljenek rá? Kiké a kéz, tudhatjuk? Lehet, nem is a fiúké? Hol rejtőzködnek? Másokkal mondatják ki bűnös szándékukat, mert szólni félnek, tudják, személyükhöz, feladatukhoz méltatlan az aljasságuk? Professzor úrnak feltétlenül igazat adok abban, tekintetünket messze előre, a célra kell függesztük ahhoz, hogy utunkon véletlenül se tévedjünk el. A tudományokra, az atomtól saját genetikai kódunkon át a csillagokig; a művészetekre; az esendő ember jobbítására, szellemi és anyagi felemelésére; új hitre, csoda tudja, az is lehet, új istenre; megújult önmagunkra. Érdemes a múltból képmásokat kiásni, hogy imádjuk? Hátra kell tekintgetnünk ahhoz, hogy előre haladjunk? Nem! Előre és előre és előre! Kik tekintenek itt előre? Kik futnak, rohannak itt előre, vágyva a jövőt, a jobbat? Kik képviselik itt a szabadságot, mely után, ne adj isten beteljesüljön, még majd epekedhetünk, mint korty víz után? Az egész településen sem találni e szobortól szabadabb, emberibb jövőbe törekvő bárkit is!

Hm. Még hogy rondák. Született itt azóta ezektől gusztustalanabb, nem akarok ujjal mutogatni.

Maradjanak.

Szerintem rajtad a sor, madárijesztő.

Semmelweis:

Négy–három a maradás mellett. Megadom a szót a kálváriának.

Hármas kereszt:

Gyehennára, gyehennára velük! Meg a két előttem szólóval! Pusztuljanak!

Semmelweis:

Fékezze magát!

Ez egy tömör véleményalkotás volt, félreérthetetlen.

Az állás négy–négy, egyenlő.

Akkor most a szó a forradalomé, illetve, hát, hívták másként is, de... Öné a szó.

56-os emlékmű:

Ami igaz, az igaz, hallottunk itt néhány jól hangzó érvet a maradás mellett kardoskodóktól. Ha nem éltem volna meg azokat az időket, akár meg is téveszthetnének. Szép ideák születtek, festett ég, csak épp semmi közük nem lett a valósághoz. Vágyálom maradt, vagy eleve hazugság volt. Akik új messiásnak, mindenható forradalmárnak hirdették magukat, rövidesen önmaguk paródiájává váltak, s ha még csak nevetni lehetett volna rajtuk, de mennyi gyászt, kínt okoztak. Ki csodálkozik azon, ha a hamis prófétákat letaszítják a hegyről? Ki sajnálja őket? Senki. Én biztosan nem. Nem hiszek nekik soha többé! Takarodjanak!

Semmelweis:

Öt–négy az eltávolítás javára.
Angyalom, magácska jön.

Áldott állapotú nő:

Ó, én az előtt pártolom, akárcsak főorvos úr. Az előnek joga van az élethez, növekedni, álmodozni. Mennyi emlék, mennyi álom virágzik őbennük! Lehet, ha meghallgatásra találnának, ha elmondhatnák, mi mindennek voltak tanúi és az mily nyomot hagyott női lelkükben, azok szíve is meglágyulna, akik most keményszívűek próbáltak lenni. Én szeretem őket, és kívánom, hogy megéljék, milyen az, amikor sokan tekintenek rájuk szeretettel, átölelik őket a tekintetükkel és még akár a karjukkal is. Maradjanak! Éljenek! Legyenek boldogok! Legyen gyermekük!

Semmelweis:

Köszönöm, angyalom, igazán megható. Az állás öt–öt, egyenlő. Tizenegy szavazatot várunk. Ki nem szavazott?

56-os emlékmű:

A Hoffer. Nyilván alszik, mint mindig. Hé! Hoffer! Ébresztő!

Hoffer:

Igen, itt vagyok. Mi baj?

56-os emlékmű:

Már csak te kellesz, hogy kiszavazzuk a nőket!

Dózsa:

Hogy itt tartsuk őket. Miért szavazna ellenük éppen egy traktor? Egy munkás alkat. Mi baja lehet velük?

Semmelweis:

Tájékoztatom, hogy míg pihent, a várható képviselőtestületi döntést megelőző voksolást kezdeményeztünk magunk között a főtéri hölgyek sorsáról, akiket bizonyos lakosok szeretnének eltávolítani a településről. Már valamennyien szavaztunk, kivéve Önt. Az állás öt-öt, eldöntetlen. Megkérem, ha teljesen felocsúdott, és átgondolta, Ön szerint maradjanak, vagy kerüljenek el innen, ossza meg velünk a véleményét.

Hoffer:

Rossz vicc.

Lehet, hogy engem csak hülye parasztnak néznek, de akkor sem szavazgatok olyanról, aminek már semmi értelme.

Ugrassanak mást.

Erdei:

Hogyhogy semmi értelme?

Hoffer:

Úgy, hogy ma késő délután a főnökök kiebrudalták a nőket.

Erdei:

Honnan veszed?

Hoffer:

A kisgyerekek rikoltozták rajtam estefelé, hogy kipucolják a csajokat, rézkilincs lesz belőlük, elintézte az izé bácsi, aki ellenük szavazott a döntetlenben. Mekkora móka, daru jön, bazi autó, a nyakukra tekerik a drótkötelet, azon fognak himbálózni!

Erdei:

A csodába is!

Hoffer:

Nekem semmi bajom velük, de bocsánat, mit pojácászkodjak egy eldöntött kérdésben. Különben sem fogok ellent mondani a vezető uraknak. Ha nekik nem kell nek, hát vigyék őket.

Hármas kereszt:

Dicsőség a Mindenhatónak!

Majális lány:

(Elpityeredve.)

Éreztem.

(Vége az első résznek.)

Második rész

(Éjszaka. Két szellem közeledik lassan sétálva a központ felé.)

Fuvaros szelleme:

Csendes, békés éjszaka.

Szíjgyártó szelleme:

Az. Nézzze a csillagokat! Hát nem gyönyörű az ég?

Fuvaros szelleme:

Szép, szép, sok haszna nincs, de szép.

Szíjgyártó szelleme:

Én mindig szerettem volna megvizsgálni közelről. Olyan, mintha egy nagyváros fölött ülnék a hegyen, de nem mehetnék le látni azt a rengeteg csodát, amiből a fény árad. A világ a végtelenségig hatalmas!

Fuvaros szelleme:

Hát, igen, most már volna rá ideje bőven bejárni. Végtelen sok ideje.

Szíjgyártó szelleme:

Elkéstem. Elkéstünk.

Fuvaros szelleme:

Vagy túl korán fogtunk hozzá. Mindenesetre rosszkor. Na, mindegy, én nem csatlakoznék magához amúgy sem, aligha lehet oda stráfkocsin elhajtani. Volna egyáltalán onnan mit idefuvarozni? Meg innen oda?

Szíjgyártó szelleme:

Fuvarozni? Minek?

Fuvaros szelleme:

Keresni rajta. Ha megy az ember, nehogy már üresen menjen!

Szíjgyártó szelleme:

Ennyire csak a pénz érdekli?

Fuvaros szelleme:

Nem csak, de jó, ha van. Miből igyak különben fröccsöt a kocsmában? Csak pénzből! Megáll a deresem a kocsmánál, ahogy szokott, én meg nem mehetek be, mert nincs pénzem. Na, nem!

A csillagokban kocsma sincs tán.

Mert, maga mivel kereste a pénzét?

Szíjgyártó szelleme:

Ó, voltam én sok minden. Eredetileg szíjgyártónak tanultam, de aztán tűzoltóparancsnokként, levanteoktatóként dolgoztam, vegyesboltot is vezettem, mikor miből lehetett megélni.

Maga mikor halt meg?

Fuvaros szelleme:

Hatvan telén.

Szíjgyártó szelleme:

Hány évesen?

Fuvaros szelleme:

Ötvennyolc.

Szíjgyártó szelleme:

En negyvenöt.

Azóta, lehet, a fröccsről is leszokott, meg se kívánná.

Fuvaros szelleme:

Kizárt dolog, főleg ha még a nótámat is elhúzzák, hogy
„Száz forintnak ötven a fele...”

Szíjgyártó szelleme:

Mibe?

Fuvaros szelleme:

Kinyírtak. Fölakasztottak.

Szíjgyártó szelleme:

Kik?

Fuvaros szelleme:

A kommunisták. Letartóztattak, per, ítélet, hajnalban bitófa, oltott mész, sír fejfa nélkül a közös parcellában.

Szíjgyártó szelleme:

Magát is?

Fuvaros szelleme:

Miért, mert magát is?

Szíjgyártó szelleme:

Aha. Negyvenötben. Rögtön az elején. Belelőttek pár kilométerre ide a csatornába. Azt mondták, fölvisznek

Pestre, de hallottam, mikor a főnök odasúgta, nem muszáj ám vele odaérni.

Fuvaros szelleme:

Mit beszél? Nem a maga fia tanult könyvkötőnek Budapesten?

Szíjgyártó szelleme:

Dehogynem. Az egyik kisebbik. Honnan tudja?

Fuvaros szelleme:

Na hiszen! Ő lett a nevelt lányom férje.

Szíjgyártó szelleme:

En magát nem ismerem. Hová valósi?

Fuvaros szelleme:

Délvidéki. Később jöttünk, kitelepítettek házába. Utána hallottam, hogy mi történt.

Szíjgyártó szelleme:

Kitelepítettek? Kiket telepítettek ki?

Fuvaros szelleme:

Akikről úgy döntöttek, ki kell. Csahosak voltak a háborúban, vagy csak úgy –, szükség volt a házukra.

Szíjgyártó szelleme:

Szemétség.

Fuvaros szelleme:

Az, de muszáj volt fedelet adni az északi kitelepítetteknek. Meg jöttek délről is, mint mi. Költözött a fél világ.

Nem mi zavartuk el őket. Nem én. Addigra már rég üres volt a ház. Listáról lehetett választani. Én egy rozoga kuplintyót választottam, csak mert az egyetlen kövesút mellett állt, a vasút meg a TŰZÉP között. Nekem az kellett a fuvarozáshoz.

Szíjgyártó szelleme:

Minek jött ide?

Fuvaros szelleme:

Dolgozni. Élni. Ott rögtön kinyírtak volna, nem tizenöt év múlva.

Szíjgyártó szelleme:

Mi lett a fiammal?

Fuvaros szelleme:

Hazajött Pestről, elvette a nevelt lányomat, kisfiuk született. Négyéves koráig ismertem, rendes kis kölknek láttam.

Szíjgyártó szelleme:

És a többiek? A családom?

Fuvaros szelleme:

Hatvanig megvolt mindenki rendben. Bíró lett a kisebbik fia.

Szíjgyártó szelleme:

Jó eszű gyerek.

Fuvaros szelleme:

A feleségét annak előtte, hogy felakasztottak, lerakták maga mellé, de azt biztosan észrevette.

Szíjgyártó szelleme:

Maga mit követett el?

Fuvaros szelleme:

Belerángattak a délvidéki invázióba. Olyan hazafiként. Aztán úgy hozta a sors, ölni is kellett.

Szíjgyártó szelleme:

Mint engem?

Fuvaros szelleme:

Nem egészen, de kellett. Égre-földre kerestek a szerbek, mikor közeledett Északra a front, hát elmenekültünk. Fölpakoltunk a stráfkocsira, amivel a baromfit szállítottam a vásárokbba, aztán gyerünk! Végül csak utolért a kezük.

Szíjgyártó szelleme:

Szerintem azok, akik engem kicsináltak, megúszták.

Fuvaros szelleme:

Dühös miatta?

Szíjgyártó szelleme:

Nem. Érdekes, nem. Azt sajnálom, hogy itt hagytam a világot a fényeivel, a családomat, mindentől eltávolodtam. Dühös nem vagyok.

Fuvaros szelleme:

Látja, én sem. Furcsa. Pedig én hamar indulatba bírtam jönni.

Miért volt útjában a kommunistáknak?

Szíjgyártó szelleme:

Nálam rend volt, meg hazaszeretet. Tűzoltóparancsnokként, de főleg, mikor a tanulatlan parasztyerek leventéket oktattam, hamar eljárt a kezem a nyálasokon. Nem tanultak meg azok otthon semmit, még lábat sem tudtak mosni. Leordítottam őket, rohadt kommunisták, még lábat sem tudtok mosni! Aztán, ahogyan megfordult az idő és sokan lettek, elvittek. A csatornához érve röhögve belezavartak a vízbe, mutassam meg, hogyan kell lábat mosni. Mikor benne voltam derékig, hátulról belém eresztettek egy sorozatot.

Fuvaros szelleme:

Valahogy megbékél az ember a halálban.

Szíjgyártó szelleme:

Pedig jócskán hivatkoznak a sérelmére, amikor megbosszulják.

Nem hinném, hogy engem megbosszultak. Az enyéim nem olyanok.

Fuvaros szelleme:

Amíg láttam, nem. Egy forradalom kitört, de leverték. Nem voltak benne. Bár, sose késő. Még megbosszulhatják. Nem is biztos, hogy a családja. Mindig jön valaki, akinek érdeke, vagy egyszerűen csak fölforr a húgy a fejében és elkezd visszafelé mutogatni.

(Leülnek a Majális szobor melletti padra.)

Szíjgyártó szelleme:

Így aztán sose lesz vége.

Fuvaros szelleme:

Ha vége lenne, az embernek is vége lenne.

Szíjgyártó szelleme:

Ahogy mondta, béke csak a halálban adatik. Túl későn.
Addigra megérti mindenki a lényeget, csak már nem
megy vele semmire.

Fuvaros szelleme:

Istenben hisz?

Szíjgyártó szelleme:

Nem.

Fuvaros szelleme:

Ja, persze, a csillagok!

Én se. Anélkül is tudtam, ki a rendes ember. Ájtatosságtól még senki nem lett rendes, aki genyónak született. Inkább a kocsisomnak adtam a hízott disznót, mint a papoknak, ott több volt az éhes száj.

Szíjgyártó szelleme:

Minek kérdezte?

Fuvaros szelleme:

Csak úgy, a béke miatt. Olyan istenfélően hangzott.

Szíjgyártó szelleme:

A békének nem sok köze van istenhez. Pont fordítva.
Szép ez a szobor.

Fuvaros szelleme:

Melyik?

Szíjgyártó szelleme:

Hát ez itt, a két nő, nem látja?

Fuvaros szelleme:

Ja! – tényleg. Újak ezek, akkor még nem voltak. Muszklisak. Azért a fiatalabb elég csinos.

Szíjgyártó szelleme:

Valahova nagyon igyekeznek. Még integetnek is.
(*Visszaint.*)

Fuvaros szelleme:

Az ártézi kutat elbontották, pedig a medencéjéből milyen jókat ittak a lovaim.

Szíjgyártó szelleme:

Nézze csak, a fiatalabb mintha könnyezne.

Fuvaros szelleme:

Harmat az. Az csillog a holdfényben.

Szíjgyártó szelleme:

Biztosan harmat, mi más lenne.
Mit ábrázolhat?

Fuvaros szelleme:

Micsoda?

Szíjgyártó szelleme:

A szobor. Mit ábrázolhat a szobor?

Fuvaros szelleme:

Hát, hogy futnak.

Szíjgyártó szelleme:

Azt látom. De miért futnak? Hová futnak? Miért lobogtatják azt az anyagot, szinte mint egy zászlót? Mitől olyan lelkesek? Mert lelkesek, valamit mintha kiáltani akarnának.

Fuvaros szelleme:

Faragtak, öntöttek ilyen sokat az ötvenes években, a moziban is láttam, meg amerre fuvaroztam. Mintha csak azok közül volna egy.

Szíjgyártó szelleme:

Tudja, mire emlékeztet? Egy plakátra a tizenkilences forradalomból. Fegyverbe szólított.

Fuvaros szelleme:

Én azt nem láttam.

Szíjgyártó szelleme:

Persze, nem idevalósi.
Mit gondol akkor róla?

Fuvaros szelleme:

Nem gondolok semmit. El akarják bontani, azt látom.

Szíjgyártó szelleme:

Kár érte. Mondjuk elég nagydarab, de legalább valami méreates ezen az ülepnvi településen. És azért mutatós. Magán kívül biztosan mindenki észreveszi.

Fuvaros szelleme:

A lovaim amúgy is tudták itt a kereszteződésben, jobbra a kocsmá, az ártézi kút, balra a TÜZÉP. Nem tévedtek el.

Szíjgyártó szelleme:

Szóval a lovainak fölösleges. És magának?

Fuvaros szelleme:

A piacnak több értelme volt.

Szíjgyártó szelleme:

Erdekes szempont. Erről lehet diskurálni.

Amott bentebb is áll egy kisebb. Kőből. Állapotos asz-szonyka az ugye, jól látom? Az oldalán egy kopasz fickó feje. Kiköpött Semmelweis. Nyilván az is, Semmelweis, passzol a kettő, bár így együtt elég furák. Az, mondjuk, maradhatna maga szerint is?

Fuvaros szelleme:

Felőlem ez is maradhat, csak legyen hol vásárolni.

Szíjgyártó szelleme:

Ahogy jártuk az utcákat jócskán láttam üzletfélét, meg-lehet, erre a piacra nincs is már szükségük. Kikupáltak rendesen. Teljesen más, mint volt.

Fuvaros szelleme:

Azt meghiszem! Tiszta betonút az egész, nem tengelyig érő sár. Csupa tégláépület. Mikor csinálhatták? Mennyi téglá kellett hozzá, az angyalát! Jó kis fuvarok!

Szíjgyártó szelleme:

Annyira nem tűnik újnak.

Fuvaros szelleme:

Áldott legyen a neve, aki kitalálta.

Szíjgyártó szelleme:

Szóval, azt mondja, lehet, hogy a kommunistáké a szobor? Meglehet. Hasonlít arra a forradalmi plakátra. Berény, ha jól emlékszem. Vajon mibe kerülhetett? Maga ért a pénzhez, maga szerint mibe kerülhetett?

Fuvaros szelleme:

Sokba. Tíz vagon szénbe is. Ki az a Berény?

Szíjgyártó szelleme:

Festő.

Fuvaros szelleme:

Honnan tudja?

Szíjgyártó szelleme:

Tudom. A rádióból, többek között. Nekem volt a második rádióm a környéken.

Fuvaros szelleme:

Nekem meg az első kövezett portám. Telehordtam apró bazalttal az egész udvart, meg a kertet, hogy meg bírjak odabenn fordulni.

Szíjgyártó szelleme:

Vajon minek adtak érte ennyit? Muszáj volt, vagy más előnyhöz jutottak vele? De, ha meg már ennyit kiadtak, minek bontanák el? Vagy most meg azt muszáj? Esetleg így juthatnak még újabb előnyhöz? Ravasz paraszti nép ez, nem ad ingyen semmit, miért pont ezt a szobrot adná?

Fuvaros szelleme:

Felénk, Bácskában sem hajítanak csak úgy ki. Biztosan nem. Jönne a pópa, megszentelné, aztán valaki góré az államtól koszorút rakna rá. Ezzel a két áldással addig maradhatna, míg el nem kopik a szélben.

Szíjgyártó szelleme:

Igen. A „Boncsákk el!” fajtának fontos az áldás. Minél több, annál jobb.

Fuvaros szelleme:

Még az is lehet, éppen most bosszulják meg magát vele. Meg engem. Eltakarítják, mint ahogy ők minket.

Szíjgyártó szelleme:

Ez már olyan, mint a szenteltvíz. Mi hasznunk nekünk abból? Fel nem támaszt minket senki.

Fuvaros szelleme:

Én is inkább elcserélném egy csókra anyusomtól, mert még elbúcsúzni sem hagytak tőle. Meg hogy saját magamat fölakaszthassam utána a padláson. Munkából vittek el, odajöttek, a sódert pakoltuk éppen, letartóztattak, bedugtak egy autóba és elvittek.

Szíjgyártó szelleme:

Vajon mi kerülhet a helyébe?

Fuvaros szelleme:

Nem biztos, hogy kerül, hagyhatják üresen is.

Szíjgyártó szelleme:

Dehogy hagyják! Ilyenkor mindig tesznek oda valamit, üresen hagyni veszélyes. Rebellis gondolatokat ébreszt. Keresnek hozzá hőst, vagy áldozatot. Például akiről beszélt, a kiebrudaltakat. Mit szólna, ha kapna tőlük egy emlékművet? Hiszen maga pont olyan volt ott, mint a mieink itt. Meg még bele is halt. Volna lelkiismeret furdalása?

Fuvaros szelleme:

Teszek én az emlékműre! Nekem ne állítsanak emlékművet más ledöntött testén!

Szíjgyártó szelleme:

Nofene! Beköltözni a más házába nem átallt?

Fuvaros szelleme:

Mondtam, hogy addigra kiürítették. Ha nem engem, akkor valaki mást raktak volna bele.

Szíjgyártó szelleme:

Az új emlékmű is lesz valakié. A két nőt sem maga miatt bontják el. Miért ne lehetne akkor pont a magáé?
Meggáta a tettét?

Fuvaros szelleme:

Nem bántam meg, mert nem volt belőle kiutam.

Szíjgyártó szelleme:

Azoknak sem volt, akiket, ahogy mondja, elzavartak innen.

Fuvaros szelleme:

Elzavarták őket, nem pedig fölakasztották.

Szíjgyártó szelleme:

Ha, tegyük fel, tényleg nekik raknának ide valami vasat vagy követ, akkor magának pláne tehetnének, mert hiszen felakasztották.

Fuvaros szelleme:

Vagy magának. Maga is belepusztult. Vagy mind a kettőnknek, a francba is, hagyjon már ezzel a szobrosdival, nem tudtak érdekelni sosem!

Szíjgyártó szelleme:

Érdekes ötlet. Kettőnknek ide egy emlékmű. Esetleg még párnak, akiket akkortájt megszívattak.

Hogyhogy nem volt kiútja belőle? Minek aktívkodott? Biztos nem gyilkolt ott mindenki.

Fuvaros szelleme:

Először is majdnem mindenki gyilkolt. Szemét volt az a háború, szemét. A partizánok lőtték a micinket a nádasból, a mieink meg vissza. Aztán jött a pogrom.

Másodszor, az embernek valahová tartoznia kell.

Maga kikhez tartozott? Magát is elzavarták volna, ha le nem puffantják?

Szíjgyártó szelleme:

Én magamhoz tartoztam. A saját véleményemet vertem a pipogyák pófájába. Mocskos kommunisták! Nem telepítettek volna ki szerintem. Akkor a családommal pláne megtették volna, már nélkülem.

Fuvaros szelleme:

Kiderült, nem is voltak annyira pipogyák. Tratata, és kész. Biztos is, hogy nem, vasmarokkal intézték a dolgokat, elkapták a tökét a népnek rendesen. A forradalom után aztán enyhült a nyomás, bár, a földet, amit korábban kiosztottak, meg pont akkor szedték vissza az emberektől, lett is belőle bál megint, de a hangoskodókat egyesével hathatósan rábeszélték, írjanak alá a közösbe.

Szíjgyártó szelleme:

Mit szeretne? Ha választhatna, milyen emlékművet szeretne? Na, jó, jó, bocsánat, akkor majd én morfondírozom rajta. Az akasztófa meg ilyesmi, az túl horrorisztikus, durva már ezeknek, nem illik ide, ez nyilvánvaló, meg csak magát érintené, már engem sem. Egy szekér, rajta megtört kitelepítettek a bútorokkal, batyukkal. Ez magának is tetszhetne, hiszen még szekér is volna benne, csak hát nem kitelepítették, hanem be. Attól még kiebrudalták vagy elmenekült, ráadásul pont stráfkocsin, de látja, akkor én megint kimaradok. Bonyolult feladat. Azt hiszem, valami elvont ötlettel állhatnának leginkább elő, lángoló ház, életfa, ó, nem egyszerű, nem egyszerű.

Szerintem legjobban tennék, ha itt hagynák ezt a szobrot. Megszokták, mégiscsak nők, azért az nem mindegy. Hm, lehet, valamelyik nagyhangú, irigy nőszemély kötött beléjük? Szaladnak, még rájuk is lehetne fogni, valami elől szaladnak, futnak a kitelepítésbe, vagy pont ide hozzánk, Északról. Olyan aranyosak is! Hát nem? Az a fiatalabbik nekem is, ahogy magának, kimondottan tetszik. Mit gondol, rokon, mert hiszen, ahogy mondja, a nászom, azoknak, akiket maguk kicsináltak, állítottak ott emlékművet?

Fuvaros szelleme:

Előfordulhat.

Szíjgyártó szelleme:

Szerintem igen. Magának meg itt állíthatnának, lehet, állítanak is. Milyen szemét a világ, nem?

Fuvaros szelleme:

Pontosan, mint a háborúban, meg mint amilyen mindig is volt.

Szíjgyártó szelleme:

Szóval, nem bánja a tettét. És hősnek képzei magát? Áldozatnak?

Fuvaros szelleme:

Hősnek sem képzelem magam, bár sokakat valami meggyőződés vitt előre, hogy az ősi földért mindent szabad, sőt, meg is kell tenni. Az ügyész persze úgy állította be, saját akaratomból követtem el, nem kényszerre, sőt, hogy a többieket mentse, még mintha azokat is én vit-

tem volna bele, én lettem volna a főkolompos. Így legalább őket nem kellett fölkötni. Zsebre tette a stekszet tőlük, rám meg rám kente az egészet.

Szíjgyártó szelleme:

Magáért nem fizettek?

Fuvaros szelleme:

A teremben odasúgták, ne reménykedjek, a lumpen fiam útközben elkártyázta, amit az ügyésznek összeszedett a család.

Szíjgyártó szelleme:

A mocskok! Szóval, áldozatnak azért valamennyire áldozat?

Fuvaros szelleme:

Mindegy. Hagyjuk ezt.

Nem is biztos, elbontják a szobrot. Attól, hogy rápingáltak, még maradhat.

Szíjgyártó szelleme:

Amibe így belemarnak a sakálok, annak leginkább vége. Előbb vagy utóbb elvérzik.

Miért hagyjuk? Mivel foglalkozhatnánk fontosabbal, mint a saját halálunkkal?

Mit gondol, azzal, amit maguk csináltak, van még, aki törődik? Az én dolgomról van még, aki összesűg? Érdekel az még valakit? Mondjuk, utazik a vonaton a fiam vagy az unokám, leül egy ember mellé, váltanak pár szót, és kiderül, nyakig benne volt valamelyik oldalon. Emlékezne rá? Beszélne róla?

Fuvaros szelleme:

Az ilyenre szoktak emlékezni.

Szíjgyártó szelleme:

És mit mondana neki a fiam vagy az unokám?

Fuvaros szelleme:

Attól függ, hol. Nálunk hamar kinyílik a bicska, itt csendesebbek a népek. Pontosabban alamuszibbak. Fű alatt intézik a bosszújukat.

Lehet, jobb, ha hallgat.

Szíjgyártó szelleme:

Ha megtagad minket, mint Péter a Megváltót?

Igaz, már akkor behúzott farokkal kussoltak az udvarokba, amikor kocsira kiterítve behoztak a hátsó utcán.

Fuvaros szelleme:

A maiak igazodjanak a mához. Én mindig a helyzethez igazodtam, többnyire sikerrel. Szerettek, volt pénzem, mindenem, ami kellett.

Szíjgyártó szelleme:

Többnyire. Azért, ahogy látom, mégsem mindig.

Fuvaros szelleme:

Maga szeretné, ha nekiesne az illetőnek?

Szíjgyártó szelleme:

Nem.

Fuvaros szelleme:

Na, látja. Még valami baja esne. Szívére venné? A kis aranyosnak. Azóta nagy már, majdnem öregember.

Szíjgyártó szelleme:

Isten ments!

Én viszont megtenném.

Fuvaros szelleme:

Azért járt így. Különben meg, még az is lehet, valamit ő is tenne vagy tesz, valami olyat, amit mi bugarok, ki sem találunk.

Szíjgyártó szelleme:

És a másik, az, aki mellé leült, mennyit merne kimondani? Maga mégiscsak látott még tizenöt évet utánam, rólam mit mertek beszélni? Semmit, mi? Tudom magamtól is. Magának van igaza. Mindenki a jelenhez igazodik, meghúzza magát, ha csak bújni lehet, és hangoskodik, ha divat a csaholás.

Ülnének egymás mellett, pár óvatos szó, végigborzongana a hátukon a halál közelsége, aztán gunnyasztának tovább, meredve ki az ablakon a tájba, majd kurta köszönéssel leszállna az egyik a maga állomásán, a másik meg hálát adna az égnek, hogy végre megszabadult.

Fuvaros szelleme:

Van gögyija. Kár, hogy a száját nem bírta tartani.

Szíjgyártó szelleme:

A szobroknak sem lehet könnyű. Télen, nyáron, hőségben, szélben, esőben, hóban ácsorogni egyhelyben. Az

egyik nyáladzón rajong értük, a többség észre sem veszi, más meg ledöfné őket a szemével.

Fuvaros szelleme:

Tisztára, mint az emberek. Nekünk is ugyanez jut. Gűrüzünk, kelés, dolog, vacsora, mosdás, fekvés, másnap ugyanaz, vannak szeretteink, a család, ha szerencsések vagyunk, de lehetünk pechesek, mint én a gané fiammal, irigyeink akadnak bőven, pár barát, több ellenség, aztán egyszer csak kidőlünk, kidőlt keresztnek pedig senki sem köszön, alig várják, végre földobjuk a bakancsot, tűnjünk a francba végleg, annyival kevesebb a teher. Menynyivel könnyebb ez?

Szíjgyártó szelleme:

Azon töprengék, szerették-e ezt a szobrot az itteniek. Nem hiszem. Az olyannak, mint maga, ugye, mindegy, márpedig a magaféléből akad bőven. A kitelepítettek rokonai biztosan utálták. Mit mondott? Földet osztottak, aztán meg elvették? Na, azok sem rajongtak érte, gondolom. Haszonleső viszont mindig mindenhol születik, megél, azoknak esetleg kedves lehetett. Az sem biztos. Annak a fajtának semmi sem kedves a saját előnyén kívül, de mert az előmenetelüket támogatta, hát tartották. Ahogy a malacot disznótorig.

Kellemtlen környezet. Hahaha! – lehetséges, végig elfutni akartak innen, csak nem bírtak, szegények.

Fuvaros szelleme:

Akkor ennek a vasnak a sorsa még attól is jobban hasonlít a miénkhez, mint gondoltam. Pont ugyanígy utálják ki a népek egymást. Egyszer fent, másszor lent. Most úgy látom, a lent jön.

Szíjgyártó szelleme:

Milyen csinos lett itt minden. Alig ismerek rá. Lehet ezeknek közük ehhez a sok széphez? Itt álltak végig, amíg ilyen lett, valami közük csak volt hozzá. Akkor meg mit akarnak még tőlük? Ah! – hálátlan kutya az ember.

Fuvaros szelleme:

Ne politizáljon még most is, mert lelövik még egyszer! Üljön nyugiban, nézze a csillagait.

Szíjgyártó szelleme:

Érdekes volna meghallgatni, mit mesélnének. Arról, amit láttak, meg amit éreztek.

Fuvaros szelleme:

Hogy ők szerettek-e itt?

Szíjgyártó szelleme:

Hogy szerettek-e, meg mi a véleményük arról, amit láttak. Cifrákat mesélhetnének! Ilyen központi helyen ezerféle megtörténik. Ki tudja, lehet, maguk is hasonlót pingálnának a házak falára, mint ami rajtuk áll: Bontsák el!

Fuvaros szelleme:

Részeget láthattak eleget, az biztos. A tövükbe is idehántak nyilván jó párszor, kifelé jövet a kocsmából. No, akkor hallani is hallhattak, a szennyesből leginkább, megered a nyelv olyankor.

Szíjgyártó szelleme:

Kellemetlen tanúk. El velük! – mi?

Fuvaros szelleme:

Esküvőt, temetést, mind itt vonult el, ünnepet, munkát, betegséget, amott az új rendelő, emitt meg az új gyógyszerár, főntről kifigyelhették, ki mit vásárolt túlonnan a vasboltban, várjon csak, már nem is vasbolt az, valami más.

Szíjgyártó szelleme:

Szerelmeseket, lehet, hogy még egyebet is ezen a padon vagy a bokrokban, ki kivel, kinek a háta mögött.

Fuvaros szelleme:

Aj, de parázna! Ne hergeljen.

Szíjgyártó szelleme:

De meg az is lehetséges, nem is értettek egyet azzal, amit képviselniük kellett. Lehet, erről panaszkodnának. Érti? Mintha magát kiállítanák egy távcsővel valami térre, és ott kukkolhatná az eget moccsanatlanul évtizedekig. És ha utálták, mostanáig utálják azt, aminek kiöntötték őket?

Fuvaros szelleme:

No, az a legrosszabb. Amikor az embernek herótja van attól, amit csinál. Akkor inkább menjen világgá.

Szíjgyártó szelleme:

Egyetértek, az borzalmas. Majd most elmennek. A legtöbben persze úgy veszik, utólérte őket a sors keze, mégis, meglehet, utáltak itt lenni. Mit gondol, megváltás számukra a halál? Lehet, alig várják, végre lebontásra kerüljenek.

Fuvaros szelleme:

Azt azért nem gondolom. Élni mindenki szeret. Majd nem mindenki.

Szíjgyártó szelleme:

Vagy ha nem is szeret, de meghalni fél. Még ha a saját halálával a szenvedéseitől szabadulna is meg. Ott vannak az öregek, vagy a menthetetlen betegek, már semmi örömük az életben, tudják, nem is lesz soha többé, még csak reménykedni sincs miben, mint például annak, aki-re csak rájár a rúd, agyondolgoztatják, börtönben ül, fogságba esett, kibírhatatlan a családja, eladósodott, mert annak azért más, az elmúlhat, még jobbra fordulhat a sora, de a vénség nem múlik el, mégis élni próbálnak, kapaszkodnak minden percbe.

Maga például a börtönben meg akart mielőbb halni, mikor már kimondták a halálos ítéletet?

Fuvaros szelleme:

Nem.

Szíjgyártó szelleme:

Azt mondta az előbb, inkább a padláson fölkötötte volna saját magát, mint hogy elkapják, végigcsinálja az egész hercehurcát.

Fuvaros szelleme:

Azt igen.

Szíjgyártó szelleme:

Mert az a saját szabadsága? Saját maga megváltása?

Fuvaros szelleme:

Nem tudom miért. Megtettem volna.

Szíjgyártó szelleme:

Mindig rühelltem azokat, akik valamit csak úgy ímmel-ámmal csinálnak. Ha már teszik, tegyék rendesen, úgy sem sokkal nehezebb. Sajnáltam őket. Nem is csak azért, mert terhes nekik a saját dolguk, én is volt, hogy muszájból dolgoztam, hajaj, de még mennyiszer –, hanem mert gyengék önmaguk fölé kerekedni. Azért csicskáztattam a ficsúrokat is, a pártoskodó kommunista suhancait, mert szarból voltak.

Maga mit szeretett a fuvarozásban? Elvinni valamit máshová, az azért nem valami magasztos feladat.

Fuvaros szelleme:

Legalább annyira az, mint lábat mosni.

Szíjgyártó szelleme:

Na, hallja, igaza van!

Maga utálta azt, aki lustán rakodott, vagy dobálta az áruját?

Fuvaros szelleme:

Nem, de nem fogadtam fel többet. Nem kell szeretni a lapátnyelet, forgatni kell. Viszont a hőzöngőt sem fogadtam fel, aki a mellét verte. Dolgozzon, csinálja, én azt úgyis látom. A világot ne nálam váltsa meg, nálam csak lapátoljon tisztességgel, figyeljen oda a lovakra, mert volt lovam, többet ért sok embernél.

Szíjgyártó szelleme:

Es gondolja, nem volt herótjuk, hogy magának rakodtak reggeltől estig?

Fuvaros szelleme:

Nem volt. Lehet, megküzdöttek magukkal, a munkával, mint ahogyan én is. Velük csináltam én mindent, egyenlőn. Nyáron a tűző napon tiszta lucsok az ember inge az első mázsa sóder után, de ettől még nem hagyja abba. Örültek, hogy dolgozhattak.

Szíjgyártó szelleme:

A megélhetés kényszer. A tisztességes kiállítás, vagy egy munkának a szeretete attól merőben különbözik. Az utóbbi csak nagyon keveseknek adatik meg. Ajándék az élettől. Azok nem is dolgoznak tán, akik szeretik, amit csinálnak. Na, ezek közül kerülnek ki aztán a fanatikus megszállottak, ha eltévelyednek, elvesztik a mértéket, akiktől milliók is szenvedhetnek, és akár meg is zakkanhatnak attól, amit egyébként tisztességgel elvégeznének. Jó, ha valaki tehetséges, még jobb, ha zseni, de a váteszek meg a güzük egy tragédia. Azt képzelik, ők mozgatják a világot, pedig fenét! – szerencsétlen világ épp csak nagy nehezen kiheveri őket, félbolondokat.

Ezek a nők azért rendesen futnak itt, ugye? Nekem egyre inkább tetszenek.

Fuvaros szelleme:

Nem is látja a sötétben rendesen.

Szíjgyártó szelleme:

Már hogyné látnám. A nőkhöz nekem röntgen szemem van. De megnézhetem közelebből is.

(Feláll, felkapaszkodik a talapzatra, átkarolja a Majális lányt.)

Fuvaros szelleme:

Majd még lebukik.

Szíjgyártó szelleme:

Roszbabb nekem már nem lehet.

Micsoda derék! Az asszonyom sokkal törékenyebb volt.

Pedig nyolc gyereket kihordott. Hat maradt élve. Huh,

micsoda kemény, izmos derék! A keblei is csak úgy merednek! Micsoda nő, a hétszázát!

Fuvaros szelleme:

Hát, igen, maga még fiatal. Azért ne nagyon nyúlkáljon.

Ráéhezett, mi?

Szíjgyártó szelleme:

Tudom én a tisztességet, ne okítson. Martalóc vagyok én talán, hogy kiraboljam? Hiszen két kézzel tartja a zászlaját, vagy mi a csodát, még szabadkozni sem bírna.

Lehet, hogy nem is akarna. Na, mindegy.

Milyen érdekes a tekintete. Mint aki picit megszeppent.

Mondom én, hogy szép, olyan aranyosan szép. Tisztára mandula szemei vannak, finoman íves orra. És a nyaka! – vékony, sudár. A másik sem csúnya egyébként, kicsit keleties vágású az arca, de elmegy.

Fuvaros szelleme:

Biztosan ősmagyar.

Szíjgyártó szelleme:

A nagymamája térde kalácsa! Fut az elzabrált területére-kért, ugye? Majd még felakasztatná őt is.

Fuvaros szelleme:

Tartok tőle, az lesz belőle, ekkora darabot csak daruval lehet elemelni. A nyakára pont kényelmes rácsavarítani a drótkötelet.

Jobb, ha lejön. Gondoljon a feleségére.

Szíjgyártó szelleme:

Nekem a feleségem szent, de attól még megnézhetek bárkit.

(Lemászik, visszaül a padra.)

Fuvaros szelleme:

Lassan indulnunk kellene.

Szíjgyártó szelleme:

Lassan igen. Lejár ez az időnk is. Minden idő lejár egyszer. Pedig még ki sem báméskodtam magam. Csak úgy bámulni a csillagos eget, mint rég, órákon át, de jó is volna! Elmerülni a látványában, eggyé válni vele!

Fuvaros szelleme:

Aratáskor, volt, hogy kinn aludtunk a kazalban, mindig akadt álmodozó, aki ugyanígy, mint maga, el volt tőle ájulva. A lova, a kocsija, a kaszája, a holdra vonyító kutyája, az étele, a mindene ugyan mitől másabb attól ott fönn? Mitől különb az ott? A csillag az csillag, és kész.

Szíjgyártó szelleme:

Meglehet, igaza van. Csak másként, mint gondolja. Egy ez az egész mindenség. Egyforma. Akik ott élnek, azok körül a csillagok körül, ugyanolyannak látnak minket, mint mi őket. Fényes kis pontnak. Semmi mást nem látnak belőlünk, csak a fényünket. Ha van.

Fuvaros szelleme:

Lehet, hogy mégis ez az Isten?

Szíjgyártó szelleme:

Kizárt. Ez valami iszonyatosan hatalmas dolog. Amit mi Istennek nevezünk, az gyerekmese, semmi ehhez képest. Ez valami minden létező hatalom feletti erő. A világegyetem. Szerintem sosem fogjuk még csak sejteni sem, mi is tulajdonképpen.

Fuvaros szelleme:

Hm. Ezért voltam én fuvaros. Jó volt az ügy. Sógott valamit?

Szíjgyártó szelleme:

Ki? A szobor? Bolondozik? Nem tudtunk szólni egymáshoz. Nem beszéljük egymás nyelvét. Ki beszél itt a másik nyelvét?

Fuvaros szelleme:

Igaz. Ítélezünk, azt kész.

Szíjgyártó szelleme:

Van, aki még arra is rest, vagy gyáva. De azért valóban, ítékezésben nem vagyunk rosszak.

Fuvaros szelleme:

Indulunk?

Szíjgyártó szelleme:

Azt mondja? Hát, ha muszáj! Jaj, de nincs kedvem! De jó is idefenn!

(Felállnak, elindulnak a keresztelődésen át a sarok felé.)

Fuvaros szelleme:

No, jöjjön.

Szíjgyártó szelleme:

Ne rohanjon annyira! Lehetünk még ott eleget. Tudja mit, amíg kiérünk, meséljen a családomról. Mindent, amit tud, amire emlékszik.

Fuvaros szelleme:

Ó, kitart odáig. A két lánya férjhez ment a negyvenes évek végén, mindegyiknek két gyereke született. Dolgoznak, az egyik a takaréokban, az olyan bankféle, a másik a...

(Elfordulnak a sarkon, már nem látszanak, elhal a hang.)

Majális lány:

Átölelt! Láttad?

Majális nő:

Boldog vagyok.

Majális lány:

Ó, átölelt! Jaj, a szívem! Köszönöm!

Majális nő:

Furcsa érzésem van. Tisztára, mint a kezdeteknél. Mint-ha tavasz eleji reggeli verőfényben ébrednék, nyújtózkodva, frissen, egyszerre van hűvös és meleg, csönd, és valami könnyű zsongás, amit a bogarak szárnya, távoli zajok ideszűrődő hangja kelt.

Majális lány:

És ahogy felocsúdom, észreveszem, a nép jön-megy alattunk, biciklisen, gyalogosan igyekeznek, ki erre, ki pont visszafelé, tömött szatyrokkal lépnek ki a kenyérboltból, kihúzzák belőle a lángost, menet közben elkezdi majszolni. Micsoda illat!

Majális nő:

Traktorok zakatolnak el, fürgébb teherautók, egészen beleremeg alattunk a talaj, ahogy megrakva robognak.

Majális lány:

Aztán, amint telnek a napok, már tudjuk előre, ki mikor jelenik meg, hogyan hajtja a biciklit, lendületesen, vagy öregesen nekigörnyedve, a járásáról messziről kezdjük felismerni, próbáljuk kitalálni, hová igyekezhetsz, mit csinálhat ott.

Majális nő:

S hát a hétvégék! A legérdekesebbek a hétvégék! Rálátni a nagy, lapos épületre, ahol a lakodalmakat tartják.

Majális lány:

Igen, a sürgés-forgásra! Ünnepi ruhában feszítve nagyokat kacagnak, szalagos autókön robognak, iszogatnak,

eszegetnek, s hát a menet, az csodálatos, mindig megkönnyeztem, elől a gyönyörű menyasszony, fehér se-lyemruhában – hogy nekem olyanom soha nem lehet –, a karja a párja karján, hátul meg a zenekar fűjja, harmo-nikázza, dobolja azokat a varázslatos dallamokat, mindig ugyanazokat, de soha meg nem unhatókat, közöttük pe-dig hosszú sora a vendégseregnek.

Kifigyeltük, merre mennek, először csak kicsit egyenest, ott csendben időznek valamennyit, nem látunk oda, ta-karásban van, aztán csinnadrattával tovább a templom-ba, végül kis kerülővel a mi utcánkon, pont előttünk, zeneszó mellett vissza a lapos épülethez, ahol a bejárat-nál fakanállal verik a fazekat a szakácsok örömlükben, a legények pedig szűk nadrágban, csizmában, összekapa-szkodva ropják a táncot az út közepén.

Majális nő:

Vagy amikor éppen fordítva, csupa feketében külön-külön, de valahogy mégis egyszerre ballagnak a temető-be, mintha csak egy kicsit magukat is temetnék, belefe-lejtkezve valami múltba.

Majális lány:

Ezt én nem szerettem látni, még a szemem is behuny-tam mindig ilyenkor.

Viszont emlékszem két, babakocsit toló anyukára, be-szélgettek, de egymásra alig tekintettek, mindkettejük pillantása nyugodtan megült saját kicsinyén. Mintha va-lahova nagyon messzire előre néztek volna, ahova rajtuk kívül nem láthat senki.

Majális nő:

Emlékszel a fiatal párra? Télikabátban fényképezkedtek itt a kereszteződésben és a fiatalember azt mondta a lányok: Ez az én hazám, itt leszel majd otthon.

Majális lány:

Hogyne emlékeznék. Még fel is pillantottak ránk. Ők, a kevesek közül.

S te emlékszel a tizenöt éves forma fiúra? Kicsit beborozva beszélgetett alattunk a padon két másikkal, az anyatej ízére volt kíváncsi, a leginkább azt várta a jövőtől, hogy már tudattal megízlelhesse az anyatejet. A saját feleségéjét.

Majális nő:

Néha később is felbukkant, érdekes, elég ritkán, már a lányaival. Négygyel. Biztosan teljesült a vágya.

Majális lány:

És a kisgyerekekre emlékszel-e? Zászlókkal, színes forgókkal vonultak hozzánk csapatostól tavasz elején. Énekeltek, csiviteltek, körbefutkároztak minket.

Majális nő:

Aztán egyszer csak elmaradtak, nem jött többé senki.

Majális lány:

Majd jászol, meg bárány került telente a pad, meg mi közénk, és onnantól kezdtek laposan pillantani ránk. Hogy is mondtad? Mint a hízókra disznóvágás előtt.

Majális nő:

Te most gyűlöled őket?

Majális lány:

Nem.

Majális nő:

Én sem. Inkább sajnálom. Mintha ők is a mi fajtánk volnának, futkosva egy, a mienktől szélesebb talapzaton.

Majális lány:

Milyen csönd van. A többiek? Most miért nem szólalnak meg?

Majális nő:

A szobraink? Magukba szálltak. Behúzták a kiskaput, leengedték a redőnyt.

Nekik sem könnyű. Sajnálom őket is.

Majális lány:

Mekkora hatalmas odafönn az ég! Majd csak akad benne valahol helyünk. Ha azok a csillagok tényleg mind napok, akkor nagyon sok melegség létezik még ezen a világon, talán nekünk is jut belőle. Talán lesz, ahol minket jobban megbecsülnek.

Majális nő:

Jut. Lesz. Ne aggódj! Engedd el magad, próbálj pihenni.

Majális lány:

Túlságosan zaklatott vagyok. Nyitva a szemem és álmodom. Hihetetlen, miket látok!

Ó, átölelt! Boldog vagyok.

Majális nő:

Hálásan köszönöm nekik.

Majális lány:

Jó ember volt az a kettő, ugye jó? Vagy hát –, ember?

Majális nő:

Ember. Jó ember.

Majális lány:

Mi is fogunk kísérteni?

Majális nő:

Fogunk. Leülünk majd ide a padra és elbeszélgetünk azokról az időkről, amikor még itt álltunk.

Majális lány:

És idesereglenek majd körénk mind, akik hallani szeretnének azokról az időkről, mert úgy tudják, szép volt, és vágnak rá.

Majális nő:

Hahaha! – el sem fogunk férni a téren.

Majális lány:

És együtt dúdolunk majd dalokat vagy mondunk verset. Te tudsz verset?

Majális nő:

Nem. De kitalálhatunk.

Majális lány:

Megpróbáljuk?

Majális nő:

Csattog fölöttünk a déli szélben
sorsunk vakmerő zászlaja,
veri az éj csillagkupoláját,
hiába átkozza igaz lobogását,
ki alattomban vagy kevélyen
minket halálba rontana.

Majális lány:

Hűséges párom e magányos vártán
könnyeim tavában fürödj,
erős karod fonjad karomba,
s mi, méltatlanok az irgalomra,
mielőtt örökre megállnánk
rohanjunk még a toporgók között!

Majális nő:

Dicsőség neked, megbocsátás,
dicsértessél az álszentek fölött,
törekvésen ne fogjon átok,
szerelem legyen a hazátok,
az élők útját kísérje áldás,
és pihenjen a múlásba költözött.

Majális lány:

Szemünk majd felszáll a csillagokba,
szívünk gépek lelkeként dobog,
s mikor az idők elmúltak,
s úgy szomjúhozzák majd a múltat
felemleget, ki békénk tagadta,
és szeretni fog, ki eldobott.

(Vége)

Halálvágta

Színmű két részben

Szereplők

Író

Az író felsőbb énje

Túrázó férfi

Túrázó nő

Vadőr

Juhász

Felhasználónő

Rendőr

Vendég

Mentőtiszt

Mentőápoló

Sofőr

Első rész

(Az író sötét háttérben megvilágítva újságot olvas, kissé fölötte gubbaszt a felsőbb énje.)

Író:

Hm, ez érdekes. Ebből még lehetne is valamit kanyarintani. Biciklis francia házaspár a vasúti töltés menti kiserdőnél. Furcsa eset. Lírának biztosan nem jó, de prózának igen, vagy...

Felsőbb én:

Darabnak, mi? Miért erőlteted?

Író:

Nem erőltetem, kedvem van hozzá. Meg azért passzol is. Mennyi lenne ez prózában? Mondjuk, egy átlagos elbeszélés. Vének érte.

Csak van itt pár dolog, ami rögtön az elején nem tetszik. Vagy nem világos.

Például az, hogy franciák. Franciaország kit érdekel? A franciák túl európaiak, abban nincs semmi húzás, semmi sorsszerűség.

Felsőbb én:

A franciát szerintem is érdemes lecserélni. Románra, vagy mondjuk oroszra, az megmozgathatja a mélyebb érzelmi bugyrokot.

Író:

Aztán meg, hogy honnan értesülök a történetekről? Újságban olvasom? Ki a fene olvas manapság újságot?

Haha! – én. Pont most. Tiszta véletlen. Vagy valami kütyün? Ha kütyün, és megnevezem, tíz év múlva nem is emlékeznek, létezett valaha –, kiröhögnek.

Felsőbb én:

Az újsággal meg most azonnal röhögnek ki.

Író:

Vagy halljam a hírt a rádióban? És hol halljam, hol olvassam? Otthon? Kávézóban? Valakivel jó, ha megbeszélem, az új értelmezést vihet a történetbe.

Nem, otthon nem akarom.

Felsőbb én:

A kávézó nem rossz ötlet, konkrét forrás említése nélkül. Ott kell legyen egy felszolgáló, akinek pár mondatot odabeszélhetsz, pláne, ha régebbiről ismerős, mosolygós fajta.

Író:

Orosz. Igen, az orosz talán jó lesz. De ha mindketten oroszok, hogyan szólnak az itteniekhez?

És milyen korúak? Túl vének nem lehetnek. Negyvenesek, mondjuk?

Felsőbb én:

Legyen a fickó magyar, csak a nő orosz. Régi ismerősök, és most együtt bicikliznek az országban.

Író:

Na, ez az! – a bicikli sem tetszik. Manapság sokkal valószínűbb a kocsis. Mondjuk magyarok biciklizhetnek itt

hegyen-völgyön át, keresztül a pusztán kutyástól, ott rohangál mellettük, esetleg környező országbeli is, például román vagy osztrák, na de egy orosz? Bár, ezek meg francia létükre biciklizettek.

Felsőbb én:

És a kutya?

Író:

A kutyát vihetik a kocsiban. A hátsó ülésen.

Nem, ha régről ismerősök, és a világ végéről idejön a barátnője, akkor nem biciklivel mutatja meg neki az országot. Kocsiba ülnek, legfeljebb lerakják valahol, és túráznak egyet gyalog. Vagy mégis biciklivel? Kerékpártartóval éppen vihetnek magukkal bringát. Csakhogy kerékpáron menet közben nem tudnak beszélgetni, minden szöveg a piknikezésre marad.

Régi ismerősök? Lehet új kapcsolat is. Valami nyaralóhelyről. Repülőútról. Konferenciáról. Céges ismeretség. Olajcég, akármi. Próbálják összerakni az életüket. Akkor viszont a negyvenes sok. Inkább harmincas eleje. Hm, a negyvenes tapasztaltabb, ami vele történik, ahogy reagál, mélyebbre ható.

A harmincas eleje viszont dinamikusabb, érdekfeszítőbb.

És a kutya? Hogyan kerül ide Oroszországból? Itt van és kész. Jöhetett a csaj kocsival, vagy nem? Abban elfér. Látni erre felé orosz rendszámot!

Felsőbb én:

Na, dönts el öregem. Azt sem árt tisztázni, honnan tud a manusz oroszul. Ha kinn tanult, akkor a régi ismerős

oké, csak a korosztály nem stimmel, azok sokkal idősebbek, manapság nemigen tanul ott senki. Vagy karrier nyelvtudású, esetleg tolmács, vagy nem is tud oroszul, hanem egy harmadik nyelven társalognak?

Író:

Igen, igen, össze kellene rakni az alaphelyzetet, aztán kipróbálni, működik-e.

Felsőbb én:

Mi lenne, ha a csajnak is volna korábbi itteni kötődése? Egy elesett háborús nagyapa, dédapa. Sírhely, emlékmű, amit egyúttal szeretne meglátogatni. Vagy korábban járt volna már nálunk és összehasonlításokat tenne.

Író:

Szerintem a külső összehasonlítás elég, ezért nyugodtan lehet ez az első ittléte, így a fickó sokkal érdekeltőbb fénnyezni az országot, a gyalázat még inkább kiveri nála a biztosítékot.

Orvos. Mondjuk orvos mind a kettő. Összejöttek egy konferencián. Fiatalok, intelligensek, egészségügy, pszichológia a túra, lerakják a kocsit és tesznek egy jókora kört gyalog. Gyalogtúra. Akár címnek is megteszi, bár nem vagyok tőle elájulva. Ideiglenesen, munkacímnek maradhat. A kutya a nőé... Hoppá! Miféle eb? Legyen kifejezetten orosz fajta? Milyen orosz fajták léteznek? Orosz agár, ezt mindenki ismeri.

Felsőbb én:

A barzok túl nagytestű, méltóságteljes állat. Öntudatos, nem rohángál össze-vissza.

Író:

Igen, a barzój elvetve.

Lajka! Az úrbe is az ment, csak annak a neve volt Lajka, nem a fajtája. Lajka, az közismert, közepes, fűrge, csahos, bolondos. Pont megfelel. És hát a neve is lehet Lajka, egyszerűen csak Lajka, és kész. Ilyen itt ritkán szaladgál, rögtön látni, aligha kóbor eb. Akkor ez rendben.

Szóval a kutya a nőé, oroszul szól hozzá. Ezzel képviseli az idegen nyelvet a darabban. Azt a pár szót bármelyik színésznő megtanulja, a közönségnek pedig nem kell értenie ahhoz, hogy nagyjából tudja, mit jelent.

Felsőbb én:

A társalgásuk?

Író:

A fickó beszélhet gyerekkorától oroszul. Az édesanyja orosz, ide jött férjhez, tőle még gyerekkorában fölszedte a nyelvet.

Tehát: Ülök egy presszóban, a presszómban, ahová rendszeresen beugrom egy kávéra. Jól ismernek, Mónikával... Hogy tetszik a név?

Felsőbb én:

Elmegy.

Író:

...Mónikával évődöm picit, hallgatom a háttérzenét a rádióban. A rádió megy, mint mindig. Hírek következnek, többek között röviden bemondják ezt az orosz túrázós hírt. Elgondolkodom rajta, valamit megérzek ben-

ne. Megkérdezem Mónikát, mit gondol róla. Nem is nagyon figyelt oda, de meg nem is igazán érdekli. Szól tovább a zene, elmerülök a gondolataimban.

Felsőbb én:

A felállás pedig?

Író:

Két fiatal orvos, úgy harminc körül, inkább azon túl, már ismerik a világot és bőrükön érzik az idő szorítását. A fickó orosz felmenővel, biztos nyelvtudással, ahogy az előbb felvázoltam. Egy külföldi szakmai konferencián találkoznak, nagyon szimpatikusak egymásnak. A férfi meghívja a kolléganőt magához, aki, mert a kutyáját imádja, úgy dönt, bár hosszú az út, kocsival jön, azzal magával hozhatja. Járják az országot, szerintem a nő kocsijával, vagy most legalább is azzal vannak, az orosz rendszámnak még szerepe lehet, és gyalogtúrákat tesznek a környéken.

Felsőbb én:

Nagyapa, dédapa, háború?

Író:

Legyen, ezen ne múljon. A doktornő felmenője a második világháborúban itt harcolt, az éppen meglátogatott városban esett el, megnézik a volt hősi emlékmű helyét, azt azóta ugyanis eltakarították. Utána sétálni indulnak a környéki ligetes, homokdűnés területre, amit a keskeny-vágányú vasút átszel, ott zajlik a cselekmény.

Felsőbb én:

Rendben. Próba.

(Presszó. Az író előtt kávé. Magasabb bárszéken mellette a felsőbb énje.)

Író:

Drága Mónika, hogy az ember mennyire magányos képes lenni ebben a déli hőségben!

Felszolgálónő:

Dehogy magányos, ott a kávéja.

Író:

Már majdnem megittam. Másra nem számíthatok?

Felszolgálónő:

Hozzak még egyet?

Író:

Maga az életemre tör!

Felszolgálónő:

Az élet tele van kockázattal. Mint egy második kávé.

Író:

Most képzelje, kulcsra zárnánk a kóceráját és kimennénk együtt a strandra!

Felszolgálónő:

Mármint mi ketten? Én magával?

Író:

Miért? Én meg magával. Vagy ez a második kávétól is veszélyesebb ötlet? Túl vén vagyok, mi?

Felszolgálónő:

Hagyjon! Írjon inkább verset.

Író:

Szerelmeset?

Így déltájt sehol senki, teljesen Mónikára koncentrálhatok. Mónika meg énram.

Felszolgálónő:

Koncentráljon a versére! Hallgassa a zenét!

Író:

Mikor volt kinn a strandon utoljára?

Felszolgálónő:

Mit tudom én! Azt hiszi, emlékszem? Örökké dolgozom.

Író:

Milyen szerencse, akármikor bejövök, láthatom. Ez a déli időpont meg egyenesen csúcs, nem kell osztoznom senkivel.

Felszolgálónő:

Na, megyek, bepakolom a hűtőt. Csak, hogy egy kicsit megint ráméhezzen. Addig költsön!

Író:

Figyeljen csak! Nahát! Hallotta az esetet a túrázókkal?

Felszolgálónő:

Milyen esetet?

Író:

Most, amit épp bemondtak a déli hírekben.

Felszolgálónő:

Nem. Vagyis rémlik. Valami oroszok.

Író:

Azt, azt! Felháborító, nem?

Felszolgálónő:

Engem ugyan nem izgat! Velem sem foglalkozik senki, engem ki hogyan molesztál. Szóljon, ha valaki jön, benn leszek a raktárban.

Író:

Na, így?

Felsőbb én:

Megteszi. Végül, teljesen mindegy. Presszójelenet és kész.

Író:

Akkor most megpróbálkozhatunk a főtémával.

(Kinn a természetben. Az író a színpad oldalában továbbra is a presszóban ül.)

Túrázó férfi:

A vizet betetted?

Túrázó nő:

Be, persze. Készen vagyok.

Lajka, lapochka moya, poshli! Nu, tishe, tishe, ryadom!(1)

Mennyire örül, hogy végre kiszabadult a hátsó ülésről.

Valamit még a csomagtartóból? Becsukhatom?

Tényleg maradhat itt az autó?

Túrázó férfi:

Ne félj, nem bántják, Főleg fényes nappal nem. Ez itt más, mint a vad keleti pusztán.

Mehetünk? Induljunk!

Ezen a dűlőúton úgy negyedóra gyalog, ott lesz egy tó, szerintem most kiszáradva, nyár közepén általában nincs benne víz. Van, hogy évekig sem, csak ha jön egy esősebb ősz.

Túrázó nő:

Mennyire picike nálatok minden! Mintha az egész ország játékból volna! Otthon elindulok, semminek sem akar vége szakadni. Ha erdő, akkor szinte végtelen, egy egész rengeteg, aztán következik mégis egy tó, rajta sincs a térképen, de a túlpartot is alig látod, kiszáradni meg biztosan nem szárad ki sose.

Túrázó férfi:

Halványan emlékszem ilyenekre. Édesanyámmal utaztunk vonaton a rokonságához. Még egészen kisgyerek voltam. Másfél napig vonatoztunk, mire odaértünk, pe-

dig azt mondta, közel laknak. Emlékszem, ahogy én is bámultam a réteket, az erdőket a vonatablakból. Félórát is mentünk mellette, mire megint más következett.

A tómeder túlsó oldalán elérjük újra a keskenyvágányút, a főúton hajtottunk mellette egy darabon, mutattam a városból kifelé jövet. A vasúti töltés túloldalán kezdődik egy nagyobbacska erdő, na, jó, ne mosolyogj, ligetecske, benne néhány tanyával, az egyik kifejezetten érdekes, amolyan művésztelepféle.

Túrázó nő:

Mikor jártál nálunk utoljára?

Túrázó férfi:

Ó, nagyon régen. Összesen is csak kétszer. Később anyu mindig maga ment, azt mondta veszélyes, most meg már ő sem jár. Nincs is nagyon kihez, van, aki meghalt, jó páran külföldön dolgoznak, nem maradt ott senki.

Túrázó nő:

Anyukádnak nem hiányzik az ország, a nyelv?

Túrázó férfi:

Dehogynem. Ahogy múlik felette az idő, egyre inkább. Tudod, tér vissza a gyerekkorába. Vagy térne. Csak hát a politika! Mindenféle adminisztratív baromság. Végül legyint, marad.

Pedig nálunk nincs otthon. Szerintem ott sem lenne már. Ah! – bonyolult.

Túrázó nő:

Csupa homok minden, a cipőmbe is belement.

Túrázó férfi:

Az. Sivatag. Akármekkora eső eshet, soha sincs sár, ez a talaj azonnal elissza. Menj az út szélén a száraz fűben vagy a bakháton.

Túrázó nő:

Te itt szeretsz?

Túrázó férfi:

Az országban? Persze. Abszolút. Vagy úgy érted, konkrétan ezen a környéken? Ezt a vidéket nem kedvelem. Ez is az én megyém, de nem kedvelem. Én a Duna partján nőttem fel, nyugatabbra, az teljesen más. Nekem ez az ide szálllok, oda szálllok, ahogy épp a szél fúj föld idegen. Akárcsak a rajta élő ravasz parasztok. Egyszer így beszélnek, másszor úgy, ahogy a helyzet hozza, ahogy jobban megéri nekik. Felénk valahogy minden szilárdabb. A jellem is.

Na, és neked, hogy tetszik? Most már azért sok mindent láttál.

Túrázó nő:

Milyen fura fenyők!

Túrázó férfi:

Boróka. Itt őshonos. Ez körben Nemzeti park, kicsit olyan, mint a múzeum.

Túrázó nő:

Lajka, gde ti? Kuda pobezhala? Ko mne, Lajka, ko mne!(2)

Nem bír magával, elege van a hátsó ülésből meg a városi betonból.

Imádok én is így barangolni. Otthon is szoktam. Ügyelet után nem fekszem le azonnal, persze, ha reggelig nyomatjuk, akkor igen, de ha legalább pár órácskát pihenhetek, akkor kigurigázom apám birtokára, olyan harminc kilométer, ott sétálok. Van ott egy kis falu, csupa faház, meg egy tó, olyan, amilyenről beszéltem, szinte még neve sincs, de alig látni a túlsópartot, meg erdők. Aztán a friss levegőtől, ha elálmosodom, bebújok apám vackára, egy régi vasúti kocsit rakott ki betonblokkokra, kályha is van benne, vaságy, alszom egyet ott.

Túrázó férfi:

Faházak. Emlékszem rájuk. Aranyosak. Romantikusak. Hát, nekem erre esélyem sincs. Ügyelet után biztosan nem. Összecsuklom, mint a colstok. Itt az emberből a szart is kipasszírozzák, nem hogy sétálni legyen ereje. Egy éjjel hat-nyolc felvételem van, sorban hozza őket a mentő, közben valaki biztosan elhunyt, vizsgálni, adminisztrálni, beesik egy-két hipochonder, fél kettőkor pedig az éjszakai taxis, hogy két hete fáj a háta, megnézném-e, napközben neki aludnia kell, nem ér rá a szakrendelésen sorba állni.

Eltelik három nap is, mire az ember teste egy ilyen éjszakát úgy-ahogy kidolgoz magából –, addigra ott a következő, havi hétszer, nyolcszor. A nagy semmiért.

Túrázó nő:

Szakmai elhivatottságból.

Mennyi maradt a második szakvizsgádig?

Túrázó férfi:

Fél év.

Túrázó nő:

Ha megcsinárod az endokrint, könnyebb lesz. Otthagyhatsz a belgyógyászatot. Az endokrinológia mehet ambulánsan.

Túrázó férfi:

Remélem. Ezt így sokáig nem lehet bírni. Belerokkanok fiatalon. Csak hát, ugye, nem mehet mindenki járóbeteg ellátásba. Na, mindegy, valahogy majd lesz.

Túrázó nő:

Külföldre? Tőletek könnyű. Sokan mennek.

Túrázó férfi:

Nem tudom. Ez a hazám. Hol lesz még az ember cipője is tele a hazája földjével?

Túrázó nő:

Nézd, őzikék! Ott elől, a lapon.

Lajka, ko mne! Stoyatj!(3)

Ó, de aranyosak!

Túrázó férfi:

Rengeteg van belőlük. Alig maradt természetes ellenségük. Csak a vadászok, az ember –, meg néhány kóbor kutya.

Túrázó nő:

Mennyire békések! Nyugodtan eszegetnek.

Aha! – most kiszagolták Lajkát.

Túrázó férfi:

A szüleid nem ellenezték az utad?

Túrázó nő:

Nem szólnak az életembe. Csak ha kérdezem őket. Az autó miatt aggódtak, hogy nő létemre egyedül, meg hogy még sosem vezettem ennyit egyben, ilyesmi. Elég gyakran repülök, azt megszokták. Otthon meg vonatozom. Nálunk nem annyira téma, ha valaki elutazik párezer kilométerre.

Túrázó férfi:

Azért ez nem pusztán túra.

Túrázó nő:

Ezért jár egy puszi.

Túrázó férfi:

Vigyázz, veszélyes vagyok.

Túrázó nő:

Te tőlem nem félsz?

Apa még kérte, esetleg nézzek utána dédapának. Hát, ez megtörtént.

Túrázó férfi:

Sajnálom, ilyen világot élünk. Szobor- meg emlékmű döntögetőt. Máskor is volt ez így, különben nem lenne annyi bevert képű, letört végtagú ókori torzó, ütötköpött templom, sírhely. Elszomorító, hogy az emberiség az évezredek során mit sem változott, a kultúrája nagyjából konstans.

Túrázó nő:

Istenem, annyi idős volt, mint mi!

Túrázó férfi:

És meghalt valamiért, amit most gyaláznak.

Aztán persze majd a gyalázókat is meggyalázzák, ki is kerekedik a szemük a felismeréstől, csak attól nem lesz jobb már senkinek. Gyalázat nem orvosolható gyalázzal. S ki mer esküdni az egyetlen igazságra?

Bocsáss meg nekünk!

Mennyire elértéktelenedik olykor az emberi élet! Néha megdöbbenek önmagamtól is, bemegyek a kórterembe, zihál, de még él. Tudom, már nem sokáig. Kijövök, intézek ezt-azt, alig telik el pár perc, hívatnak, s már elcsendesült. A papírmunka jut eszembe először, meg hogy mit akartam éppen csinálni, el ne felejtsem.

Aki lebontatja a köveket, fel sem fogja, hogy egyszer csak megjelenik egy dédunoka, aki pici korától hallott a dédapja fájdalmas eltűnéséről abban az idegen országban, s mikor vetne egy pillantást legalább az emlékműre fölötté, már nem leli. Ennyit tud majd elmondani az ott-honiaknak.

Író:

Időnként néven kellene nevezzék egymást, az közvetlenebbé tenné a viszonyt.

Felsőbb én:

Az övékét, és a közönségét hozzájuk.

Író:

Semmi gond, szebbnél szebb szláv női nevek közül válogathatunk. Szvetlána, fény. Ljubov, szeretet. Nagyezsda, remény. Vera, hit. Tatjana, itt nincs jelentés, de rendkívül közismert és jól hangzik.

Felsőbb én:

A Tatjana túlságosan távolságtartó, a Vera nálunk ugyanaz, a Szvetlána, Ljubov picit nyelvtörő, a Nagyezsda oroszos, dallamos, meleg. Becézve Nágya. Szép. Szerintem ezt válaszd.

Író:

Tehát Nágya. A fickó pedig lehetne Péter. Lágy, mármár túlságosan is, egyszerű, mégis elgondolkodó, olyan gyötrődős, pont, ami kell.

Felsőbb én:

Mmm, igen.

Túrázó nő:

Jól van, ne sopánkodj ezen.

Nu, chto, lapochka moya, hochetsya probezhatjsya?

Ladno, idi, toljko smotri, slishkom daleko ne uhodi!(4)

Elengedem kicsit Lajkát, hadd szaladgáljon. Mit szólsz hozzá? Az őzek elmentek, talán futkározhatna.

Túrázó férfi:

Engedd.

Ott elől már látszik a vasúti töltés. Majd letelepszünk mellette, harapunk pár falatot.

Túrázó nő:

Én kolbászt kérek! Imádom a kolbászotokat. Meg a fagyitokat, de az itt nincs. Kolbászt kolbásszal, ha lehet.

Túrázó férfi:

Rendben. Az enyém a kenyér meg a paradicsom.
Szóval, két vonzereje máris van a hazámnak. Reménykedhetem?

Túrázó nő:

Azért el ne bízd magad! Nem vagyok sem hentes, sem cukrász, ráadásul tele a cipőm homokkal.

Túrázó férfi:

És én?

Túrázó nő:

Ó, férfiből rengeteg szaladgál a világon!

Túrázó férfi:

De nőből csak egy.
Ide figyelj, Nágya, valami ősi erő vonz engem hozzád, hihetetlen ez a mély nyugalom melletted, mintha gyerekkoromtól ismernélek. Én nem is tudok udvarolni neked, a testvéremnek hogyan udvaroljak?

Túrázó nő:

Hát csak gondolkodj, kedves Péterem, mert különben kolbászra cseréllek, befalom, és már indulok is haza. Útközben még megállok egyet fagyizni.

Író:

Lassan ideje átkapcsolni a másik helyszínre.

Felsőbb én:

Majd, de előbb ezt az érzelmi szálát még erősíteni kell, végül is két egymást kedvelő ember tapogatja éppen a jövőt, kerül egyre közelebb egymáshoz. Ezen a látogatáson, meglehet éppen itt és most dőlnek el a dolgok, s ezzel mindketten tisztában vannak. Tudják, életük meghatározó pillanatait élik.

Író:

Viszont mielőtt elérik a töltést és letelepednek eszegetni, mindenképp foglalkozni kell a másik helyszínnel.

Felsőbb én:

Hát akkor ne tökölj, oldd meg radikálisan. Két orvosnak szakmája az emberi test, az átlagosnál sokkal egyszerűbben, természetesebben érintkeznek egymással.

Író:

Ez igaz, de azért a testiséggel csínján kell bánni, két kultúrlényről van szó, kifinomult lelkekről.

Felsőbb én:

Ilyenkor mindenki egyszerűen ember, férfi meg nő. A vállát még átkarolhatja, megsimíthatja az arcát, a haját. Beszélhet a testről, egy orvosnak az is sokkal könnyebb.

Túrázó férfi:

Talán amikor hozzád érek, mint most, véletlenül vagy akár direkt, a bőröm tudná neked a legtöbbet mondani.

Felsőbb én:

Hoppá! – itt nagyon nem mindegy, mit válaszol Nágya. Egy nő szerintem itt leginkább úgy tesz, mint aki az érintést észre sem vette, bár én is csak egy férfilélek vagyok, tévedhetek. Szerintem itt el lehetne sütni a kiáltást, amelyikre a kutyával kapcsolatban még úgylis szükség lesz, hogy messzire elhangozzék az orosz szó.

Író:

Felveti a fejét, körbetekint és elrikkantja magát Lajka után.

Túrázó nő:

Lajka! Gde ti, milenkaya? Lajka, Lajka! Ko mne!(5)

Túrázó férfi:

Te, oroszám, beléd estek a génjeim! Tudod? Csak rád néztem a büfében, és már láttam, ahogy itt sétálunk. Nekem ez a hely most olyan, mintha ezer éve lenne ismerős, mert te itt vagy velem. Előtte akárhányszor jártam a környéken, közömbös, idegen volt.

Túrázó nő:

És akkor csöngettek a következő szekcióra, te pedig nem emlékszel, miről is szólt a tudomány, mert engem bámultál végig profilból. Én pedig néha véletlenül oda-oda pillantottam, még mindig figyelsz-e?

Túrázó férfi:

De jó, hogy itt vagy! De jó, hogy megláttalak! Áldott légy, Birmingham konferencia!

Túrázó nő:

Nos, hol is az a tó?

Túrázó férfi:

Ahogy nézem, nincs tó. Ez a lapály jobbról, ez lenne a tó. A néhai. Már a nádnak is hűlt helye, ezek szerint hosszabb ideje, hogy kiszáradt.

Túrázó nő:

És ha tavunk nincs, akkor mi az, amink van? Kolbászunk például van elég? Mert én sokat eszem ám! Tudod, engem drága kosztolni, magas az alapanyagcserém. Juj, de éhes vagyok! Lajkának is jut egy kis darabka belőle?

Túrázó férfi:

Lajkáké a héja.
Szóval, sokba kerül téged kosztolni. Majd vállalom plusz ügyeletet.
Mindjárt lecsücskenünk. Ott elől, a vasúti töltés mellett elkanyarodik az út, ott nézünk valami kis tisztást. Ott, ahol az a terepjáró elhajtott.

Túrázó nő:

A héja? Hát, ezt beszéld meg vele te.

Felsőbb én:

Mikor is jártál arrafelé? Elég régen. Lehet, érdemes volna körbenézni a helyszínen.

Író:

Lehet. A művésztelepre ugrottam ki utoljára. Jó pár éve már. Nem is emlékszem, akkor volt-e víz a mederben.

Viszont milliószor megfordultam hasonló vidéken. Neked magyarázzam? Az egyik barátom tanyán élt, hány-szor motoroztam hozzá a homokbuckák között, bele-süppedt a kerék a homokba, alig lehetett a kitaposott nyomban tartani. Mindenfelé naptól kiégett fű, ördög-szekér, gízgázok. Persze, igazad van, a friss élmény nem árt. Ha csak egy dolgot észreveszek, már megérte. Majd megnézem a műholdfelvételt a területről. És még az is lehet, hogy kimegyek, bár, adódhat úgy, utána csak a lá-tott üresség marad a fejemben a most berendezett hely-szín helyett. A képzelet gazdagabb a valóságnál.

Felsőbb én:

Azon elgondolkodhatsz, adj-e a művésztelepnek valami konkrét funkciót, vagy maradjon a háttérben díszletnek. Lassan tényleg jöhet a másik helyszín, ha már ennyire közel értek a töltéshez.

Mostantól a két, egymáshoz közeli területen az esemé-nyek párhuzamosan is mehetnek, erre kereshetsz meg-oldást.

Író:

No, akkor nézzük. Ahogy haladnak, balról, még a vasúti sínek előtt, elkezdődik az erdő. Vagy liget, ez ugyebár nem a hatalmas Oroszország. Bár, a liget is túlzás, az olyan rendezett kis valamit sejtet, ez meg homoki akácós és vegyes erdő, jókora bozóttal. A tómeder esik jobbról. Amint a földút kiér a lapos kis töltéshez, elágazik mind-két irányba. Szemben, a sínek túloldala szintén erdős. A balra kanyarodó út hosszan nyúlik a fák között a vasút mentén, jobbra a töltésen túli magas bozót úgy százöt-ven méter után átvált legelőbe, rajta birkák.

Felhasználó:

Nem volt senki?

Író:

Nem, Mónikám. Senki.

Felhasználó:

Kész a versike?

Író:

Kérek szépen még egy kávé. Meg egy zserbót hozzon hozzá, legyen szíves.

Felhasználó:

Hú, ez komoly! Valamin csak agyal ezek szerint!

Író:

Valamin. Talán.

Felhasználó:

Felolvassa?

Író:

Máris kész a hűtővel?

Felhasználó:

Ó, találok én magamnak hűtő nélkül is mit csinálni hátul, ha aggodok.

Csak nem még mindig a ruszkikon rágódik?

Tessék a kávéja, meg a süti.

Majd kiáltson!

Író:

Köszönöm.
Lehalkítaná a rádiót?

Felszolgálónő:

Ki is kapcsolhatom.

Író:

Elég, ha visszaveszi.
Az úgy kiváló lesz. Köszönöm.

Felsőbb én:

Személyek? Nem célszerű túl sok.

Író:

Nem is! Maradhatunk az eredeti hírnél, egy juhász, meg a vadőr. Később plusz két, a dialógusban is résztvevő fő. Még kettő plusz díszletnek.

Felsőbb én:

Cselekmény?

Író:

A vadőr a terepjáróján beáll a legelőre, közvetlenül a juhász mellé. Kiszáll, vállára veszi a puskáját, a kalapját a hőség ellenére a fejébe nyomja, aztán elkezdődik a diskurzus.

Felsőbb én:

Kit hogy hívnak?

Író:

Ja, igen. Igazad van. A vadőr Miklós, ő éltesebb. Ismerem egy ilyen nevű vadászt, nagyon hasonló karakterrel, könnyebb lesz kezelnem. A fiatal juhászgyerek, olyan huszonakárhány éves, legyen mondjuk Sándor, Sancikám vagy Sandrikám. Esetleg Matyi. Matyi? Nem, maradjon Sandri.

Juhász:

Jó napot, Miklós bátyám!

Vadőr:

Ahogy mondod, Sandrikám, kapunk belőle eleget, ide-tűz, de cefetül. Tiszta lucsok már az ingem az üléstámlától, pedig pokrócot dobtam rá, ne a műanyagnak dőljek közvetlenül.

Juhász:

Mi járatban, Miklós bátyám?

Vadőr:

Hát, csak úgy, ahogy szoktam. Körbenézegetek. Ennek a kalapnak sincs semmi árnyéka!

Juhász:

Aztán látott-e már valami érdekeset?

Vadőr:

Azt majd én tudom.
Kevesebb a birkád, hé, hová tetted?

Juhász:

Eladta a gazda.

Vadőr:

De ennyit egyszerre?

Juhász:

Jöttek az olaszok, elvitték. Egy egész kamionnal. Szinte csak a törzsállomány maradt.

Vadőr:

Ahá, értem! Akkor ezek jönnek majd máskor is. Valahol fölhajtotta a kapcsolatot, azért épített még egy hodályt hátul.

Juhász:

Ahogy mondja, Miklós bátyám. Bárány kellene nekik főként, de elvisznek mindent, ami van, vinnék az egész nyáját, ha adnánk.

Vadőr:

Fizetnek is, gondolom. Megfogta a parasztja az Isten lábát!

Figyelj, gyerek, arra hátrább is legeltess, a dűlőnél igen-csak megindult a parlagfű, most még fiatal, megeszik a birkák, később már nem kell nekik, kaszáltathatja a vadászárság.

Juhász:

Amennyit bírnak, annyit legelnek, Miklós bátyám. Kevés a jószág.

Vadőr:

Elment a hallásod, Sandrikám? Az engem nem érdekel. Úgy szól az egyezség, lelegeltetitek a területet ingyenbe,

de nekünk kaszáltatni ne kelljen. Mondom, menj velük a dűlő felé is, jön a hatóság, aztán röpi a bírság a parlagfűre. Ki is fizeti a gazdád, most van neki miből! Utána meg leveri rajtad.

Őzet, szarvast láttál-e?

Juhász:

Őzsutákat, túlonnan, a lapálynál, a tómedernél, de az magát úgysem érdekli. Bikát, bakot nem. Hallani viszont hallok őket folyton, nagyon megy az üzekedés. Bőgnek; recsegnek, ropognak, ahogy kergetőznek.

Vadőr:

Akkor a „Királyt” se láttad?

Juhász:

A tizennégyest? Persze, hogy nem. Nem könnyű azt meglátni. Miklós bátyám mikor látta utószor?

Vadőr:

Hát, ez az! Pedig most vendéget várunk. Magasról. Nem ártana, ha meg bírná lőni. Jót tenne a – hogy is mondják – imázsunknak. Ritka az ilyen kiváló, éremesélyes bika mifelénk. Nehogy már valami pancser vagy rabsic kapja puskavégre!

Juhász:

Próbálják bőgőkürttel!

Vadőr:

Az attól ravaszabb. Bízd csak ránk, előbb utóbb meglesz! De nem ártana, ha most lenne meg.

Borzalmas meleg van. Nyomasztó. Neked nincs meleged, gyerek? Egész nap itt a nyílt mezőn. Miért nem húzódasz a fák alá?

Juhász:

Elnézegetek.

Vadőr:

Hát, csak nézegess.
Embert sem láttál?

Juhász:

Kire gondol, Miklós bátyám?

Vadőr:

Láttál vagy nem láttál? – ne az foglalkoztasson, kire gondolok!

Juhász:

Nem láttam. Csak a mieinket. Őket is messze.

Vadőr:

És kutyát? Kóbor ebet?

Juhász:

Arra gondol ott a vasúti töltésnél? Nem kóbor az, látszik, hogy valakié.

Vadőr:

Kóbor a ganaja! Ott rohangászik most is. Zargalássza az apróvadat. Elriasztja a nagyvadat.

Juhász:

Miféle fajta? Maga ismeri?

Vadőr:

Valami orosz lehet. Kinn áll a kocsijuk a kövesútnál. Mikor a tó melletti fordulónál lassítottam, hallottam, ahogy gagyarásznak, oroszul kiabálnak a kutya után.

Juhász:

Mégse kóbor akkor.

Vadőr:

Nem a te agyadnak való ez, Sandrikám! Honnan tudjam én, hogy valaki jár ott? Én egy kutyát látok hajkurászni a vadat. Kóbor eb, úgy lepuffantom, mint annak a rendje! Ki mondja, hogy nincs igazam? Csak nem te, Sandrikám?

Juhász:

A maga üzlete, Miklós bátyám. Enyém a birkák.

Vadőr:

Oroszok! Mi a kínjukat akarnak, nem voltak itt eleget? Végre elette őket a fene, most meg visszajárnak ide grasszálni. Nyáladzzanak, ölelgessék egymást otthon, ne a mi földünkön!

Juhász:

Mert? Ártottak magának? Nekem nem.

Vadőr:

Az ilyen pipogya senkiházik miatt megy tönkre az országunk, mint te vagy, Sandrikám. Akinek az emlékezte, mint az aranyhalé. Még az állat, amit terelgetsz is

jobban tudja, bántotta-e valaki életében, mint a te fajtád.
És az apádat, meg a nagyapádat ki nyomorgatta? Beleszü-
lettél a jóba, és teszel a múlta, amiben ők szenvedtek.

Juhász:

Nem tudom. Apám nem mondta, hogy olyan nagyon
kínlódott volna. Fiatal koruktól van egy házuk anyával,
porta hozzá, náluk lakom, mert nekem nincs.
Harminchoz közeledek, lassan nősülni kéne.

Vadőr:

Fogjad be Sandrikám, mert fölmege a vérnyomásom!
Pipogya fráter fiatalok! Arra sem képesek a hazájukért,
hogy emlékezzenek! Itt jöttek-mentek a tankjaikkal, erre
volt a gyakorlóterük, lövöldöztek agyba-főbe, a saját
földünkön cselédek voltunk, vadászni sem lehetett ki-
menni, megtiltották. Nehogy az atombombájukat kipo-
fázzuk, vagy mit tudom én, mit rejtegettek a homok-
buckák között!
Teremtsd meg a magadét!

Juhász:

Miből, napszámból?

Más a világ már, Miklós bátyám, mindenki oda megy,
ahova csak kedve tartja. Ha van rá lóvéja. Menjen ki
maga is hozzájuk.

Vadőr:

Ez a nagyapám legelője volt, ha tudni akard, amin
most a mocskos, megalkuvó lábad tapod. Elvették, be-
vitték a közösbe. Aztán odaadták a vadásztársaságnak.
Mikor változott a világ, próbáltam visszaszerezni, de

nem sikerült. Én a sajátomon pofázok itt neked, te pedig hallgass az enyémen, tacsókó, majd én megmutatom nektek, mosogatórongy lelkűeknek, hogy még megint más világ lesz! Az én világom! Na, akkor majd lehet, ki is megyek, de nem fogják megköszönni.

Juhász:

Formás, virgonc eb. Hogy kunkorodik a farka a hátára! Hopp, most átugrott a túloldalra, szerencséje, Miklós bátyám már nagyon nyúlt a fegyverért.

Vadőr:

Jön az még vissza, pusztuljon, ahol van! Jön az még elém.

Juhász:

Nézte a meccset az este?

Vadőr:

Meccset? Nem érek én rá meccsezni, Pistával lestük a „Királyt” lővilág végéig, hogy kifigyeljük a helyét, meg a szokását, készre vihessük a vendéget, meglegyen neki. De csak tarvad jött, meg egy selejt bika.

Juhász:

A válogatott játszott. Nyertünk!

Író:

Ha párhuzamosan akarunk haladni, akkor most visszaneézhetünk a doktorokhoz. A meccset megbeszélik nélkülünk.

Felsőbb én:

A válogatott nem nemzeti ügy? Érdekelhetné a köcsög-jét.

Túrázó férfi:

Itt jó lesz, Nágya? Itt az árnyékban?

Szeretem a neved is, olyan, mint te magad. Megnyugtató kimondani. Nágya! Hihetetlen! Amikor már semmi különös sem vártam a sorstól, egyszer csak felbukkantál a semmiből.

Író:

Ledobja ő is a hátizsákját, a másik mellé, ezzel jelzi, hogy rendben van.

Felsőbb én:

Igazán visszaadhatná azt az érintést. Megérdemelné a ficek. Leszedhetne róla valami szöszmöszt, pókhálót. Persze nyugodtan megsimíthatná direktbe is, az is teljesen beleférne.

Író:

Rendben, megsimítja. Utána összeölelkeznek, de csak röviden, majd kezdenek kifelé pakolni a plédre.

Túrázó férfi:

Micsoda csönd! Valami egészen furcsa csönd van idekinn. Ha nem lennél velem, ha nem éppen itt volnánk, Európa közepén, egy város környéki kiserdőben, már már azt hihetném, gyanús.

Látod a vasútállomást?

Túrázó nő:

Vasútállomást? Viccelsz? Vagy hőgutát kaptál?

Túrázó férfi:

Ott, jobbra az úton, ott áll. Ne mond, hogy nem látod?
Tudod, így nem látsz engem sem. Itt vagyok, de nem látsz. Vagy mégis? Mit látsz?
Ne csak nézz, ismerd fel, amit látsz!

Túrázó nő:

Nem, nem látom. Mutasd meg nekem. Hogy felismerjem eztán majd örökké.

Túrázó férfi:

Ott az a két dülöngő karó, a sínektől pár méterre mered a gazban. Az egyik magasabb a másiktól, közöttük keskeny deszka fölszögezve. Innen nem olvasható, de rajta a tó neve. Az állomás. Ott állt meg a vonat, amíg közlekedett.

Túrázó nő:

Értem. A végletekig egyszerűről és természetesről nehéz észrevenni, hogy pont azt tudja, mint amit a monументális, bonyolult. Jön a vonat, megáll. Le és fölszállnak. Talán nem logikusan tudva, de mégis tudom ezt valahol, Péter. Ezért vagyok itt.

Túrázó férfi:

Szeretlek ezért, Nágya, bölcs oroszokám.
Na nézzük, a kolbászt, meg a kolbászt, meg a kolbászt.
Előszörre, étvágycsinálónak, a fele megfelel?

Túrázó nő:

Jesszusom, micsoda dikicsed van neked?

Túrázó férfi:

Ez? Ja, a késem. Vagy a töröm.

Túrázó nő:

Ekkora? Minek neked ekkora gyilok magaddal?

Túrázó férfi:

Nekem már fel sem tűnik, megszoktam. Vagy tizenöt éve használom.

Konkrétan ezt a tört édesapámtól kaptam, bár az eredetijét én vettem még gimiben, csak ellopták tőlem egy horgászaton. Aztán édesapám pótolta. Kissé más fazonú, mint az eredeti volt, azt jobban kedveltem, de ugyanolyant már nem sikerült kapnia.

Túrázó nő:

És kisebb kés, bicska ide nem volna elég?

Túrázó férfi:

Nyilván elég volna.

Az egyetemen, még elsőben, a dékanátus mögötti parkon átvágva ügettem a kolesz felé, amikor a bokrok közül sikkantás hallatszott. Odaléptem, egy lány évfolyamtársunkat szorongatta két fickó. Elküldtem őket mással szórakozni, s ahogy távolodtunk a lánnyal, utánam kiáltottak, hogy ezért majd még elszámolunk, vegyem biztosra. Akkortól a dzsekim elejébe varrva hordtam bőrtokjában a tört jó két évig, azóta meg általában velem van, vagy a táskában vagy a hátizsákban, valahol. Megszoktam.

Túrázó nő:

Hihetetlen ez a kolbász! Sehol a világon nem ettem még ilyen ízletest. Nálunk nem használnak pirospaprikát, és az állaga is teljesen más, keményebb, darabosabb, különválik a zsír a hústól és nem füstölt, inkább pácolt. De ez ver minden más kolbászt is, amit valaha kóstoltam. Általában túl borsosak szoktak lenni, ebben viszont valami mennyei harmónia lakozik. Szólok Lajkának, egye fene, adok neki egy darabkát.

Lajka! Begi, kolbasa! Tak i bitj, videlju tebe nemnogo. Lajka!(6)

Túrázó férfi:

Hallod, milyen messziről csörtet? Nem kellene hagyni, hogy ennyire elcsatangoljon.

Túrázó nő:

Idi ko mne, Lajka, idi! Na tebe kusocek manni nebesnoy.

Ne uhodi tak daleko!(7)

A véleményünk megegyezik, amint látom. Imádja.

Tudod, hogy megmentettelek? Véged is lett volna, ha megpróbálkozol csak a héjával.

Hvatit! Bolshe ne poluchish. Nu, svobodna. Toljko smotri, daleko ne uhodi!(8)

Te, nagyon utálnak minket nálatok?

Túrázó férfi:

Szerintem lecsengett. Annaira nem is utáltak sosem. Erre anya sem panaszkodott, pedig ő meglehetősen érzékeny velünk kapcsolatban. Magunk között gyakran csak pecsovecs társaságnak hív minket.

Túrázó nő:

Pecsovics? Az mit jelent?

Túrázó férfi:

Olyan seggnyaló féle.

Túrázó nő:

Hahaha! Igen? Nemhiába szimpatikus az édesanyád!

Túrázó férfi:

Miért, neked is ez a véleményed?

Túrázó nő:

Nem, dehogy, hogyan lehetne véleményem, pár napja vagyok itt és egy kumma szót sem értek az egzotikus nyelvekből. Szinte bárhová utazom a kontinensen valami lövésem van arról, mit beszélnek, de itt, elképesztő, mintha a Marson járnék.

Azért ilyet kimondani csak úgy bele a képetekbe, ehhez kell tartás.

Túrázó férfi:

Anya belevaló. Buzog benne a szláv vér. Birodalmi, nem pöcsöl.

A nyelvet meg egyszer csak elkezded majd érteni. Remélem.

Szimpátiát várni pedig – csak gondold bele – tényleg nem lehet azok iránt, akik helyettünk döntenek a saját életünkről. Az is igaz, hogy átgázoltak rajtunk már jó páran, volt nép, amelyik ötszáz éven át rugdosott minket gyomorba, mégis szüntelenül hozzájuk oldalazunk. Ehhez képest tényleg túlzás titeket köpködni. Talán mert

ez a legutolsó ilyen történelmi élményünk. Viszont lényegesen jobban éltünk, mint ti, az úgynevezett elnyomóink. Nem így szokott működni, nem is működött így korábban még soha.

Túrázó nő:

És most jobb?

Túrázó férfi:

Nehéz megmondani. Az öregek szerint nem. Nálatok biztosan.

Egy veterán ismerősünk azzal vigasztalja magát, hogy pesszimizmusra semmi ok, a világ ugyanolyan vacak, mint volt, tehát fikarcnyival sem lett rosszabb.

Szerinted ez élhető itt, Nágya?

Túrázó nő:

Most erre mit válaszoljak, Péter? Az én hazám más, és az a lelkem legmélyéig ér.

Író:

Ez egy nem könnyű szakasz. Sok mindent tudnak már egymásról, volt alkalmuk korábban megbeszélni, amit pedig még nem, azt nem egyszerű előhozniuk. Egymással szemben ülve feszélyezőbb a csönd, mint járva.

Felsőbb én:

Bár a mérce igazából épp a csönd. Feszélyez-e vagy természetes, sőt, esetleg gyönyörködtet. A csönd beszédes tud lenni.

Túrázó férfi:

Tessék a kolbász másik fele.

Túrázó nő:

Kösz, most nem kérem, elég lesz.

Ne szomorkodj. Tele vagyok mindenféle gondolatokkal,
de amit mondani tudok, csupa közhely.

Néha nagyon energikusnak érzem magam, alakítanám
akár az egész világot is, máskor pedig hagynám, sodor-
janak az események. Vannak veszteségeim, és vannak
eredményeim, de mind csupa apróság az igazán nagy
dolgokhoz képest. Érzem, égek belül. Melegít ez a tűz,
és csak remélem, nem emészt fel.

Túrázó férfi:

A hegymok csodálatot keltenek, viszont dombocskák
között lehet élni.

Túrázó nő:

Hahaha! Majd még kiderül, tényleg te vagy a zsákom
faltja! Nem vagy te költő, hallod?

Túrázó férfi:

Költő nem, de a verseket szeretem. Ezt ismered?

„Fuss előlem,
fuss utánam,
minden utcán,
minden sarkon
ott a váram!”

Túrázó nő:

„Ezer ajtó,
ezer ablak
neked tárul,

elől, hátul
ripsz, kizárul,
ropsz, bezárul.”

Túrázó férfi:

„Téged lesnek
és kacagnak,
hajladozó szárnyaikkal
erre-arra csapnak,”

Túrázó nő:

„huzatokkal füttyögetnek
s már dagadnak
ezer ajtó, ezer ablak,
hogyan fogadnak,”

Túrázó férfi:

„csak én félek,
míg égnék
utcahossz az esti fények,
hogyan jössz-e már,
mert oly hamar
vége lesz ennek a napnak.”

Felsőbb én:

Itt most feltétlenül valami kontaktusra van szükség, ne
is haragudj. Simítás, átnyalábolás, kacagás.

Író:

Szavam sincs ellene.

Felsőbb én:

Aztán lassan visszanézhetnél amoda.

Író:

Rendben.

Milyen egyszerű dolgom van, mindent készen kapok valahonnan az éterből.

Vadőr:

Hohó! – mondtam én, hogy még elém kerül. Utána is küldöm most a muszka hősöknek. Majd egy kicsit keresnie kell őket odaát, mert elpateroltuk őket, hála az égnek, messze az Isten háta mögé, még a köveket is elbontottuk fölülük végre.

Trehány, mocskos népség!

Juhász:

Ezt meg honnan tudja, Miklós bátyám, ha egyszer nem járt náluk sosem?

Vadőr:

Tudom. Láttam rajtuk. Az ideiglenesen nálunk állomásozókon. Meg mesélték, akik voltak ott. Épp csak a határon túl, de levegőt is alig bírtak venni a bűdöstől. Az egész ország halszagú, meg zsírszagú, meg lábszagú, meg vécészagú. Intézték amiért mentek, aztán fordultak is vissza. Az öreg is mesélte, aki a Dont megjárta, hogyan éltek. A házuk, akár itt az ólak, fából. Tele patkány-nyal.

Juhász:

Az apámtól hallottam, hogy még vert falak közt kölkösködött a szomszéd utcában, lóganajjal mázolták föl a földes szobát, hogy ne poroljon. Hogy neki se volt

mindig fürdőszobája, lavórban mosakodtak, egy lavórban mosták mindenüket, pössenteni meg a ház hátuljába jártak, és micsoda aromája volt annak, amikor reásütött a nyári nap. Meg, hogy amikor még ő sem élt, a háborúban, csalánt főztek ebédre a szülei, az én öregapámék.

Vadőr:

Véded őket, Sandrikám? Ellenembe?

Juhász:

Csak mondom, amit hallottam. Meg láttam. Mert a faluszéli telep még mindig elég cifra, de tudja azt Miklós bátyám, jobban, mint én.

Vadőr:

Sokáig kell neked majd gyűjtened arra a házra, fiú, úgy látom én.

Juhász:

Nem muszáj nekem mindig juhászkodnom sem, Miklós bátyám. Hírlik, széles a világ.

Vadőr:

Jobban is teszed, ha indulsz, Sandrikám, de azért ezt a mókát még megnézheted.

Juhász:

Selejtezni nem akar, Miklós bátyám?

Vadőr:

Hogy jön ez ide?

Az őzekből? Dehogynem. Az ezzel a munkával jár. De meg a mélyhűtő is ürül. Ráadásul nem csak az enyém, vannak még páran a faluban, akik nem vetik meg az őzhúst. Múltkor a polgármester úr szólt utánam nagy vigyorgva, hogy lassan rendet kéne tenni az állományban.

Juhász:

Csak mert akkor ez az eb is besegíthet. A selejtezésbe. Az erősebbjét úgysem bírja bántani.

Vadór:

Ne pimaszkodj! Majd most leselejtezzük őt magát.

Túrázó férfi:

Mit mondtál, hány ágyas a kórházatok?

Túrázó nő:

Ezerkétszáz. Az osztály, a gasztro, nyolcvan.

Túrázó férfi:

Endoszkópozol is?

Túrázó nő:

Nemrég kezdtem. Még nem megy túl jól.

Túrázó férfi:

Valamelyik nap majd beugrunk az osztályra, meg kell beszéljek egy esetet a kollégámmal, akkor körbenézhet nálunk.

Túrázó nő:

Jó. Feltétlenül.

Túrázó férfi:

Figyeld a hangyákat! Elébük rakom a pengét, megzavarodnak. Elvesztik a nyomot. Kutatják az utat, de nem fordulnak vissza. Soha sem fordulnak vissza, csak ha elvégezték a feladatukat.

Túrázó nő:

Tegyem a köröket? Másszak át?

Túrázó férfi:

Hallottad? Lőttek!

Lajka!

Fussunk, gyere!

Túrázó nő:

Az nem lehet! Ilyen nem történhet meg!

Lajka! Lajka!

Vadór:

Láttad ezt, Sandrikám, tűzbe rogyott!

Mozgolódnak, rikácsolnak már. Nem baj, úgy a jó, mi meg szépen földobjuk a dögöt a platóra, megy a dögkútba az elhullott malacokhoz.

Túrázó férfi:

Siess! Rosszat érzek.

Túrázó nő:

Péter, ne rohanj úgy! Tedd el a kést! Add ide a tőrt nekem!

Író:

És akkor most hajszálnyit túllépünk a cikken.

Felsőbb én:

A szerző jogánál fogva.

Író:

Nem árt, ha mindenki tisztába kerül azzal, hogy az irodalom nem holmi dokumentumzsáner.

Felsőbb én:

Azt hiszed, túltesz az életen, keresztülköpöd? Az élet utánoszhatatlan cselszövő.

Író:

Meglehet, de mi most eleresztünk egy kiáltást, és aztán eldörrentünk még egy lövést.

Túrázó nő:

Péter, várj!

Drága Petikém, állj meg!

(Eldörren a lövés. Péter a földre zuhan.)

(Vége az első résznek.)

Második rész

(Ugyanott.)

Túrázó nő:

Szent eget! Petikém, eltalálta a lábad! Vérzel!

Túrázó férfi:

A keservit!

Vágd fel a nadrág szárát, hadd lássam!

Jól van, ez nem vészes. Készíts nyomókötetést, rászorítjuk az övemmel. Szerencsére nem ért sem nagyeret, sem csontot.

Tessék, itt az öv.

Egy lyukkal szorosabbra. Jó, most pont jó. Ugye van a lábfejemen pulzus?

Túrázó nő:

Van.

Fel kell póckolni. Mindjárt nézek valamit. Addig feküdj hanyatt, támaszd a lábad a másikra.

Micsoda ember az ilyen?

Vadőr:

Rohadék ruszki, most megkaptad a magadét! Régóta fentem rád a fogam.

Tőrrel jössz rám? Meg akarsz ölni? Láttad te is, Sandrikám, muszáj volt lőnöm, különben ledöfl!

Túrázó férfi:

A maga kezébe nem való fegyver. Majd ki is veszik.

Vadőr:

Te nem vagy orosz? Na, nem baj, attól még börtönben fogsz megrohadni gyilkossági kísérletért. Lecsukatlak, érted, lesitteltetek, mint annak a rendje!

Még hogy az én kezembe nem való fegyver! Ha nem lett volna, már a hasamban állna a tűrőd. Önvédelem volt.

Hah, szóval orosz lotyóra hajtunk! Belevalónak mondják őket. Hol szedted föl, kinn az úton? Na, ez a menet most sokba kerül neked, kispajtás!

Túrázó férfi:

Ne merje szidni! És ne hazudozzon!

Vadőr:

Vigyázz a szádra, kispajtás, beléd ereszttek még egyet! Azt jobban megnézem, hová. Ki mondja meg, nem volt rá szükség, hogy végleg megállítsalak?

Nem ennek a ribancnak fognak hinni, hanem nekünk, igaz-e Sandrikám?

Túrázó férfi:

Adja ide a pótkereket feltámasztani a lábam. Ja, és tegeződjön otthon.

Vadőr:

A pótkereket? Megbolondultam? Dögölj meg, ruszki kapca!

Túrázó nő:

Nézd, itt ez a tuskó, ezt találtam. Támaszd neki a lábad. Mit mond?

Túrázó férfi:

Köszönöm, Nágya. Te drága nő!
Hogy meg akartam ölni. Le akartam szűrni a törrel.

Túrázó nő:

A szemét!
Istenem, Lajka! Szegénykém! Megsimogatom még utol-
jára.
De miért tette?

Túrázó férfi:

Ne menj oda, kárt tehet benned!
Mert bolond.

Túrázó nő:

Nem bírsz kimenni a kocsinkig. Mondd neki, hogy vi-
gyen be a kórházba. Vagy legalább az útig, onnan majd
én beviszlek.

Túrázó férfi:

Mentőt hívunk. Kibírom addig.
Várj csak, előbányászom a telefonom. Így ni!

Vadőr:

Telefonálgatunk? Akkor mi is telefonálunk, Sandrikám,
mégpedig Robi tatának, a mi áldott körzeti megbízot-
tunknak, nézzen csak széjjel, aztán rögzítse a tényállást,
hogy ez a mocsadék engem ki akart nyírni. Hogy önvé-
delemből kímélettel lábon puffantottam. Te leszel a ta-
nú, Sandrikám, te pontosan láttál mindent.

Túrázó férfi:

Felírta az adataim? Lőtt sérülés. Igen, én vagyok a sérült. Jobb láb, comb középső harmada laterálisan. Nyomókötéssel ellátva. Igen, az vagyok. A művésztelepnél, az erdő meg a legelő határán. Jöjjenek a művésztelephez, ott rögtön meglátnak.

Túrázó nő:

Jönnek?

Mennyi idő ez nálatok?

Túrázó férfi:

Jönnek.

Ekkora távon úgy húsz perc.

Vadőr:

Robikám, lenne itt egy kis dolog.

A művésztelepnél.

Nekem estek ketten, egy orosz nő, meg a magyar pacákja. Le akart szűrni az ürge. Tőrrel. Mikor pár lépésre ért, lábon lőttem.

Nem, nincs különösebb baja, el lett kötve.

Hogy miért? Mit tudom én miért, Robikám. Előtte lelőttem egy kóbor kutyát, hajkurászta a vadat. Meglehet, az övéké volt. Majd kijössz, aztán rögzítéd, apukám.

Hogy látta-e valaki? A Sandri gyerek, itt áll mellettem, ő a tanúja.

Na, csak igyekezzél!

Túrázó nő:

Mit beszélt?

Túrázó férfi:

Rendőrt hívott. Az ittenit. Haver.

Vadór:

No, az anyátok úristenit, mindjárt sínen lesz a dolog. Ugye, Sandrikám? Nézzük is csak át, mit is láttál te itten?

Juhász:

Semmi különöst. Miklós bátyám lelőtt egy kutyát, nyilván ennek a két embernek a kutyáját, hisz maga is tudta, aztán mikor szaladtak megnézni mi van, lábon puffantotta a férfit, úgy jó harminc méterről.

Vadór:

Sandrikám, te megátalkodottabb vagy, mint én gondoltam. Gyanús voltál nekem már korábban is. Mielőtt túl magosra szökne a vérnyomásom és olyat tennék, amit te igen bánnál, nézünk csak szét a te házad táján, frissítsük csak fel a te emlékezetedet, hátha jobban emlékszel majd a tíz perccel ezelőttiekre is! Hogy is volt azzal az öt báránnyal a menyasszonyod nővérének a lakodalmán? Hogy kaptak azok bélgyulladást? Hová is kerültek azok? Döggútba vagy a bográcsokba? Azt hiszed a lesről nem láttuk, ahogy segítetted őket agyongyógyulni? Meg az előbb, a selejtezésnél a nyelvemen volt, hogy nincs azzal azért olyan nagy baj, néha te magad is besegítesz egy-egy őzsutával.

Túrázó férfi:

Miért lőtte le a kutyát? Mit ártott magának?

Vadőr:

Hát, ha tudni akarod, kispajtság, te seggfej, pusztá élvezetből. Elégtételül. Gyöngé kis vigaszul a múltért. Amúgy meg hajtotta a vadat, szóval kötelességből. Kóbor dög. Ezzel engem nem mar el senki, ne is reménykedj!

Túrázó férfi:

Mert elkövetett maga ellen bármit ez a nő? Vagy én elkövettem? Ki maga?

Vadőr:

Hogy én ki vagyok? Az, aki neked csak nemzeti urad volnék, ha ez a sáskahad ide nem rajzik, és el nem zabálja a családi örökségem. Körben, amit csak látsz, erdőt, mezőt.

Elvették, még az öregeimtől. Mára megszoktam, elfogadtam, de ne tolja ide többet a mocskos képét a tolvaja. Az idegen maradjon otthon.

Túrázó férfi:

Mert maga mióta nem idegen itt? Száz éve? Vagy megvan százhusz is? Jó, ha van százhusz éve, hogy belakták ezt a lápos, mellette meg sivatagos területet. Maga miféle? Rác? Jász? Kun? Német inkább? Vagy tót?

Jaj, a lábam! Nágya, megigazítanád, lecsúszott a tuskóról.

Túrázó nő:

Ne vitázz ezzel. Pihenjél.

Juhász:

Sváb család az övéké.

Vadőr:

Pofa be, Sandrikám, nem voltál kérdezve!

Túrázó férfi:

Légy átkozott emberi emlékezet, ha csak a rosszra bírsz emlékezni! Ha nincs benned megbocsátás, könnyörület.

Vadőr:

Nem az emlékezettel van baj, kispajtság, hanem azzal, amire emlékezni lehet!

Megbocsátani pedig az Isten dolga.

Túrázó férfi:

És mi? Mi majd magára emlékezzünk? Törjük el az unokája bokáját? És így menjen ez körbe-körbe? Honnan van magában ennyi gyűlölet?

Nézzen már rá erre a nőre, a megtestesült béke és szeretet.

Vadőr:

Az unokámat mered a szádra venni? A derekad töröm ketté, te gané! Hallod, Sandrikám, a kegyenced fenyegetőzik. Erre már csak emlékezel majd, hogy bediktáld Robi tata jegyzőkönyvébe?

Egy hazaáruló vagy, meg még vak is! Ez a rifke tudod, mit keres itt? A pénzedet! Hogy a nyakadba akassza magát! Te meg beveszed. Hát úgy kell neked! Megérdemled a sorsod. Majd lesz időd elgondolkodni a hüvösön, hol cseszted el!

Túrázó nő:

Engem gyaláz?

Túrázó férfi:

Téged is, de inkább a néped.

Miből gondoltad? Mondjuk, nem olyan nehéz kitalálni.

Túrázó nő:

A tekintetéből.

Látod, róla sem tudtál. Az ő gyűlöletéről.

Túrázó férfi:

Egyszer ő is megbékél majd.

Vadőr:

Véged van már neked, kispajtás, ez már csak a halálvágatád. Kis alkudozás még, entyempentyem, duma. Filozofálgatás. Meghaltál, gané, hogy összehozott velem a sorod.

Tudod, Sandrikám, olyan ez, mint a múlt heti kan, amit a lesről lőttem. A kukoricás széliben. Előbb a koca váltott ki, túrogatta, csámcsogta a földútra szórt csialalmát. Vártam. Gondoltam, előbb-utóbb meg kell jöjjön a kan. És megjött! Mikor tisztának ítélte a levegőt, kiváltott az is. Durr bele! Még elrohant, vissza a kukoricásba, de én tudtam, ez már a halálvágatája, ott lesz az száz méteren belül. Megnéztem a vért, piros volt, habos. Egyszerű eset. Mentem a vérnyomon, és ott feküdt, negyven méterre sem jutott.

Juhász:

Az élet rafka, Miklós bátyám, sose tudni ki futja épp az utolsó métereit, meg hogy ki adta le a halálos lövést.

Túrázó férfi:

Sándor, neked nem a birkák mellett van a helyed.

Juhász:

Köszönöm, de nekem ez jutott.

Túrázó férfi:

Ugyan! – hipp-hopp, és már le is ráztad magadról.

Vadőr:

Jöhetne már ez a Robi tata, hol a búsba' kóvályog, majd még előbb ér ide a mentő, aztán elviszik a köcsögöt a megyeieknek. Telebeszélheti a fejüket.

Csak ne volna ilyen dög meleg!

Író:

Azt hiszem, megváltoztatom a munkacímemet.

Felsőbb én:

Én ebben majdnem biztos voltam. Tetszik a mostani gondolatod.

Író:

Gyalogtúráként kezeltem eddig. Nem igazán szerettem, még a Biciklitúra is inkább kedvemre való volt, csak hát a biciklit elvettem az elején.

Ez a Halálvágta karakteresebb.

Felsőbb én:

Esetleg túlságosan is? A Gyalogtúrának gyengeségében az ereje, a néző gyanútlanul ül be.

Író:

Igen. Igaz. De nem árt, ha a cím utal az eszmei mondanivalóra. No, mindegy, a Halálvágta most jobban tetszik. Nem idegeskedem különösebben a cím miatt, az úgy egyszer csak kiadja magát. Sokszor a cím van meg legelőször, ahhoz íródik az egész mű, máskor írás közben talál rá az ember, vagy utólag.

Hahaha! – még sosem fordult elő, hogy cím nélkül maradtam volna.

Felsőbb én:

Látom, ez most feldobott.

Emlékszem, amikor BM kérdőre vont, dolgozol-e, s te arról panaszkodtál, hogy nincsen címed! Erre benyögött a telefonba egyet, hogy égnek állt a hajad. Azért megoldottad. Nem is lett az olyan rossz.

No, csak figyelj oda, ha tényleg azt készülsz megtörténte tenni, amit kiolvasok a fejedből.

Hm. Miért nincs a történninek műveltető formája? Megtörténtetni. Mégsem vagyunk istenek.

Vadór:

Hogy a hétszentségít, a nyelv alá való sprayem is a másik nadrágom zsebében maradt!

Túrázó férfi:

Rosszul van, látod?

Túrázó nő:

Látom.

Juhász:

Miklós bátyám! Hé, Miklós bátyám! Kapaszkodjon belém!

Összeesett, segítség!

Túrázó férfi:

Hagyd, majd én!

Túrázó nő:

Ezzel a lábbal?

Túrázó férfi:

Az most nem számít.

Szürkül. Nem lélegzik. Nincs pulzusa.

Író:

Kinn a pusztán ilyenkor nem túl sok minden tehető. Hátára fektetni, rákiáltani, megrázni kissé, ha nem reagál, akkor fület az orr fölé, érezni-e a lélegzetét, közben figyelni a mellkasát, hasát, és a carotison pulzust tapintani. Ha tíz-tizenöt másodpercig nincs sem légzés, sem pulzus, el kell kezdeni az újraélesztését.

Felsőbb én:

Ó, ilyenkor az élet és a halál szinte egybe ér! Két egyforma esély között billeg a perc. Magasztos pillanat. Lélek, hogy bírod ki?

Túrázó férfi:

Infarktus. Kamrafibrillál. Reanimáljuk. Én csinálom a kompressziót, te fújod.

Túrázó nő:

Nagyon kérlek, kíméld a lábad. Kezdjük!

Író:

Jókora ütés a mellkasra, aztán tempó. Fárasztó munka, két-három percenként cserélni kell.

Túrázó férfi:

Még semmi.

Túrázó nő:

Cseréljünk, ebben a pózban nem tudsz elég erőt kifejtteni.

Túrázó férfi:

Még maradok. Huh!

Túrázó nő:

Na most! Figyeled? Alakul.

Túrázó férfi:

Talán.

Igen. Visszajött.

Túrázó nő:

Visszajött. Hörög. Jó.

Vadór:

Az anyátok szentségít... mit tettetek velem? Megkeserültek!

Túrázó nő:

Mit mond?

Túrázó férfi:

Semmi újat. Vegyük úgy, megköszönte.
Konfúz, nincs teljesen magánál.

Túrázó nő:

Kérdés, mi az ábra a koronáriájával?

Túrázó férfi:

Majd megkatéterezik, megsztentelik. Valószínűleg meg-
ússza.

Szerencsés, az itteni kórháznak van invazív kardiológiája.
Hol az a mentő? Innentől sürgős volna. Nem ártana egy
rohamkocsi, de értem nyilván csak esetkocsit küldtek.

Túrázó nő:

Mielőtt megint fibrillálni kezd.

Juhász:

Ez nem semmi volt! Maguk orvosok?

Túrázó férfi:

Igen.

Juhász:

Később bemószerolja magát!

Túrázó férfi:

Arra gondolsz, hagytam volna meghalni? Mondtam, or-
vos vagyok.

Juhász:

És a tőr?

Túrázó férfi:

Ettünk. Épp a kezemben volt.

Juhász:

Azt ki hiszi el?

Túrázó férfi:

Az már egy teljesen másik kérdés.

Juhász:

Pihenjen. Dőljön a keréknek, vetődik oda a kocsiról egy kis árnyék.

A lába?

Túrázó férfi:

Volt jobb.

Húzzad az autó árnyékába ezt a... Miklóst. Úgy. Vidd innen a fegyvert is, ott mellette jó lesz.

Túrázó nő:

Dőlj a hátamnak.

Túrázó férfi:

Azt mondja a srác, támaszkodjunk a keréknek, az árnyékba. Nem rossz ötlet.

Mozgalmasra alakult ez a nap. És még nincs vége.

Túrázó nő:

Nyugodj meg. Itt vagyok. Megoldjuk.

Túrázó férfi:

Drága Nágyl!

Apropó! Hogyan kiáltottad? Drága Petikém?

Túrázó nő:

Édesanyád szerint magányos leszek.

Túrázó férfi:

Ó, Nágya, szeretlek!

Anyám gyereknek lát engem, én pedig a párodnak látom magam. Nem leszel magányos. Én leszek veled. Mindig, mindenhol. Még akkor is, ha éppen teljesen másutt vagyok.

Túrázó nő:

El kellene jönnöd hozzánk, hogy lássanak az enyéim. Hogy belássák, helyesen döntök.

Túrázó férfi:

Feltétlenül. Ebből kikupálok gyorsan, a nyár végén még van tíz nap szabim, egyszer csak belépek a kórtermedbe vizitkor.

Túrázó nő:

Én pedig megkérdezem az új kolléga úr véleményét az esetről.

Túrázó férfi:

A kollégáid hanyatt esnek az akcentusomtól.

Túrázó nő:

Meg attól, hogy én odalépek hozzád és megcsókollak mindenki szeme láttára.

A betegek pedig elkezdnek tapsolni és az egyik felkiált:
Gorjko!
Ismered?

Túrázó férfi:

Még szép. Amikor smárolásra biztatnak. Keserű! Hadd irigykedjenek a többiek!
A sirnjichki a kedvencem és a dranjiki. Csak úgy mellesleg.

Túrázó nő:

Túrós és krumplis lepény. Micsoda mázlista! Nem is tudok mást sütni, csak ezt a kettőt. Egyik nap az egyiket kapod, a másik nap a másikat. És így ötven évig. Vagy hatvanig.
Én étkezdéken szocializálódtam, tudod? Óvodai, iskolai, egyetemi, kórházi étkezdéken.
Munka után pedig elsétálunk haza. Nincs messze, félóra gyalog.

Túrázó férfi:

Hátulról karollak át, és te is engem. Egyszerre lépünk szorosan egymás mellett.

Túrázó nő:

Keresztülvágunk a parkon, arra rövidebb, meg sokkal szebb is. Hatalmasok a platánok. Már kislánykoromban is ugyanekkorák volta. Játsszótér, gyerekek, szeretem nézni őket, erre szoktam járni, nem a főutcán.
Még olajkutat is láthatsz ott, körülkerítve drótkerítéssel.

Túrázó férfi:

Olajkút a parkban? Az a bólogatós? És működnek?

Túrázó nő:

Aha, olyanok. Már nem működnek. A háború előtt olajat találtak a város alatt. Tele volt a város olajkúttal. Gyerekkoromban még sokkal több volt, mint most, és akkor még működtek. Gyakran okoztak balesetet, rá-másztak a gyerekek, vagy éjszaka valami részeg letért az útról és kupán nyomta. Mióta elfogyott az olaj, vagy másutt gazdaságosabb kitermelni, sokat leszereltek, de párat körbekerítettek, meghagytak emléknak.

Túrázó férfi:

Tank, repülőgép, űrhajó?

Túrázó nő:

Te kis pimasz! Tank egyébként van.

Túrázó férfi:

Csalódást okoztál volna, ha nincs. Így azért rögtön sokkal inkább megéri odamenni.

Túrázó nő:

Hát, majd választasz.

A Gorkij szobornál elkanyarodunk balra, onnan már látszik a házunk. Egyszerű bérház, háromemeletes. Mi az elsőn lakunk. Mindkét oldalról van bejárat. A konyhaablakunk alatt nyílik a hátsó bejárat, arra kerülünk. Felkiáltok: Anya, apa! – ők kihajolnak, meglátnak minket és könnybe lábad a szemük. Csak intenek, hogy menjünk fel.

Túrázó férfi:

Ajjaj, nekem akkor muszáj lesz vodkát innom! Egy egész vizespohárral.

Túrázó nő:

Dehogy! Apa nem olyan.

Túrázó férfi:

Egymás szemébe nézünk vele, hallgatunk, majd biccent, hogy odaad téged örökre.

Túrázó nő:

És mi akkor bejárjuk az egész környéket, később az egész hatalmas országot beutazzuk, elmegyünk a nagy szibériai folyókig, keresztül a tajgán a Bajkálig, Északra a tundrára, a Csendes óceánhoz és tovább, az egész kerek világnak megmutatjuk a boldogságunkat.

Hogy is van?

„Szelíden dédelgetlek értékeim között.
A fények szétfolynak, mint a víz
s mint minden emlék létezésed mögött.”

Túrázó férfi:

„Bírlak hát, ahogy nem bírtam még soha!
Mily dús vagyok s egyben mily szegény,”

Túrázó nő:

„kevés, mint markomban a fény,
hogy erős vagy, kedves, morcona,
kontúr, lágy forma, pengő acél,”

Túrázó férfi:

„régmúlt idő, új tűz s minden forma ma,
mit óvni kell, s csak nagy helyre fér.”

Túrázó nő:

Lajka itt fekszik a fejünk felett. Megnézem. Szeretnék hozzáérni.

Míntha aludna. Olyan békés.

Moya dorogaya! Vozmozhno, esli bolshe kolbasi dala bi tebe, ne ubezhala bi vtoroj raz.(9)

Túrázó férfi:

Gondolod, ha több kolbászt adsz neki, veled marad? A lényeg nem abban leledzik, elfutott volna-e vagy sem, hanem, hogy ez az ember itt él közöttünk.

Túrázó nő:

Szeretném tisztességgel eltemetni.

Túrázó férfi:

Meglesz.

Juhász:

A fegyver! Vigyázzon!

Író:

Most kénytelenek vagyunk átpillantani a presszóba, mert vendég érkezett. Ebből akár még hasznunk is adódhat.

Vendég:

Jó napot kívánok!

Író:

Mónika!

Felhasználónő:

Jövök!

Jó napot kívánok! Tessék parancsolni!

Vendég:

Egy cappuccinót legyen kedves.

Felhasználónő:

Csokoládét vagy fahéjat tehetek rá?

Vendég:

Köszönöm, nem kérek.

Felsőbb én:

El fog mindez férni egy színpadon? Már korábban is szólni akartam.

Író:

Nem az én gondom. Majd a rendező megoldja. Úgyis örökké siránkoznak, hogy nincs elég művészi szabadságuk. Hát, én megadom. Nettó szöveg. A többit intézze, ahogy akarja.

Vendég:

Fizetném is rögtön. Rohanok.

Író:

Amíg ezek pénzeznek, meg fölhörpinti, el lehet agyalni azon, kire is süljön el az a fegyver. A fickóra? A nőjére? A juhászra? Vagy a vadász lője le önmagát? No, majd mindjárt meginterjúvolom Mónikát.

Felsőbb én:

Te ebbe bevonnád ezt a nőt?

Író:

Miért ne? Ő lesz a sors asszonya.

Vendég:

Köszönöm. Finom volt. Minden jót, viszlát!

Felhasználónő:

Viszlát!

Író:

Mónika kedves!

Felhasználónő:

Csak nem megunta az életét? Harmadik kávé? Engem hagyjon ki ebből!

Író:

Nem, dehogy! Egyelőre nagyon is szükségem van az életemre, legalább is amíg ezt a problémát meg nem oldom. Be szeretném magát vonni. Ha a fürdőzésbe nem sikerült, egye fene, az írásba.

Felhasználónő:

Arra jól ráfizet, hármasm volt fogalmazásból.

Író:

Majd én beillesztem a színdarabba, maga csak mondja meg, hogy mit.
Döntött már élet felett?

Felszolgálónő:

Tudja hány legyet, szúnyogot csaptam agyon már? Meg sajnós gazolnom is kell a szüleim hobbyján.

Ember fölött még nem.

Azaz de. Volt egy abortuszom. Túlágosan kislány voltam még.

Író:

Ettől mindenképpen könnyebb dilemma elé állítom. Egy félholt vadász lelőhet három személyt, akivel fasírtban van. Esetleg önmagát. Kire süsse el a fegyvert?

Felszolgálónő:

Mondtam én, hogy a ruszkikat rágicsálja még mindig. Köpje már ki, még a torkán akad!

Író:

Az is meglehet.

Nos, kit lőjön le?

Felszolgálónő:

Honnan tudjam? Nem ismerem az előzményt.

Író:

Nincs is rá szüksége. Az életben annyi minden történik vakvéletlenből. Kit üt el a kamion, ki trafálja el a lottó ötöst. Nem kell minden mögött ok-okozati összefüggést keresni.

Ha azt mondja, hogy a pacákat –, én megölöm. Ha a nőjét, akkor azt. A juhászt is kinyírom lelkiismeret furdalás nélkül, ha akarja. Bármelyik beleillik a képbe.

Képzelve el, egy pillanatra most maga az Isten. Eldöntheti, ki éljen, ki haljon. Teljesítem, akárhogy dönt.

Felhasználónő:

Jaj! Nem egyszerű a maga élete sem.

Lehet, hogy most haragszik majd rám, de én egy olyan nőies megoldást választok. Azt mondja, a vadász már félholt?

Hát akkor lőjön, de ne találja el egyiküket sem –, mert remeg a keze, és duplán lát.

Író:

Rendben. Köszönöm, úgy lesz. A többi történet pedig innentől visszazúll az én jogkörömbbe.

Nem kérek kávét.

Felhasználónő:

Értem. Megyek. Vigyázzon magára! Nyugi!

Szóljon ha... jó, jó, rendben.

Felsőbb én:

Hihetetlen, majd még működik!

Túrázó nő:

Feküdj, Péter!

Író:

És ahogy ellöki a férfit, a közvetlen közletről leadott lövés annak szinte a fejét súrolva csodák csodájára elszáll a levegőben.

Ahogy eldől, már el is éri a puska csövét és kirántja a vadász kezéből.

Túrázó férfi:

Elszánt alak, az egyszer biztos.

Nágya, dobd légy szíves a platóra. Brrr, gusztustalan minden fegyver.

Ügyes vagy. A hétszázát, ez nem sokon múltott. Úgy látszik, túl jó munkát végeztünk. Pedig milyen szoporózusnak, tónustalannak tűnik.

Köszönöm, Sándor!

Juhász:

Hűha! Most már jó volna, ha jönne valami. Leginkább a mentő, az elvinné magukat mind.

Túrázó férfi:

Tényleg, hogy legyen az autóddal, meg a cuccunkkal odaát?

Legjobb, ha beülsz a mentőbe, a plédünknel pillanatra megállnak, felveszed a cuccot, az útnál átszállsz a kocsidba és jössz utánunk.

Szerintem ellátják a sebem és elengednek, nem tartanak ezzel benn. Rendőrt biztosan hívnak, az eltart egy darabig, de aztán mehetünk haza.

Majd holnap átkötöztetem.

Ja, és Lajkát is bekunyeráljuk az útig. Nézz valami pokrócot az ülésen, abba alaposan csavard bele.

Túrázó nő:

Én veled szeretnék lenni végig.

Túrázó férfi:

Aranyos vagy, Nágya. Te drága nő! Akkor Lajkát beteszed a csomagtartóba, kinn marad a kocsi az úton, s ha készen vagyunk, kijövünk érte taxival.

Túrázó nő:

Jó, rendben.
Találtam pokrócot.

Túrázó férfi:

Jön a mentő.

Túrázó nő:

Hol? Nem látom.

Túrázó férfi:

Én sem, csak a port, amit felkavar. Bár, lehet a rendőr is.
Nem örülnék neki, semmi kedvem a haver karmai közé
kerülni.

Túrázó nő:

Mennyiféle tud lenni a felkavart por!

Túrázó férfi:

Amilyen az egész, olyan a pora.
A mentő jön.

Túrázó nő:

Hála az égnek!

Író:

Nos, maradt néhány percünk a megérkezéséig. Bármilyen tisztázandó még kettejük között? Kérdés, kérdés? Később nem lesz rá lehetőség.

Felsőbb én:

Nem szükséges örökké beszélniük. Hallgassanak. Az olyan bensőséges.

Író:

Jó. Nánya leguggol a keréknek támaszkodó Péterhez, simítja a fejét, belenéz a szemébe. Várják a kocsit. Az beáll oda melléjük a gazos, füves homokba, kiugranak ketten, a mentőápoló és a mentőtiszt. A sofőr benn marad.

Mindenki köszön, ilyesmi.

Mentőtiszt:

Ön a sérült? Megnézem, jó?

Zoli, hozd a hordágyat légy szíves!

Túrázó férfi:

Várjon, én azóta hátrébb sorolódtam! Közben lett itt egy sürgősségi eset. Szívinfarktus. Kamrafibrillált, reanimáltuk. Tűrhetően van.

Lőni mindenesetre tudott.

Mentőtiszt:

Korrekt. Ezt a kötést jobb, ha nem bántjuk, amíg beérünk így megteszi.

Ketten lettek? – kiváló, akkor duplájára nő a hatékonyságunk.

A fekvő férfi az?

Nem néz ki túl jól. Él egyáltalán?

De hiszen tiszta vér!

Túrázó férfi:

Vér? Hogyan vér?

Nágya! – a mentős azt mondja, a vadász vérzik. Nézd meg légy szíves te is.

Mentőtiszt:

Ő orosz?

Túrázó férfi:

Igen. Orvoskollégám.

Mentőtiszt:

Mégpedig a radiálisból vérzik. Átvágta a csuklóját.

Zoli! – rohanj a táskáért. Hozz infúziót is.

Túrázó nő:

Ó, a csodába! A töröddel!

Mikor felvágtam a nadrágod, csak ledobtam a földre s pont a keze ügyében hevert.

Mentőtiszt:

Itt egy tör, azzal.

Túrázó férfi:

Igen, mondja Nágya. Az enyém. A nadrágom vágtuk föl vele.

Tedd el, Nágya.

Él még?

Mentőtiszt:

Él. Kész csoda. De aligha húzza ki, míg beérünk vele. Szívinfarktus, újraélesztés, volumenhiány –, hát, meglepődnék, ha kibírná.

Túrázó férfi:

Mit szólsz ehhez az egészhez, Nágya?

Túrázó nő:

Van benne valami törvényszerű. Valami, ami megrázza a lelket. Mindennek ellenére valahogy szánom.

Túrázó férfi:

Te nem értetted, de az elején beszélt egy vaddisznó vadászatról, azt morzsolgatom most a fejemben...

Mentőtiszt:

Így ni! – seb átkötve, infúzió bekötve. Gyerünk, kapkodjuk magunkat, hátha mégis beérünk időben.

Zoli, előbb a vadászt tesszük be, aztán a doktor urat.

A hölgy velünk jön?

Túrázó férfi:

Igen.

Nágya, hozzad!

Mentőtiszt:

Ez mi?

Túrázó férfi:

Jobb, ha nem kérdi. Az útnál áll az autónk, abba kellene betenni. A kolléganő addig majd az ölében tartja.

Minden jót, Sándor!

Juhász:

Maguknak is! Magukra fér.

Mentőtiszt:

Jó. Indulunk. Nyomás!

Író:

Elmentek. Akkor most már megérkezhet a rendőr. Jöj-
jön az ellentétes irányból, hogy még csak véletlenül se
találkozzon a mentővel. Beáll ő is a kocsival a fűre, kiká-
szálódik.

Rendőr:

Szervusz, Sanyi fiam! Te vagy csak itt? Hát Miklós? Meg
a támadója?

Juhász:

Az most hosszú volna.

Rendőr:

Mert, mi történt, Sanyi fiam?

Juhász:

Az, Robi bá', hogy ezekkel a birkákkal holnap már nem
én jövök ki.

Rendőr:

Hanem ki?

Juhász:

Majd talál valakit a gazda, aki kijöjjön velük. Mindig
mindent megtalál.

Rendőr:

És te?

Juhász:

Ismeri a Jani haveromat a szélső sorról?

Rendőrr:

Persze, hogy ismerem. Aki Németben dolgozik.

Juhász:

Azt. Húskombinátban. Mennyiszer hívott, hogy jó a pénz, meg minden, hát este rácsörrentek, készítheti nekem a helyet.

Rendőrr:

Mégis, mi a keserves úristen történt itt?

Juhász:

Miklós bátyám lelőtte egy orosz pár kutyáját – akikről aztán kiderült, hogy csak a nő orosz – pedig tudta, hogy az övéké a kutya. Amikor azok rohantak ide, belelőtt a férfiba. Mondjuk, annak a kezében volt egy jókora díkics, de vagy harminc méterről puffantott rá. Állítólag épp ettek, azért volt a kezében. Mindegy. Később Miklós bátyám elájult, nyilván az idegtől, meg a melegtől, ez a kettő meg életre masszírozta, mert hogy orvosok. Ha hagyják, ott halt volna meg.

Később, már a kocsi mellett fekvé, ott, ahol a vér látszik, Miklós bátyám megint megpróbálta lelőni a fickót, csakhogy gyöngé volt már, elhibázta. Aztán meg föl vágta az ereit. Azt észre sem vettük, csak a mentősök, mikor be akarták rakni a kocsiba. Azok mondták, hogy vérben fekszik.

Hát, ennyi. A mentős szerint nem éli túl.

Rendő:

Cifra történet. Ej, Miklós, ej!
Számíts rá Sanyi fiam, hogy ezt majd jegyzőkönyvbe kell
mondanod.

Juhász:

Semmi gond. Mondom.
Aztán meg úgy elhúzok innen, mint annak a rendje!

Rendő:

Akkor nekem itt nem sok tennivalóm maradt. Elintézik
a kapitányságon.
A fegyvert elviszem. A kocsióért majd küldetek valakit,
álljon be vele Miklósék udvarába.
Na, Isten áldjon, Sanyi fiam!

Juhász:

Isten áldja, Robi bá!
Irigylem a birkáim. Nem, mégsem irigylem, azoknak ott
vagyunk mi. Hogy az ember mindenkinek ott van! Nő-
vénynek, állatnak, másik embernek!

Felhasználónő:

Él még? Magát nem lőtte le valamelyik megátalkodott
szereplője?

Író:

Néha nem könnyű velük.

Felhasználónő:

És, véres a keze?

Író:

Véres.

Felhasználónő:

Brrr! Maga ennyire kegyetlen?

Író:

Az örömtelenségtől. Nem jött ki velem a strandra. Látja, ha kimegyünk, meg se hallok az egészet. Most ott lubickolnánk, sütkéreznénk.

Felhasználónő:

Nekem meg holnaptól nem volna munkahelyem.

Író:

Biztos, hogy ez annyira szörnyű lenne?
Viszont velem töltött volna egy egész délutánt!

Felhasználónő:

Ja! Az piszkosul vigasztalna!
Ha én mindenkinek az ötletére csak úgy ugranék!
Kit gyilkolt le?

Író:

Senkit. Vagy hát, majdnem. A vadőrt. Adtam neki egy infarktust, meg az erét vágtam fel, aztán kilátásba helyeztem, hogy ettől nyilván elpatkol, a maradék élete a halálvágatja, s kicsivel odébb összerogy majd.

Felhasználónő:

Nemhogy reális dolgokkal foglalkozna! Mire jó magának ez az örökös ábrándozás?

Felsőbb én:

Megszólalt a nő. Kétszer kettő az négy.

Író:

Miről kellene írnom? Magáról? Egy epigrammát. Nem, egy haikut, az csak tizenhét szótag.

Felszolgálónő:

Élcelődik, de rosszul teszi. Holmi oroszokkal, lelőtt kutyákkal babrál, pedig egy éjszaka zárásig nekem van, hogy tízszer is benyúlnak a melltartómba vagy a szoknyám alá. Vághatom hozzá a jópofát. Alig bírok elcsuszszanni előlük. Némelyiknek legszívesebben a szemét kaparnám ki.

Ez is megér annyit, mint egy kutya.

Író:

Megér. Még beleírhatom.

Felszolgálónő:

Meg az ajánlatok. A maga strandolása a legártatlanabb közülük. Már majdnem megtisztelő.

Író:

Milyen aranyos így, felpörögve. Már majdnem szép!

Felszolgálónő:

Igenis szép vagyok, meg kedves is, ha tudni akarja, és azt szeretném, mindezt egyben lássa meg valaki bennem, ne csak azt, ami gömbölyödik, és tíz percre kéne neki.

Nem tudom, kit érdekel a maga színdarabja – ugye azt mondta, színház lesz – ki megy el egy ilyet megnézni? Ki az, aki egy döglött kutyáért kiadja a fél napi bérem? Hát én biztosan nem!

Író:

Mónika, én magát már szinte szeretem.

Felszolgálónő:

Hagyjon békén!

Azért örülök, hogy nem ült itt hiába.

Ha még marad egy kicsit, visszamegyek pár percre. Szóljon, ha vendég jön.

Író:

Menjen.

Aki kiszolgál, az mind kiszolgáltatót.

(A színpad elsötétül, az író megvilágítva újságot olvas, kissé fölötte lazán ücsörög a felsőbb éne.)

Felsőbb én:

Hah, hát, ezzel megvagyunk! Jöhet az utolsó kép, ahogy épp az újságban olvasod a cikket, némelyik sort hangozzabban olvasva.

Író:

Kilőtte a vadőr a francia pár kutyáját.

Egy francia házaspár kutyájával európai biciklis túrán vett részt a napokban. A vasúti töltés menti kiserdőnél kávéjukat itták, kutyájukat kicsit szabadjárára engedték, az berohant a környező bozótosba, nem sokkal később pe-

dig eldőrdült egy lövés. Odarohantak, a vadőr éppen akkor dobta fel a kimúlt állatot gépjárműve platójára.

A házaspár tiltakozott az eset miatt.

A vadőr állítja, mielőtt lőtt, megkérdezte a kétszáz méterre legeltető juhászt, övé-e az eb, de a juhász nem tudta kié.

A helyszínre kikerkező körzeti megbízott a vadászati törvény ide vonatkozó részeire utalva bűncselekményt vagy szabálysértést nem tapasztalt, a vadőr jogosan lőtt, mert a kutya gazdátlannak tűnt és vadat hajtott.

A vadásztársaság elnöke úgy nyilatkozott, hogy a vadőr azt tette, ami a kötelessége. Szavahihető embernek ismeri őt, aki szerint becsületesebb annál, minthogy lelőjön egy olyan kutyát, amelyiknek látja a közelben lévő gazdáját.

(Vége)

Az orosz szövegek jelentése

1. Lajka, lapochka moya, poshli! Nu, tishe, tishe, ryadom!
Lajka, angyalom, menjünk! Na, nyugalom, nyugalom,
maradj mellettem!
2. Lajka, gde ti? Kuda pobezhala? Ko mne, Lajka, ko mne!
Lajka, merre vagy? Hol szaladgálsz? Hozzám, Lajka,
hozzám!
3. Lajka, ko mne! Stoyatj!
Lajka, hozzám! Itt maradsz!
4. Nu, chto, lapochka moya, hochetsya probezhatjsya? Lad-
no, idi, toljko smotri, slishkom daleko ne uhodi!
No, mi van angyalom, szeretnél futni egyet? Jól van,
menj, csak messzire ne keveredj el!
5. Lajka! Gde ti, milenkaya? Lajka, Lajka! Ko mne!
Lajka! Aranyom, merre vagy? Lajka, Lajka! Hozzám!
6. Lajka! Begi, kolbasa! Tak i bitj, videlju tebe nemnogo.
Lajka!
Lajka! Szaladj, kolbász! Egye fene, adok egy darabot.
Lajka!
7. Idi ko mne, Lajka, idi! Na tebe kusochek manni nebes-
noy. Ne uhodi tak daleko!
Gyere csak ide, Lajkám, gyere! Nesze, egy darabka
mennyei manna. Ne távolodj el annyira!
8. Hvatit! Bolshe ne poluchish. Nu, svobodna. Toljko
smotri, daleko ne uhodi!
Elég! Nincs több. No, mehetsz. Csak aztán el ne kó-
szálj messzire!
9. Moya dorogaya! Vozmozhno, esli bolshe kolbasi dala bi
tebe, ne ubezhala bi vtoroj raz.
Drágaságom! Talán ha több kolbászt adok, nem ro-
hansz el újra.

Ünnep

Színmű két részben

Szereplők

Polgármester (Szergej Pávlovics)
Iskolaigazgató (Tatjana Vlagyimirovna)
Szervező (Szvetlana Petrovna)
Pópa (Gennagyij Filipovics)
Újgazdag (Jurij Makszimovics)
Versmondó (Alekszandr Vasziljevics)
Titkárnő (Galina Alekszejevna)
Boltvezető (Nagyezsda Mihajlovna)
Kiszolgáló (Vera Alekszandrovna)
Pénztáros (Marija Ivanovna)

Első rész

(Egy kisváros polgármesteri hivatala valahol a világban. A nevek ne tévesszenek meg senkit.)

Polgármester:

Gálócika, Tatjana Vlagyimirovnának szoltál?

Titkárnő:

Persze, szoltam Szergej Pávlovics, még délelőtt, amikor Alekszandr Vasziljevicsét és Szvetlana Petrovnát hívtam. Két órát mondtam nekik, ahogy kérte. Az igazgató asz-szony azt ígérte, hamarabb itt lesz, négyszemközt is szeretne beszélni magával.

Polgármester:

Teát, kekszet, ezt-azt majd hozzá! be. Lehet csoki is. Az olcsóbból.

Titkárnő:

Már összekészítettem a tálcán.

Polgármester:

Egy angyal vagy, Gálja, mit csinálnék én nélküled?

Titkárnő:

Biztosan találna valaki mást, maga elég találékony.

Polgármester:

Gyere ide, te, kis bestia, hadd túrokk a hajadba! Meg a blúzodba!

Huh, micsoda anyagból vagy, a szentjét, az ember tenyere lángra kap a bőrdőtől!

Titkárnő:

Most már ne, mindjárt megjöhet valamelyik.

Polgármester:

Mit ne, mit ne? Le vannak ízélve a programjukkal együtt. Várjanak! Csukd be az ajtót!

Titkárnő:

Tényleg ne, Szergej Pávlovics, van még két levél megírni, meg a vízügytől érkezett valami irat, iktatnám. Az mellesleg magának is fontos lehet. Vegye csak ki a kezét, így ni! Majd inkább utána.

(Elindul kijelél.)

A vizet tényleg elintézhethné végre, tisztálkodni sem bír az ember, egyszer majd kirúg, mert bűdös vagyok.

Polgármester:

Beszari vagy, azért esetleg. Na, jó, legyen utána, de járjon az ujjad a billentyűzeten, mert kihajítom őket ripsz-ropsz és egykettőre utána leszünk!

Program! Ki a francot érdekel? Legyen meg az ünnepség, az a lényeg. Intézzék maguk. Fizetést kapnak tőlem vagy nem?

A vízügytől? Hm, mintha bármit is kezdhethnének az ezeréves eresztő csőhálózatukkal. Cseszhetik! Tíz év alatt se cserélik ki. Miből? Víz nincs és nem is lesz, csak mutatóba. Meg egyeseknek.

Gálja! – gyere vissza. Most mit ácsorogsz ott? Gyere már közelebb, na! Egy csókot még kapsz.

(Megcsókolja.)

Csak hogy a férjedre rájöjjön a csuklás.

Titkárnő:

Magát egyszer még lepuffantja valaki.

(Kimegy.)

Polgármester:

De legalább addig élek.

Hogy lehet egy ilyen nőnek akkora seggfej a férje?

Hol is hagytam abba? Ja, egy kis Spanyolország még belefér. Nézzük csak, Barcelona, szabadidős programok.

Mit is mutat nekünk a net? Semmit. Lassú, mint a tetű.

Nem, hogy ezt a vacakot cseréltetném már le izére, sáv-szélességre vagy mi a túróra! Mire költjük ehelyett tisztos – Hogy oda ne rohanjak! – polgáraink adóját? Megemlékezésre. Dédapáikat siratni, akiket a Birodalom kényszermunkába hurcolt.

Mit pattogtak? Akkor is léteztek Gálócskák vagy nem?

Inkább velük foglalkoztak volna!

Biztosan kevés lehetett belőlük, nem jutott mindenkinek.

Függetlenség! Megint verik a nyálukat. Annyi, hogy most szabad. Sőt, erény! Egyelőre.

Na, mindegy, ez van.

Titkárnő:

(Visszajön.)

Szergej Pávlovics, megérkezett Tatjana Vlagyimirovna.

Beengedhetem?

Polgármester:

Természetesen, angyalom, csak előbb gyakoroljunk még picit.

(Magához rántja, megcsókolja.)

Barcelona oké?

Titkárnő:

Micsoda?

Polgármester:

Ha még a felfogásod is gyorsabb lenne! Ah, akkor viszont nem itt dolgoznál!

Megfelel, ha Barcelonában rendezzük azt a kéthetes sürgős hivatalvezetési továbbképzést, ahová az urad sűrű fájdalmára el kell küldjelek?

Titkárnő:

Az ég szerelmére, hagyja már abba végre, kinn a titkáriban várakozik az igazgató asszony!

Polgármester:

Úgy látom, július első két hetére esik pont az a fránya hivatalvezetési képzés. Mily szomorú, nyár közepén sehogyszem engedhetlek szabadságra, a férjecskéd, a fővadász úr, elégedjen meg augusztussal. Vagy szeptemberrel, hátha még számítógépes ismeretekre is be kell iskolázzalak. Mondjuk Ciprusra.

Na jó, ha az igazgató asszony vár odakinn, akkor már csak így a blúzon át jut rád időm.

(Megcsöcsörésszi, majd hangosabban:)

Természetesen, Galina Alekszejevna, engedje be az igazgató asszonyt!

Jöjjön csak be, Tatjana Vlagyimirovna, nagyon, nagyon örülök.

Iskolaigazgató:

Jó napot kívánok, Szergej Pávlovics!

Polgármester:

Ó, micsoda öröm, Tatjana Vlagyimirovna a mi szerény hivatalunkban! Jöjjön beljebb, csukja be maga mögött az ajtót, úgy ni, foglaljon helyet.

(Odalép hozzám, megcsókolja.)

Ne kéresd magad, Tanya, csüccsenj le! Csak mint ott-hon.

Tea? Csokoládé?

Várj, szólok!

(Kiszól a titkáriba.)

Galina Alekszejevna, kérem, hozzon nekünk valami finomságot a nemesebbjéből! Teával.

(Visszacsukja az ajtót.)

Iskolaigazgató:

Szerjózsa, te semmit sem változol, azaz mégis, egyre mívesebb kujon leszel, élvezet nézni.

Polgármester:

Nekem ebben nincsen részem, a vérem teszi, ha téged látlak.

Hallom, valami ünnepségben töritek a fejeteket.

Iskolaigazgató:

Nem mi törjük, te töröd. Próbálnánk csak nélküled! Rendben, törjük akkor közösen. Emiatt hívatál?

Polgármester:

Mindig jól állt neked ez a makrancosság.
Országos a fölhajtás az évfordulón, nem maradhatunk ki.

Iskolaigazgató:

Majd még leváltanának.
Viszont előtte még más.

Polgármester:

Nocsak? Mondjad, aranyom, tiéd vagyok!

Iskolaigazgató:

Csak voltál, de azért most eszedbe juttatom Egyiptomot.

Polgármester:

Muszáj?

Iskolaigazgató:

Ha betartottad volna az ígéreted, nem tenném. Valószínűleg csak magam miatt sem, pedig nekem is kezd elegem lenni a nyári vécéből és a lavórban mosakodásból.

Polgármester:

Ajánlottam neked a kertvárosi házat. Fél áron. Ott mindig van víz.

Iskolaigazgató:

Hát, igen, tenálad. És ígérted, hogy rákötteted az iskolát a kertvárosi hálózatra. Sőt, az iskola egész utcáját, ahol

mi is lakunk. Technikailag az semmiség, ha idézhetlek, „pár méter árok, meg cső. Még az ősszel meglesz.” Hányadik ősztelt el azóta? Vörös tenger, strand, emlékszel? Vagy túl forró volt ott?

Polgármester:

Megváltozott a koncepció. Egyben kezeljük a várost. Pályázati pénzből kicseréljük az összes csövet. A pályázatra jobban odafigyelnek, nem köthetnek be előtte egyetlen utcát.

Iskolaigazgató:

Ah, meddig is tart az?

(Elballgat, mert kinyílik az ajtó, a titkárnő bebozsa a tele tálcát, leteszi az asztalra, majd távozik. A polgármester csak biccentéssel köszöni meg.)

Addig mivel főzessenek a menzán a gyerekeknek? Kitör egy járvány, megnézhetjük magunkat.

Ki csinálja?

Polgármester:

Júra.

Iskolaigazgató:

Na persze! Ki más? Az unokája meg majd befejezi.

Polgármester:

Legalább alapos munka lesz.

Iskolaigazgató:

Jól jövedelmező. Nekik nem kell majd az olaszoknál cselédkedniük.

Polgármester:

Tényleg, mi újság a lányoddal? Hol is van? Rómában?
Buknak a digók a seggére?

Iskolaigazgató:

A szád viszont a régi mocskos maradt, meg a fantáziád.

Polgármester:

De finnyás lettél! Azért Róma nem utolsó hely. Folyik a víz a csapból, megymás. Dolgozik? Hol dolgozik?

Iskolaigazgató:

Persze, hogy dolgozik. Ugyanazt csinálja, mint a többi, öregasszonyt ápol. A pedagógusi diplomájával.

Nem, hogy én is utána mennék! Várj, még az is meglehet! Egyszer annyira megkívánok lezuhanyozni, kapom magam, itt sem vagyok.

Na, mondd, mit szeretnél?

Polgármester:

Te mondd, biztosan nem véletlenül jöttél korábban.
Attól tartok, különbözőre gondolunk.

Iskolaigazgató:

Odafigyelsz a részletekre.

Biztosan különbözőre. Én arra már nem gondolok.

Elmondtam. Víz akart az iskolába. Meg fűtést jövő télen. Meg meszelést, mindjárt itt a nyári szünet. Meg takarítást, számítógépet, krétát –, de vizet mindenképp.

Polgármester:

Tányecska, te engem összekeversz Gennagyij Filipoviccsal. Ő a pópa, hozzá fordulj, fohászkodjon az égiekhez. Akár már a hétvégi liturgián.

Iskolaigazgató:

Mert te mi vagy, Szerjózsa? Mondjam vagy ne mondjam?

Polgármester:

Inkább ne mondd, Tányecska, nehogy később megbánd.

Iskolaigazgató:

Hohó, ez valami új! Izomból nyomod, Szerjózsa? Kitől tanultad, a híres barátodtól, Júrától?

Kirúgsz tán? Legalább naponta látom a lányom és az autóm féltengelye sem törik ki a kátyúkon, mint a múlt héten a lakótelep felé menet.

Polgármester:

Mivel ott nem lesz autód. Az csak innen szép, Tánya, de hagyjuk ezt, ne piszkítsuk be a múltat, én téged még most is igen-igen kedvellek.

(Magsimítaná a haját, de az elhúzóódik.)

Iskolaigazgató:

Hogyan lesz víz?

Polgármester:

Hogyan, hogyan? Sehogyan. Majd megbeszélem Júrával, mit tehetünk. A vízmű is küldött valamit, de még nem láttam.

Titkárnő:

(Benyit, behajol.)

Megérkezett Szvetlána Petrovna és Alekszandr Vasziljevics.

Polgármester:

Remek, a legjobbkor! Jöjjenek be.

(A belépők felé.)

Üdvözlét a kultúrának! Fáradjanak beljebb, foglaljanak helyet!

Szervező:

Jó napot kívánok, Szergej Pávlovics!

Köszönöm.

Versmondó:

Tiszteletem, polgármester úr!

Polgármester:

Hahó, Szásenyka! Rég láttalak. Mi újság a torták és rímek világában?

Versmondó:

Édes az élet, Szergej Pávlovics. Látja, nekem mindig édes.

Polgármester:

Irigyeltek is érte, Szásenyka. A fél város ott tülekszik a cukrászatodban, nyalja a tíz ujját, aztán ünnepeken szavalsz nekik valamit, azért is megzabálnak. Hogy nekem nincsen ilyen szerencsém, bármit teszek, attól biztosan valakinek herótja van, köpköd!

Versmondó:

Nem olyan egyszerű az nekem sem, most például pont azt kellene megbeszélni, engem ne köpködjének le.

Polgármester:

No, avas a vajkrémed? Mit segíthetek én abban? A ritmusokhoz sem értek.

Versmondó:

A krémet meg a ritmust intézem magam, azzal nincsen gond. A szöveggel viszont van. Szergej Pávlovics olvasta a verset?

Polgármester:

Várjál Szásenyka, haladjunk sorjában.

Láttam a programot. Szerintem jó lesz úgy. Megnyitom, utánam Tatjana Vlagyimirovna beszél, összefoglalja a történelmi hátteret, majd jönnek a szavalatok, jól mondom, Szvetlana Petrovna?

Szervező:

Így van, előbb Alekszandr Vasziljevics, majd két nyolcadikos. Tehetséges gyerekek, az egyikük megyei első lett tavaly ősszel a „Hazáért” szavalóversenyen. Utánuk az iskolai énekkar énekel népdalokat, aztán jön a lényeg, a Bátyuska megáldja az új emléktáblát, imádkozik az elhurcoltak lelkéért, énekel az egyházi kórus, végül a honvédségi zenekar játszik.

Polgármester:

No, ez így ragyogó. Mennyi összesen, nagyjából másfél óra?

Szervező:

Kettő. A zenekar fél óránál kevesebbet sehogy sem bír.
Polgármester úr megnyitója milyen hosszú?

Polgármester:

Kiváló. Megrendezzük, senki nem szólhat semmit, de túllihegni nem fogjuk. Végigtoporogjuk. Emlékév, tábla, műsor.

Vegyenek már, itt ez a tálcányi nass és hozzá sem nyúltak!

Vegyenek, vegyenek, Szásenyka, te a mogyoróból, az sós, gondolom, az édesből elegend van.

Akkor lényegében meg is beszéltük. Mi az ördög van azzal a szöveggel?

Szervező:

Alekszandr Vasziljevics fél elszavalni.

Polgármester:

Mi az, hogy fél? A Költő írta erre az alkalomra, nem? Mi baja lehet akkor a szövegnek? Mi a bajod vele, Szásenyka?

Versmondó:

Hát ez az, máskor nem ilyeneket szokott írni. Baromira húzós vers, de zűrös. Megsértődhetnek sokan.

Polgármester:

Konkrétan?

Versmondó:

Rögtön például az eleje ciki. Így kezdődik:

„Te, aki ideoldalazol közénk, az emlékezők seregébe s komor főhajtással mímeled a fájást, mit képzelsz magadról, te talán különb vagy?”

Meg ilyen van benne:

„Te lennél az a szent, akinek patyolat lelke sohasem szorul majd megváltásra?

Ne hazudjál!

Meghúznád a ravaszt parancsra, talán anélkül is és tetteidnek vadul üznéd utána indulatod, önnön piszkodat betakarja.”

Polgármester:

Aha. Világos.

Itt van nálad, Szásenyka?

Versmondó:

Persze.

(Előbúzza a zsebéből.)

Tessék.

Polgármester:

Tatjana Vlagyimirovna? Szvetlana Petrovna? Olvasták?

(Hallgatnak, bólintanak.)

Mondjanak már valamit!

Iskolaigazgató:

Kemény.

Szervező:

Az.

Polgármester:

Most mit sunnyognak? Tetszik vagy nem? Mehet vagy nem?

(Széthajtja a lapot, olvassa, közben egyes részleteket hallani is.)

„... bennünk is álszent az érzés... a te torkodat metszszük át, úgy csábít a hatalom és a vagyon... önámító szerencsétlen... nézem az arcod és látom a csönd mögött a gyilkos villanást...”

Nem hallom, hölgyek! Maguk itt az ápolt, művészetértő koponyák!

(Csönd.)

Jó. Szóval döntsön el én. Legyek én a mumus, aki letiltja, vagy tahón a kifinomult lelkű polgárokat izgatni hagyja vele.

Hát igen. Elég kekec.

Majd még meglátom. Megmutatom Gannagyij Filipovicsnak, mit szól hozzá.

Maga pedig, Tatjana Vlagyimirovna, addig is írjon egy tartalékot.

Szokott ilyesmiket irkálni vagy nem?

Iskolaigazgató:

Na, de Szergej Pávlovics, hogyan jövök én ehhez? Nem vagyok én költő! Azok csak amolyan rigmusok, amit én fabrikálok, nem ünnepségre valók.

Hogyan lehetne az én versikémet összemérni a Költőével?

Polgármester:

Ugyan már, igazgató asszony, ne szemérmeskedjen! Kit érdekel itt a szabályosság, emelkedettség? Még el is

ámulnak majd, hogy a maga rímeckéit hallják, oda lesznek a gyönyörtől, hogy a szájukra vehetik, meg a kárörömtől, hogy van itt még, aki verset firkantson a Költőn kívül. Csak ne legyen olyan nagyra magával! Azt képzeli, pótolhatatlan! Nem árt néha némi mosolyszünet. Majd meglátjuk. Még nem biztos. De maga csak írja meg. Szépet, szolidat. És akkor mégis a miénk lesz, nem a szöveggyűjteményből választott iskolai darab.

Iskolaigazgató:

És ha nem sikerül? Én még ilyet nem írtam sosem.

Polgármester:

Arra az esetre Szvetlána Petrovna mégiscsak néz egyet a klasszikusoktól.

Szásényka, mit szólsz?

Versmondó:

Nekem az a fontos, időben megkapjam, legyen időm megtanulni. Szeretem a mívelt költészetet, de azért engem ne mocskoljanak, mit szavalok nekik!

Polgármester:

Ki a fene foglalkozna veled, Szásényka? Tesznek rád nagy ívben, vagy ha pampognak, két nap múlva elfelejtik, de a sajtóban híre mehet, valakik utánajárhatnak, mi hangzott itt el.

Meg elkapatta kicsit magát a művészkénk, jobb időben a körmére nézni.

Holnapig Galina Alekszejevna odacsörög neked, mit fogsz mondani, marad ez az ízé – mert hát azért ez mégiscsak vers és a csürhének sem árt az álla alá egy balhórög – vagy a másik két megoldásból lesz valamelyik.

Majd odaszól, ha döntöttünk. Persze. Hm, nem biztos, hogy nekem célszerű itt exponálnom magam, tegyük igazságot együtt, az hatásosabb.

Tatjana Vlagyimirovna pedig ma este ihletet gyűjt és megírja a versikéjét. Nem kell agyonbonyolítani. Nehéz idők voltak, mindenki szenvedett, elvitték az ártatlanoikat, ott pusztultak, gyászoljuk őket, most ők a példaképeink, belőlük nő majd ki fényes jövőnk. Ennyi. Csak egyszerűen. Pont ugyanaz, amit a beszédében is elmond majd, csak egy kicsit cifrázva.

Akkor ennyi? Köszönöm, ezer a dolgom, vegyenek még, az ég szerelmére ne kéressék magukat, vegyenek, fogyasszanak, aztán Galina Alekszejevna-nak muszáj átadjam magam, tűkön ül, mindjárt széttép, nélkülem sehogy sem tudja folytatni a munkáját.

Iskolaigazgató:

Köszönjük. Viszont látásra, polgármester úr.

Szervező:

Viszont látásra, polgármester úr.

Versmondó:

Minden jót, Szergej Pávlovics.

(A polgármester csak int, a vendégek kimennek, az ajtó becsukódik.)

Polgármester:

Na, végre!

(Odamegy az iratszekrényhez, kivesz egy üveg töményt, tölt, ledönti, visszarakja az üveget.)

Gáljal!

Titkárnő:

(Kis késéssel öntudatosan belép, az ajtó nyitva marad.)

Tessék, a levél. Ezek teljesen meghibbantak!

Polgármester:

Miféle levél?

Titkárnő:

A vízügyé.

Polgármester:

Kit érdekel az az átkozott levél! És pont a vízügytől!

Mintha elő tudnának még állni valami újjal.

Gyere már közelebb!

Titkárnő:

Majd érdekelni fogja, ha elolvassa. A képességük határtalan.

Polgármester:

És a tiéd? Te mire vagy képes velem nyitott ajtó mellett?

Na? Mire?

(Magához vonja, az ellenkezőik.)

Direkt nyitva hagyjuk, úgy izgalmasabb. Megfordítalak, így ni, lehajolsz, két marokkal belémarkolok a csöcsödbe – micsoda anyag – hátulról meg...

Titkárnő:

Hagyjon már! Szergej Pávlovics, ne bomoljon, megöl a férjem, ha megtudja. De magát is.

El fogják zárni a vizet, azzal foglalkozzon!

Polgármester:

Most is el van zárva, csak reggel és este hattól tízig telik neki, máskor el van zárva. Dögölj szomjan, tartogasd a szarodat! Mit izgulsz ezen annyira, Gállocska? Megszokták már, pocskékolnának, ha egész nap folyna. Azt hinnék, itt a Kánaán. Azt hinnék, hogy ők valakik. Pedig csak egy rakás senkik, fönt be a víz, lent ki.

Fogd már meg a bokádat inkább vagy az övemen babrálj!

Titkárnő:

Csak háromszor lesz egy héten...

Hagyjon!

Érti? Háromszor!

Polgármester:

Háromszor? Az kiváló! Akkor ez most az első.

Micsoda? Háromszor?

Mutasd!

(Átveszi a levelet, olvassa.)

A szemetek! Még hogy mert nem fizetnek! Csődbe megy a vízmű!

Szerda, szombat, vasárnap. Ebből megint galiba lesz.

Már így is nagyon hangosak egyesek. Az iskola, például.

Tatjana Vlagyimirovna, pont az előbb.

Titkárnő:

Hülye is, aki fizet a majdnem semmiért.

Polgármester:

Ez így igaz, Gállocska, nem vagy te azért annyira korlátozt, de tartsd meg a véleményed szépen magadnak. A

végén még buzdításnak veszik. Ha közölünk valaki ezt gondolja, majd még beképzelik, ők pláne gondolhatják. Hívjad azonnal Jurij Makszimovicsot! Nem is! Mindjárt rácsörgök magam.

(Keres a mobilján, kicsöng, vár.)

Júra!

Gyere be hozzám! Hol vagy? Az jó. Gyere be! Most, persze. Nyomd ki a rohadt játékodat és gyere. Otthonról két perc alatt ideérsz. Egy, kettő, gyere már!

(Gáljához.)

Na, mindjárt itt lesz. Ember tervez, isten végez. Látod, angyalom, megint halasztanunk kell. Hanem ez a hetente három veled szöveget ütött a fejembe. Mennyire nem mindegy, miről van szó! A kebleden, Gálocska, a heti három optimális.

Amíg Jurij Makszimoviccsal tárgyalok, nézz utána, Gennagyij Filipovics hogyan áll idővel. Ha éppen elengedik az égiek, baktasson át.

Várj! Úgy mondd, átmennék hozzá fél óra múlva, de ha gondolja, éppenséggel nálam is alkalmas beszélgetnünk.

Titkárnő:

Hozzak még valamit a tálcára?

Polgármester:

Egyelőre nem szükséges. Júra húst zabál, tesz az ilyen szarokra. Konyak meg van a szekrényemben.

Majd ha a Bátyuska megérkezik – jönni fog az, jönni fog – hozhatsz be egy üveg vöröset. Lehet a márkás déli. A pópa az pópa.

Titkárnő:

(Kinn csörög a telefon.)

Csörög a telefon, megyek.

Polgármester:

Menj, szaladj!

Micsoda segged van, Istenem! S ez papír szerint azé a bunkó fővadászé! Még szerencse, hogy csak papír szerint.

(Kis szünet után.)

Gálja, ki hívott?

Titkárnő:

(Kintről bekiabálva.)

A kórházból szóltak, elfogyott a kupon. Nem tudják kifizetni az e havi béreket. Sürgősen kérnek, ha lehet, három hónapra valót.

Polgármester:

Mi az, hogy elfogyott? Korábban nem látták, hogy nincs, csak amikor már fizetni kell?

Agyonverem ezt a Júrát. Tejben-vajban fürösztöm, ő meg a kicsesztett kuponokat sem képes szállítani. Azon bezzeg kiakadna, ha elkezdenének félrekefélni, nem a mi boltjainkban vásárolnának.

Nálunk van még a páncélban?

Titkárnő:

Van, bőven van. A hivatalunknak fél évre is elég.

Polgármester:

Akkor a felét átadjuk a kórháznak, az ezt a hónapot ott betakarja.

Júra majd átviszi, úgyis megy be látogatóba a nagybátyjához.

Mi baja, nem tudod?

Titkárnök:

(Bejön a küszöbíg, ott megáll.)

Valami a gyomrával.

Polgármester:

Nem csodálom, elcsapja az emésztést a mai világ. Pláne az olyan karakán fajtánál, mint az öreg.

Nem is értem, kire fajzott ez a Júra.

Titkárnök:

Szükség lesz majd még egy hordóra. Csak azt nem tudom, hogyan férünk el mellette.

Polgármester:

Hordóra? Hová?

Titkárnök:

A fürdőszobába. Amiben a vizet tároljuk, amikor nincs nyomás. Valamivel le kell önteni a vécét, kezét mosni, kilötykölni ezt-azt.

Kimosakodni ebédszünetben, ha magával... A fürdőkádban a lavórban.

Két napra nem elég egy műanyagbordónyi víz.

Polgármester:

Hányadikon laksz? A negyediken?

Titkárnő:

Ötödiken.

Lift nélkül. Évek óta nem működik.

Polgármester:

Kondiban tart. Attól ilyen kemény a húsod. Imádom!

Hát, kérlek szépen, kertváros. Ez a megoldás. Vízre, liftre.

Titkárnő:

Miből?

Polgármester:

No, majd megnézzük.

Titkárnő:

Nem ártana.

Polgármester:

Valaki jött? Júra az?

Titkárnő:

(Visszalép a titkáriba.)

Igen. Megérkezett Jurij Makszimovics.

Polgármester:

Jöjjön be. Jöjjön már be! Gyere már be Júrocska és csukd be az ajtót magad mögött!

Újgazdag:

Helló.

Nyugizzál , Szerjózsa. Mit vagy úgy fölpörögve?

Polgármester:

Mit vagyok, mit vagyok? Csak mert annyi szerencsétlenül vagyok körbevéve. Leszámítva ezt a Gálját.
Helló!

Újgazdag:

Azt meghiszem! Dögös kis szuka, elcsöppen az ember nyála. Hogy neked...

Polgármester:

Kuss! A te nyálad mástól csöpögjön el.

Meg ne lássam! Érted?

Vigyed Tányát.

Mi a bűdös úristen van azokkal a kuponokkal a kórházban? Vagy pontosabban mi a bűdös úristenért nincsenek kuponok a kórházban? Túl sok a pénzed? Felőlem bezárhatod a boltjaidat, de én az enyéimet nem tervezem, szóval, jobb, ha kiviszed a bérük harminc százalékát megelőbb, mert ha visszaesik a forgalmam, a pályázatomból téríted meg a káromat.

Újgazdag:

Ennyi? Befejezted?

Ezért citáltál ide? Ezért?

Tánya meg egy vén szatyor. Jobb ötleted nincs?

Polgármester:

Nem fejeztem be és nem ezért hívtalak, de kicseszettül rühellem, amikor valaki beleizél a közös tálba.

Nem nyomattál? Kifogyott a festék a nyomdádban vagy mi a franc?

Az ötleted zseniális volt, csak a mi boltjainkban bevált-ható kuponnal adni ki a hozzánk tartozó intézmények bérének egy részét, de az ötlet kevés, haver, dolgozni kell rajta, érted?

Nekünk van a páncélban, Gálja majd odaadja, amikor mész be az öregedhez, vidd be nekik.

Tánya alvó vulkán. Próbáld csak megkotorni.

Újgazdag:

Felőlem aludhat tovább.

Nem megyek az öregemhez. Meghalt.

Polgármester:

Meghalt? Na még ilyet, pár napja egészen jól nézett ki. Részvétem.

Hogyhogy?

Újgazdag:

Három hónapra kapott időpontot tükrözésre. Amikor rosszul lett és bevitték, már hiába csináltak vele akármit, elvérzett. Egy kicseszett fekélytől.

Polgármester:

Intézhetted volna.

Újgazdag:

Intéztem is volna, de nem mondtam. Tudod milyen volt. Majd ő mindent saját maga becsületesen. Régi vágású hülye.

Úgyhogy a temetést szerveztem éppen, amikor hívtál. És vissza is mennék, engedelmeddel, vagy ha van még valami értelmes a részedről, akkor mondd.

Polgármester:

Szóval a bögyödben van a kórház. Berágtál rájuk. Attól még a béreket ki kell fizetni. Vagy szerinted nem? Hát igen, pár napot éppenséggel késhet is. Mondjuk hármát-négyet. Gondolkodjanak az előjegyzésnél. Kicsit járassák az agyukat, ki kicsoda.

Hová temetitek, a régibe?

Újgazdag:

Az újba. A régiben már az utat is teletemették, bemenni sem lehet csak a sírokon átmászva. Az egész csupa gaz.

Az újba.

Polgármester:

No, jó, akkor majd Gálja átviteti holnap vagy inkább holnapután a mi kuponjainkat, te meg visszapótolod nekünk mielőbb. Aztán ellátod a kórházat hosszabb időre. Leckének ennyi elég.

Van itt még valami, az fontosabb, de előbb igyunk egyet. Az öregedre is.

(Kiveszi a konyakot, két poharat a szekrényből, tölt.)

Újgazdag:

Ez ugyanaz? Aha, a múltkori. Hogyhogy maradt még belőle? Vagy ez már másik üveg? Fain pia.

Polgármester:

Egészségünkre, Júra. Vigasztalódj.

Újgazdag:

Annyira azért nem kerültem én magam alá, csak van, amit nem szeretek. És jó, ha ezt mások is tudják.

Polgármester:

Így vagyok ezzel én is, és most a vízmű úgy tesz, mint aki nincs tisztában az elveimmel.

Újgazdag:

Elveid! Haha!

Mert?

Polgármester:

Hetente csak háromszor készülnek vizet adni.

Újgazdag:

Ja, azt tudom.

Polgármester:

Tudod? És nem szóltál, hallgatsz, mint a sült hal?

Vagy éppen te intézted?

Mi a rohadt élet van itt, hé?

Ki itt a polgármester, Júrocska, te, vagy én?

Újgazdag:

Ideje elkezdeni a munkát.

Polgármester:

Vagyis lehívni a lóvét az első ütemre.

Minél türelmetlenebbek, annál kevésbé vájkálnak a dolgaidban.

Újgazdag:

Szent a cél: végre kultúreberré tenni őket!

Polgármester:

Az. Harminc év alatt.

Engem meg a megyei hírek elejére most rögtön, miféle állapotok uralkodnak itt.

Bár, máshol sem sokkal különbek. Ti sem az ujjatokból szoptátok ezt a heti hármat, éppenséggel akad rá példa.

Újgazdag:

A szeméthez képest ez piha.

Polgármester:

Maradjunk most a víznél. Nem akarom dramatizálni, nem is fogom, de előttem járt nálam Tánya az iskolából. Vízért kér. És nem alaptalanul.

A te gyereked is oda jár. Ott eszik, nem? Mondjuk, már nem sokáig, gimnáziumba elviszed innen.

Újgazdag:

El én! Külföldre.

Polgármester:

Ah, külföldre! Tizennégy évesen? Nem lesz az túl korán?

Újgazdag:

Ebből a mocsárból nem lehet elég korán kiszabadulni.

Polgármester:

Tánya azt mondja, akár egy járvány is kitörhet.

Újgazdag:

Persze, meg azon az utcán lakik.

Éppenséggel belefér.

Polgármester:

Na, jól van. Ezt jó hallani.

Legyél rajta. Az egész utca, nem csak az iskola. Pályázaton kívül.

Azért zúgolódásra számíthatunk. Vizsgáljuk meg, hogyan kezeljük. Mondjuk, lemehet a helyi tévében, megjelenhet a lapban néhány riport jó előre arról, hogy a csőhálózat oly mértékben elöregedett, sérült – ami mellesleg igaz is –, hogy a mindennap kétszeri vízszolgáltatás elfolyásait a kutak nem győzik. Nincs elég víz. Sürgősen el kell kezdeni a csövek cseréjét, ami további szolgáltatás kiesést jelent. A visszaszivárgások miatt gyakrabban fertőtlenítk a rendszert, az is leállás. Ez így összesen kiadja a teljes korlátozást.

Valahol mielőbb fölbontasz egy szakaszt, életszagú legyen az egész.

Csak a Gálják nem tudom, mit szólnak hozzá. Azért nem mindenki bunkó.

Újgazdag:

Nem mindegy, mit szólnak?

Egyébként meg benyelik, majd csak figyeld meg.

Polgármester:

Tudod hova kívánnak, amikor a hordóból mericskélík az ikszediken a lavórba a vizet és fölé hajolnak, guggolnak?

Újgazdag:

Csak tessék! Fontos, másnap bejöjjenek dolgozni.

Be fognak jönni.

Polgármester:

Jövőre választások.

Újgazdag:

Na és?

Polgármester:

Bukjam el? Legyél te a polgármester? Erre ácsingózol, Júrocska?

Újgazdag:

Hülye vagyok én? Szidjanak téged. Ne rinyálj, megválasztanak. Mit tehetnének mást?

Engem elég, ha irigyelnek.

Polgármester:

No, csak azért, mert ott van az a szeméthegey például, ha már szóba hoztad. Az országos biznisz, nem a te kategóriád, azzal nem boldogulnál egykönnyen.

El is csusszanhatnak rajta, akkor meg minden oda.

Mondjuk, eltaknyolhatok rajta én is.

Újgazdag:

Most akkor beszüntetik a szemétszállítást vagy nem?

Polgármester:

Dehogy szüntetik, az csak a sóder. Hol nyitnának ennyi idő alatt másik telepet? Fulladjon bele a megye a szemétbe?

Láttad a neten a filmet? Drónnal csinálták, fölülről. Nagypofájú zöldek.

Újgazdag:

Láttam. Monitoron egészen tűrhető. A valóságban durvább.

Polgármester:

Akkorák a sirályok, mint egy liba. Azt csodálom, ahogy rátelepszenek a gyűjtögetők kalyibáira, össze nem dőlnek. Hanem van itt még valami, ha már bejöttél. Csak ezért nem hívtalak volna. A Költővel kicsit elszállt a világ, a kényszermunkás ünnepségre írt opusza, hát, hogy is mondjam... Legjobb, ha megnézed.

(Átadja.)

Újgazdag:

(Magában olvassa, de nem sokáig.)

Barom. Szétrúgom a seggét! Nem, szétlövöm, ezzel a stukkerral lövöm szét, isten bizony!

(Előkap a belső zsebéből egy komoly automata pisztolyt.)

Mit képzelsz magáról? Szerencsétlen vátesz! Csóró senki! Majd pont ő fogja finom hangolni a lelkiismeretemet! És te ezt csak úgy tűröd? Hogy itt felforgasson? Bajod is lehet belőle. Bajunk!

(Lobogtatja a verset.)

Ráférne egy kis villanyoszlop festés. Küldd el oszlopot festeni! Mikor csináltatod, a jövő héten? Menjen a közmunkások közé, majd ha két napig nemzeti színűre pingálja a főutca villanypóznáit, rájön, mi most a trendi!

Polgármester:

(A pisztolyért nyúl.)

Ó ha! Ez aztán érv mindenre! Honnan kerítetted? Mutasd csak!

Újgazdag:

Nem mutiba készült.

(Elrakja.)

Vedd úgy, nem láttad!

Polgármester:

Jó, majd legközelebb megnézem. Felcsigázta az érdeklődésemet.

Szóval szerinted se. Szásenyka is pampogott miatta, a nők is húzták a szájukat.

Hm, akkor marad Tánya halhatatlan fércműve, amit remélhetőleg ma este megszül.

Azért a Bátyuskának még megmutatom. Csak kíváncsiságból. Meg hogy tájékozódjon. Nem árt, ha az egyház bizonyos fokig képben van.

Nyugi! Most én mondom neked, nyugi.

Na, menjél. Tudom, sietsz, menjél.

Újgazdag:

El is megyek, mielőtt teljesen kiakadok.

Az egész víz, szeméthegey mizéria picca ehhez a fürmedvényhez képest!

Még hogy odaoldalazok, mímelem, meg a saját piszkom betakarja! Ó az, aki nekünk az orrunk alá piszkít! Szétrúgom a seggét!

Na, helló!

(Indul kijelé, de visszafordul.)

Ez a Tánya elég hálás volt neked annakidején. Tényleg érdemes cucc? Mit gondolsz, képes lesz értékelni majd a rákötést?

Polgármester:

Na, tűzzél, apám! Ezt majd kitapasztalod. Viszlát, Júrocska! Vigyázz magadra!

Ha meglesz a temetés időpontja, szóljál. Kimennék.

(Júra eltávozik. A nyitva hagyott ajtón a polgármester kiszól.)

Gálja, mi a helyzet Gennagyij Filipoviccsal?

Titkárnő:

Jön. Szerintem nemsokára ideér.

Polgármester:

Sejtettem, hogy a potya idehozza.

(Áll a küszöbön, onnan beszél kifelé.)

Meghalt a nagybátyja.

Titkárnő:

Komolyan? Szegény! Nem nézett ki annyira betegnek.

Polgármester:

Nem. Tényleg nem.

Micsoda illat! Öntenél nekem is egy kávét?

Titkárnő:

Valamit bele?

Polgármester:

Megteszi simán.

Titkárnő:

Tessék.

Polgármester:

Köszí.

Maradj!

(Átkarolja.)

Titkárnő:

Mindjárt itt van. Tényleg. Ha ő meglátja, rosszabb, mintha a férjem. Kiátkoz azonnal.

Polgármester:

Átkoz a fenét. A mi Bátyuskánk nem olyan kiátkozós fajta, különben magát is kiátkozhatta volna már párszor.

Titkárnő:

Önmagát mindenki utoljára átkozza ki.

Polgármester:

Hát igen. Én is miket meg nem engedek magamnak!

Igaz, Gálócská? Még szerencse, hogy nem vagyok pópa.

Hivatali kötelességem volna magamat kiátkozni.

Holnapután vidd ki a kuponok felét a kórházba, később Júra bepótolja.

Titkárnő:

Rendben.

És a víz? Kitaláltak valamit? Az embertelen, amit akarnak. Főleg emeleten.

Polgármester:

Nehéz ügy. Mondtam, kertváros. Majd körbenézek.

Ma bent tudsz maradni tovább? Ha levonultak a csepű-rágók. Már mióta nem voltál velem!

Titkárnő:

Ma semmiképp, elígérkeztem anyámnak segíteni.

(Kibontakozik a karjából.)

Hallja? – már jön is. Megismerem a csoszogását.

(Kibátrál, a titkáriból hallatszik a köszönése.)

Krisztus közöttünk.

Pópa:

Van és lesz.

Polgármester:

Máris itt, Bátyuska? Mentem volna ám én! Azért köszönöm.

Krisztus föltámadt.

Gyere beljebb, Bátyuska.

Pópa:

Valóság, föltámadt.

Nincs ám Húsvét!

Polgármester:

Nem vagyok én ebben specialista.

Pópa:

Azt én nagyon jól tudom. Nemigen jársz felénk, Szergej Pávlovics. Régen láttalak.

Polgármester:

Ezer a dolog.

Pópa:

Meg a gyarlóság, a bűn.

Polgármester:

De mi közös erővel küzdünk ellenük.

(Becsukja az ajtót.)

Foglalj helyet, Gennagyij Filipovics, és ne hagyd, hogy az asztalon ez itt mind tönkremenjen.

Bekapcsoljam a vízmelegítőt? Vagy inkább hagyjuk a teát, más melegítőhöz folyamodjunk?

Pópa:

Ó, én alávetem magam az isteni akaratnak, amely majd a te döntésedben nyilvánul meg.

Polgármester:

Akkor abból Merlot lesz! Isten kegyelmes. Ha jól sejtem, még maradt a dugi olaszból. Pazar nedű!

(Rést nyit az ajtón és nagy konspirálva halkan kiszól.)

Galina Alekszejevna, behozná nekünk azt az egy maradék olaszt? Dugóhúzót is hozzá, majd én fölnyitom. Meg két poharat a kristályból.

Pópa:

Igazi paradicsomi béke. Terülj asztalkám. Nektek bezzeg futja rá. Állami forrás, adók, pályázatok, haszonbér, bírság, meggyás.

Polgármester:

Még futja. Nem sokáig. Nektek viszont előre áll a szekeretek rúdja, Bátyuska. Egyenesen a mennyországba. Majd megyek hozzád borozgatni.

Pópa:

Persze. Már a halottat sem búcsúztatják, viszik a kórházból egyenest a temetőbe. Pont az előbb hívott Jurij Makszimovics, ő sem kéri a virrasztást, csak a temetést rendelte meg, kórus nélkül. Fogához veri a garast, pedig a bőre alatt is pénz van. Zsugori alak!

Tudod?

Polgármester:

Mondta. Volt benn.

Pópa:

Isten nyugosztalja. Lett volna igazhitűbb, még élhetne! Adomány sincs. Alig járnak liturgiára.

Polgármester:

Mi az, hogy alig? Örökké tömve a templom, be se férní. Ünnepeken kinn állnak a bejárat előtt. Épp csak elkészült az új kápolnátok a lakótelepen. Mít szeretnél, Bátyuska, mozi meg meccs helyett is hozzátok menjenek? Ne sírj, tudod, aki sír, attól el kell venni. Abból pedig már jutott elég, csak emlékezzél! Az ima befoldozta volna a fekélyét?

Pópa:

Te is egy Antikrisztus vagy! Nem engedtétek az iskolában a hitoktatást.

Az efféle áltörténelmi filmecskék helyett, mint amit most vetítenek éppen, ahol elferdítik a múltat és kifigurázzák legkiválóbb nagyjainkat, paráznán, hazugul kreált szeretőiket mutogatják, lealacsonyítják őket holmi alatt-

valói szintre, nos, ahelyett igenis járuljanak inkább az atya elé.

Polgármester:

Nem mi nem engedjük, hanem központilag utasítottak várni. Csak idő kérdése, mit magyarázzam? Amíg a kisebb egyházak beadják a kulcsot.

A szomszéd megyében fölgújtottak egy mozit. Erre gondolsz?

Pópa:

A filmet kellett volna elégetni. Le sem forgatni.

Polgármester:

Sőt, kiátkozni a rendezőjét, még mielőtt leérettségizik és kitiltani az oktatásból. Börtönbe vele! Pokolra!

Na, végre, itt a mi kis borocskánk, mindjárt közös nevezőre jutunk, Bátyuska!

(Megérkezik a bor, majd a titkárnő távozik, az ajtót becsukja.)

Pópa:

Isten bocsássa meg ezt neked!

Polgármester:

De még fontosabb, hogy te megbocsásd, Gennagyij Filipovics.

Pópa:

Csábító és megrontó! Na de szép lassan leszámolunk a te féle istentagadókkal.

Polgármester:

A csábítót vállalom. Büszkén. Megrontanom sajnos még senkit sem sikerült, szerintem most már nem is fog, túlságosan túlkoros lettem. A csodába is!

Nem baj, elviszem én a balhét az Öregnél, ne izgulj, ez a borocska már nem nagy ügy, hogy így beléd diktálom, rád kényszerítem, hozzácsapja a többi bűnömhöz.

Készen állsz az ünnepségre?

Pópa:

Vége egy kiváló kezdeményezés, méltó a hitünkhöz és hazánkhoz!

Polgármester:

Még, hogy istentagadó! Ahhoz képest, hogy gyerekkoromban a templomokban vettük a biciklinket, az oltár helyén szöget, csavarokat árultak, elég eredményesen képviselem az érdekeiteket.

Pópa:

Az csak a felszín. Egyszer majd váratlanul csap le rád az atya feddő keze, meglásd!

Ahogy mi most lecsapunk azokra, akik évtizedeken át a bolondját járatják velünk. Megtiportak, megaláztak. Elvették a hitünket, a nyelvünket. A szabadságunkat, a lelünköt. Most rajtunk a sor, mi ebrudaljuk ki őket. Végleg!

Polgármester:

(Tölt.)

Az egészségedre, Bátyuska. A mi egészségünkre.

Pópa:

Isten áldása e nedűn.

Polgármester:

Mit szólsz az ünnepi programhoz?

Pópa:

Ragyogó. A mi kicsi városunk csak büszke lehet rá. Tat-jána Vlagyimirovna kiváló előadó, a szemlélete is szépen a helyes irányba alakul, biztosan okosakat mond majd, versek, emléktábla, zenék, bárki megirigyelhetné.

Polgármester:

A Költő versét olvastad?

Pópa:

Nem olvastam, de ő igazi mester, csak bámulom a képességét. Mi mást, mint nagyszerűt alkothatott egy ilyen alkalomra.

Polgármester:

No, akkor pillantsál bele.

(Átadja a lapot.)

Pópa:

(Szemüveget kotor elő. Magában olvassa, közben hümmög, nyög-décsel.)

Megborsószik az ember háta. Nagy igazságok ezek! És gyönyörű ez a rész innentől, hogy „... szolgák vagyunk mi mind és kényurak, boruljunk le ki-ki a másik előtt, úgy imádkozzunk...”

Polgármester:

Szóval tetszik.

Pópa:

Neked nem?

Polgármester:

Nem csak nekem kell tetsszen. Elsősorban nem nekem.

Pópa:

Értelek. Mert kinek nem?

Polgármester:

Jurij Makszimovics például teljesen kiakadt rajta. Szásenyka is húzódozik, fél az elejétől, mit szól hozzá a nép. Tatjana Vlagyimirovna és Szvetlana Petrovna sem boldogok tőle. Tatjana Vlagyimirovna még akar is írni egyet helyette. Tudod, Bátyuska, belőle dőlnek afféle rigmusok, hallhattad már esküvőn. Szóval, át kell gondoljuk.

Pópa:

A megbocsátás magasztos erény és az itt gyönyörűen megszólal.

Polgármester:

Az. Magasztos. Mondva pláne.

Vigyázz, Bátyuska, esetleg megszarolnak miatta. Odaoldalaznak hozzád és elkezdik kunyerbálni a megbocsátásod. A régi dolgaik miatt, meg a mostaniakért. Meg, hogy nyilvánosan tedd meg, hadd hallja mindenki. Képzeld, esetleg állást kell foglalj, kinek van igaza, aki felsze-

relteti a klímáját a szomszéd orra alá, vagy a szomszédnak, hogy kibaszarintja.

Te magad megbocsátanál a Birodalomnak például? Nem úgy veszem észre. Hiszen még a filmrendezőnek sem bocsátasz meg, pedig egész izgi az a mozi. Sőt, Jurij Makszimovicsnak és nekem sem.

Pópa:

Nem én bocsátok meg, hanem az Atya. Ő bölcs és minden tett elnyeri a maga dicséretét vagy büntetését az ő bölcsessége által.

Polgármester:

Azért az ő bölcsességét csak szavakba muszáj öntse valaki, különben hogyan értenénk meg. Leginkább te, aki oly közel állsz hozzá. Már-már munkatársi viszonyban.

Pópa:

A szavak semmi. Eljön a tettek ideje. A te kajánságodra is megszületik majd odafenn a megfelelő válasz.

Polgármester:

Kár egymást tovább cseszegessük. Legyünk praktikusak. Akármilyen is ez a vers, minket most nem a minősége érdekel. Nem vagyunk mi esztéták. Még ha netán örökérvényű is, a kérdés, elszavalja-e Szásenyka az ünnepen vagy sem. Sok örökérvényű vers létezik, melyeket ugye senki sem fog szavalni a mi kis megemlékezésünkön. Kérdés, ezt az akármilyen szintű darabot el kell-e szavalni, vagy jobb, ha másikat kerítünk. Például Tatjana Vlagyimirovna tollából.

Pópa:

Ha már Tatjana Vlagyimirovnát emlegetjük, panaszkodott nekem a múltkorjában, az utcán, éppen a te üzletdből kijövet, hogy az iskolában sincs víz, napközben nem lehet lehúzni a vécét, áll bennük az ürülék, kezet sem bírnak mosni a gyerekek használat után, iszonytató az egész, bűz és kulturátlanság, de a konyhán is gondok vannak a főzéssel, mosogatással. Neki ez a reggeli esti vízszolgáltatás semmit nem ad, semmire sem elég, a gyerekek napközben vannak az iskolában, nem hajnalban meg este. Járványtól tart.

Ehhez mit szólsz?

Polgármester:

Ne vigyük félre a témát, Gennagyij Filipovics, az egész polgármesteri problémahalmazt nem tárgyalhatjuk meg veled, vagy akkor átadom ezt a hivatalt is az egyháznak. Előbb-utóbb egyébként rákerül a sor, szépen finoman, apránként.

De ha ez megnyugtat, Jurij Makszimoviccsal éppen az érkezésed előtt egyeztettem és állapotunk meg az iskola vízellátásában.

A vízzel meg lesz még rosszabb is. No, nem nálad, Bátyuska. Nálad ugyebár nincsen gond?

Pópa:

Nincsen, hála az Atyának.

Tatjana Vlagyimirovna okos asszony, úgy hírlík, te ismered az esztét közelebből, megítélheted, alkalmas-e egy ilyen reflektorfényen kívül eső programhoz pár rövid sort összeállítani.

Valószínűleg alkalmas.

Polgármester:

Ah, ennyi éppen elég! Akkor engedelmeddel és támogatással megvizsgálom ezt az alkalmasságot, meg annak eredményét.

Pópa:

Lassan indulnom ideje, Szergej Pávlovics, még fel kell készülni a délutáni liturgiára.

Polgármester:

Rendben, Gennagyij Filipovics, boldog voltam, hogy láttalak. Gyere sűrűbben a mi világi, esendő valóságunkba, hátha én is gyakrabban megfordulok akkor nálatok. Őszintén szólva elkél olykor pluszban az égiek segítségével. Feszülten várunk az emléktábla felavatásánál.

Pópa:

Az a tábla sokkal több, mint egyszerűen emléktábla. Erre én ott felhívom majd a figyelmet.
Nos, köszönöm a pazar vendéglátást, áldásom rátok.

Polgármester:

Várj csak, Bátyuska, ezt a maradék borocskát itt ne hagyd! Megpimpósodik.

(Visszadugja a dugót, kezébe nyomja.)

Be a reverenda alá, este majd még elszopogatod, nyugalmasabb lesz az álmod. Gondolj ránk közben!

Pópa:

Ó, ugyan!

No, jó, legyen. Áldásom, áldásom.

(Kimegy, a polgármester az ajtóig kíséri, megáll a nyitott ajtóban.)

Polgármester:

(Kis hallgatás után.)

Te ugye jársz templomba, Gálja?

Titkárnő:

Járok. Miért?

Polgármester:

Pont ezt kérdezem én is. Miért jársz?

Titkárnő:

Mindenki jár. Vagy majdnem mindenki.

Polgármester:

Csak azért? Nem hiszed az Istent?

Titkárnő:

Megszólnának, ha nem mennék.

Nem tudom. Egy kicsit hiszem.

Polgármester:

Mit hiszel benne? Azt hiszed, hogy lesz-kapsz, amiért velem lefekszel? Vagy ebben inkább a férjed aggaszt, meg a puskája?

Titkárnő:

Ne gúnyolódjon, Szergej Pávlovics!

Polgármester:

Gyere ide!

(Megöleli, beljebb húzza, belöki az ajtót.)

Miért vagy a szeretőm? Csak mert a főnököd vagyok?
Csak azért?

Titkárnő:

Az elődöm, Tamárka is a szeretője volt. Más titkárnők is szeretők.

Polgármester:

Tamárkát honnan tudod?

Titkárnő:

Mindenki tudja.

Polgármester:

Aha! Szóval hivatali kötelességből. És a férjed? Ezek szerint neki is lehet némi fogalma erről a munkabeosztásodról! Sőt, mint fővadásznak, ugyebár neki is van hivatalvezetője. A kis Válja! Kedveli a filigrán alkatokat a fővadász úr?

Tényleg, téged ez a Válja nem izgat?

Titkárnő:

Hagyja ezt, Szergej Pávlovics!

Polgármester:

Miért hagyjam? Engem sem hagynak.

Ha jövőre más nyeri a választásokat, mondjuk például Jurij Makszimovics, neki is aláfekszel?

Titkárnő:

Ez gusztustalan! Hagyjon engem!

Polgármester:

Gusztus! Kit érdekel itt a gusztus? Ez az egész város egy rakás gusztustalanság!
Aláfekszel vagy nem? Mondjad!

Titkárnő:

Nem tudom.
Talán.

Polgármester:

Jól van.
Persze, hogy alá. Jól van.
Akkor megteheted, de addig meg ne lássam!
(*Megcsókolja, majd ellép Gáljától. Járkál.*)
Mit gondolsz erről a mi kis ünnepségünkről? Mit gondolnak mások? Mit beszélnek róla a városban?

Titkárnő:

Nemigen beszélnek. Ki kell rá menni és kész. Nem hallottam semmit.

Polgármester:

Szóval nem érdekli őket.

Titkárnő:

Biztosan érdekli, csak nem beszélnek róla. Régi dolgok azok.
Pár hangoskodó akad, amolyan hazafiak, de azokról Szergej Pávlovics is tud.
Jó lenne, ha nem esne az eső.
Arra a napra nem mutatnak esőt.

Polgármester:

Sakálok.

Miért, nincs ernyőjük?

Titkárnő:

Hogyne lenne, de mégis jobb, ha nem esik.

Polgármester:

Szerinted jó úgy a program?

Titkárnő:

Jó. Kicsit hosszú.

Polgármester:

Téged érdekel belőle valami?

Mondjuk Tatjana Vlagyimirovna történelmi áttekintése?

Esetleg a versek vagy a zenék? Te imádod a zenét. Mi érdekel inkább, az énekkar, a kórus, netán a honvédségi zenekar? Egyik sem? Mindegyik?

De meg ott lesz Gennagyij Filipovics emléktábla avatása és imája! Ah, őt hallhatod épp eleget, úgysem mond soha semmi újat, magát ismétli folyton, állandó az időben, akár az egyháza. Azzal együtt is fog elrohadni.

(Kis hallgatás után.)

Szólalj már meg! Megkukultál?

Titkárnő:

Érdekel.

Polgármester:

De mi érdekel? Micsoda?

Titkárnő:

Hát, ha tudni akarja, a tömeg.

Polgármester:

A tömeg? Na, ez már valami! Hallgatlak, Gálja, ez izgalmas.

Titkárnő:

Nem tudok ettől többet mondani. A tömegben van valami mámorító. Az a mámor fantasztikus! Nézni őket egyben és külön, hallgatni a zsongásukat. Közéjük tartozni. Egy lenni a sokból, észrevétlen, mégis hatalmas. Közben pedig ízekre szedni az egészet, megfigyelni az utolsó részletig.

Polgármester:

Váljáig, meg a férjedig.

Különös. Engem ez mindig iszonyattal töltött el. Korábban, fiatalabb koromban, gyűöltem a hatalmat. Szembefordulva vele mindig megemeltam a fejem, míg mások a kalapjukat. És ugyanígy gyűöltem a tömeget is. A magam útját akartam járni.

Nos, azért amióta magam képviselem a hatalmat – ilyen olyan hatalmat – némileg változott az álláspontom a masszáról is. Elviselem, szükségesnek tartom, de a részévé válni még mindig utálkoznék.

A versek sem érdekelnék?

Titkárnő:

De. Milyen versek?

Polgármester:

Ah, hát például a Költőé. Vagy a versek úgy általában.

Titkárnök:

Az érzelmes, szépen rimelők igen.

Polgármester:

Értem.

Akkor a Költő versét, ha jól értem, olyan nagyon nem várod.

Titkárnök:

Meghallgatom, miért ne hallgatnám meg.

Polgármester:

Rendben.

Azt mondtad, anyádhoz ígéreztél el.

Titkárnök:

Igen, ha zártunk, innen azonnal hozzá indulok.

Polgármester:

Éppenséggel zárás előtt is zárhatnánk, csak a szobámat, van ebben az ajtóban kulcs, meg tapintat a többiekben, sőt, mint kiderül a széles közvéleményben, de most valahogy nekem is kedvem szegte a mai délután. Mit szólnál, ha elengednék?

Titkárnök:

Ó, az nagyszerű volna! Tényleg?

Polgármester:

Menjél, Gálja, szaladjál! Majd a gazdaságiak beriasztanak.

Segíts anyádnak. Aztán pedig háláld meg nekem. De ne sokáig halasztgasd! Holnap is lehet! Tudod, mostantól háromszor egy héten. Én pedig nézem neked a kertvárost. Fővadász úr meglegedésére.

Titkárnő:

Akkor rohanok! Köszönöm!

(Pusztit nyom a polgármester arcára, kifordul a titkáriba, majd hallatszik, ahogy elsiet.)

Polgármester:

(Közben.)

Én meg felhívom Tatjana Vlagyimirovnát pár szóra, és alá szolgálja.

(Köröz a helységben.)

Barcelona. Majd még támogatja az apjuk. Meglehet, ez a Válja is utazna valamerre? Vagy csak úgy helyben? Az erdészházak romantikusak. Vagy a vadlesek. Megmutatja neki, hogyan kell lőni. Hahaha!

(Fülére teszi a mobilt.)

Tánya! Hallasz? No, átgondoltátok? Aha, értem. Szóval, ti is jobbnak látjátok. Kiváló. Figyelj, akkor viszont írd azt a verset!

Mondtam, ne bonyolítsad. Csak egyszerűen.

Itt is mindenki támogatja.

Igen, Júra, meg a Bátyuska is.

Szólj róla Szvetlána Petrovnának és értesítsd légy szíves Szásenykát, aztán mielőbb adjátok át neki, hadd magizza. Bele ne süljön nekem!

Mit beszélsz? Ja, hogy légy szíves? Valami gyenge pillanatom lehet ez most, így szaladt ki a számon.

Nem, nem akarom olvasni. Nem vagyok én lektor. Benned megbízom.

Rendben. Reggel szólj vissza, mi az állás.

Szia.

(Vége az első résznek.)

Második rész

(Vegyesbolt belső tere. A bejáratnál falra ragasztott plakát, a birodalmi zászlót ábrázolja, közepében egy méretes disznó sziluettjével. A felirata: „Ebben az üzletben birodalmi terméket is árusítanak.”)

A megszólaló szereplőkön túl az eladótérben időnként mások, pl. vásárlók, azok gyermekei, áruszállítók is mozognak.

A kiszolgáló éppen a megrakott polcokat vizsgálja, a boltvezető odamegy hozzá. Úgy beszélnek, lehetőleg más ne hallja.)

Boltvezető:

Alaposan nézz körül, szedjél le mindent.

Kiszolgáló:

Azt csinálom.

Figyeled, hogy sasol a pénztárból?

Boltvezető:

Vigyázz, nehogy véletlenül bármi kinn maradjon, képek és kiverik a balhét.

Na, még ilyen!

Kiszolgáló:

Belépett a pártjukba a kis ringyó! Ő most a Jani, azt képzelem, körülötte forog a világ.

Akár ránk is ronthatnak. Szétverhetik a berendezést.

Boltvezető:

Azon töröm a fejem, hogyan hasznosíthatnánk a leszedett árut. Akárkinek nem adhatjuk oda, képes és bemószerezol. Vagy egyszerűen kilesik és végünk. Majd beszéllek Szergej Pávloviccsal, hátha van ötlete. Neki mindig van. Végül is az egész az övé.

Kiszolgáló:

Ha meg nincs, hazavisszük fél áron. Vagy harmadon.
Mennyire sajnálom azt a klassz füstölt halkonzervet.
Most lőttek neki, többet nem ehetem.

Pénztáros:

Mit sugdolóztok? Nem találtok valamit? Segítsek? Én megismerem mindet a szagáról.

Boltvezető:

A kassza nem maradhat üresen. Megoldjuk.

Kiszolgáló:

(Halkan.)

Jó helyen vagy te ott. Legfeljebb kicsivel kintebb lennél még jobb helyen.

A szagáról. A saját bűzöd nem zavar?

Boltvezető:

Az összes birodalmi árut kiszedni, megsemmisíteni. Lassan a térképet is átrajzolják.

Kiszolgáló:

Figyelted, ahogy az ünnepségen feszített? A legelső sorba tülekedte magát. Mintha egyenesen őt ünnepeltük volna.

Boltvezető:

Valami iszonyatosan összekavarodott a fejekben. A közös sorsból kizárólag a rosszat emlegetik fel. Békésebb, emberibb megoldás nincs? Csak ez a faragatlan agresszió?

Kiszolgáló:

Még a dzsekiye is nemzetiszín. Népi mintás blúzzal alatta. Alig bírtam röhögés nélkül.

Boltvezető:

A város meg szétesik, az utak egy adta gödör, nincs víz, a szeméttelapról bejárnak a patkányok, már fényes nappal is kinn csámborognak az utcán, akinek maradt gógyija veszi a sátorfáját, megy külföldre.

Kiszolgáló:

A szomszédom éppen most van itthon. Hívott. Tud állást. Öregember mellett.

Boltvezető:

Jaj nekem, nehogy elmenj még te is, Verám!

Kiszolgáló:

Gondolkodom. Könnyebben kitaníttathatnám a fiam, csak az a baj, hogy évekig alig néhány hétre látnám. Jaj, Istenem, mit tegyek? A végére meg sem ismernénk egymást.

Pénztáros:

De nagyon jajgattok! Örökké csak a bajt csámcsogjátok. Lássátok már meg végre a szépet! Most meg mi van?

Boltvezető:

Reggel mosás közben elment a víz. Nem bírtam befejezni. Ott maradt az egész a lavórban.

Pénztáros:

Na és? Nagy cucc, legalább kiázik végre rendesen, nem, mint máskor.

Boltvezető:

(Félre.)

Kígyó.

Kiszolgáló:

Nágya is pont ezt mondta, nincs ám azért annyira neki-keseredve.

Pénztáros:

És neked mi a bajod?

Kiszolgáló:

Kitörött a magas sarkúm sarka az ünnepségről hazafelé menet. Beleléptem a járdán egy gödörbe. Hupp és nyekk, majd orra buktam.

Pénztáros:

Persze, mert olyan csámpásan jársz. Vénasszony. Nem való neked már magas sarkú.

Kiszolgáló:

(Félre.)

Majd pont tőled kérek tanácsot, miben járjak! Hülye liba.

Boltvezető:

A nagyapám a birodalom oldalán esett el, de lehet, hogy az övé is. Én nem köpködöm meg az emlékét.

Kiszolgáló:

Azért meg kell hagyni, rohadt idők voltak, sokan ott hagyták a fogukat. Ártatlanul.

Boltvezető:

Gondolod, ezeknél nem hagynák ott? Csak rá kell nézni. És még az is lehet, megtörténik.

Kiszolgáló:

Igen. Semmi sem változik. Körbe-körbe járunk. Egyik zavaros időből a másikba.

Boltvezető:

A hatalom egyforma.

Kiszolgáló:

Még az író szobrát is ledöntötték. Ó, rossz nyelven írt szegény! Neki tényleg nem volt más bűne. Olyan furcsa most a posta előtti üres placc.

Boltvezető:

Majd a helyére raknak valami helyi bujtogatót. Az emléktábla csak a kezdet.

Kiszolgáló:

Mit szólsz a fiamhoz, hogy szavalt?

Boltvezető:

Szépen. Nem véletlenül nyerte meg tavaly a szavalóversenyt. Stramm gyerek. Tényleg érdemes foglalkozni vele, taníttatni.

Nekem az egyik rokon kislány énekelt az énekkarban.

Kiszolgáló:

Meg kell hagyni, az ünnepség fantasztikusra sikerült. Amin csodálkoztam, de az is hihetetlenül tetszett, hogy Tatjana Vlagyimirovna írta a verset, amit Alekszandr Vasziljevics szavalt.

Boltvezető:

Pedig én úgy tudtam, a Költő versét fogja mondani.

Kiszolgáló:

Igen, s tisztára elámultam, nem is feltételeztem, hogy az igazgató asszony ilyenre képes. Mintha csak maga a Költő írta volna, úgy klappolt az a vers.

Boltvezető:

Majd még kiderül, két költővel büszkélkedhetünk. Nem is vagyunk mi olyan szegények.

Kiszolgáló:

De a honvédségi zenekar nálam mindent vitt. Imádom a katonazenéket, indulókat.

Pénztáros:

Az ünnepi műsor a téma? Hát, az penge volt! Amilyen átéléssel szavalta Szásenka azt a hazafias verset – Tatjana Vlagyimirovna egy még fel nem fedezett zseni, majd ráfigyelünk –, meg, ahogy a Bátyuska az Atyának ajánlotta az ártatlanul elhurcoltak és halálra dolgoztatottak lelkét, megáldotta az emléktáblát; az ember vére tisztára fölforrt!

Na, persze, odapofátlankodott néhány kivénhedt régi funkci, hátul ácsorogtak, na, azokat legszívesebben

szemközt köptem volna, hogy képesek belerondítani az ünnepünkbe! A pokolba velük, csak a bajt hozták ránk!

Kiszolgáló:

Az ember nem is tudja, mit gondoljon. Szabadon mégis-csak jobb. Na de ezekkel? Így?

Boltvezető:

A szabadság rabsága.

Pénztáros:

Mit mondotok? Remélem tetszett?

Kiszolgáló:

Én egyedül a fiamra bírtam figyelni. Hiába, egy anya már csak ilyen.

Pénztáros:

Már amelyik. A normálisabbja tovább lát az orránál. Az ország javát nézi, nem a pottyantott csemetéjét bámulja. Azt lehet otthon.

Kiszolgáló:

Ühüm.

(Félre.)

Te már csak tudod. No de majd szülsz te még!

Boltvezető:

Megérkezett a pékáru. Vera, kiszaladnál, mondd nekik, csak a felét hozzák be, mert van még maradékunk, a többit tetesd a raktárba.

Takarjátok le.

Én addig gratulálok Alekszandr Vasziljevicsnek, látom, éppen befelé tart.

Kiszolgáló:

(Kifelé menet a befelé jövő Alekszandr Vasziljevics közelében halad el, odakiált neki.)

Gratulálok, Alekszandr Vasziljevics, szuper volt!

Pénztáros:

Azt meghiszem!

Én is.

Versmondó:

Köszönöm, Hát, csak ahogy sikeredik.

Boltvezető:

Na, ne szerénykedjen, Alekszandr Vasziljevics, gyönyörűen szavalt, mint mindig. Gratulálunk!

Versmondó:

Kicsit kevés időm maradt a feldolgozásra, későn kaptam meg a verset.

Boltvezető:

És hogyhogy ez lett? Másikról volt szó, nem?

Nem is sejtettük, hogy Tatjana Vlagyimirovna ilyesmit tud.

A gyerekek is igazán aranyosak voltak. Vera Alekszandrovna fia kifejezetten.

Versmondó:

Milyesmit?

(Csendesebben.)

Azért én nem mondanám, hogy ez a szöveg annyira magas röptű, sőt, de legalább botrány nem lett belőle.

Boltvezető:

Botrány? Miért lett volna botrány?

Versmondó:

Nem hallotta, hogy a Költő versét le kellett cserélni?

Boltvezető:

Nem, dehogy hallottam. Mert? Miért? Csak meglepett, hogy nem azt szavalja.

Versmondó:

Na, azon aztán kiakadt volna mindenki, most azzal lenne tele a város, de lehet, még a média is.

Az, mondjuk, egy igazi vers, nem ilyen, izé, na, mindegy, csak éppen jól odapörköl, hát most a Költő fölmenőit emlegetné fű-fa-virág, meg az enyémet.

Elkótyavetyéli a tehetségét, ha olyasmit ír, amit a közönség képtelen elfogadni.

Boltvezető:

Igen? Aha, hát ezért!

Versmondó:

Szergej Pávlovics letiltotta. Megkérdezett másokat is, mindenki ellene volt, mit tehettem. Tatjana Vlagyimi-rovna különösen, szerintem ő eleve szívesen adta volna a sajátját, pedig hát messze van az övé amattól. Így elég későn ért hozzám a szöveg.

Na, nem baj, majd még megvizsgáljuk, hátha később mégis elmondható lesz, amikor majd már jobban rákészenülnek a fülek. Adódik még alkalom, gondolom, a posta előtti téren legközelebb.

Boltvezető:

Tényleg, nem hallotta véletlenül, mi kerül az Író szobrának a helyére?

Versmondó:

Nemzeti Hőst rebesgetnek, de ezt magának kellene jobban tudnia, itt ül a forrás.

(A pénztár felé bökö a fejével.)

Boltvezető:

Na hiszen, forrás! A gyűlölet az dől belőle, annak forrása, másról meg hallgat, mint a sír.

Az ilyenek szokták csak úgy se szó, se beszéd feldörömbölni az embert hajnali háromkor.

Versmondó:

Ó, ne mondjon ilyet, Nagyezsda Mihajlovna, hol vagyunk mi attól!

Boltvezető:

Várjon csak, nem biztos, hogy olyan messze.

Mit vinne, Alekszandr Vasziljevics? Van gyönyörű gyümölcsünk, most érkezett friss pékáru, szólok Vera Alekszandrovnának, úgy látom, átvette már, abból adjon, ne a tegnapiból.

Versmondó:

Köszönöm, mindössze fokhagymáért jöttem. Az asszony szalasztott, míg pihentetem a tortákhoz a tésztát, hozzak neki fokhagymát, húst süt és most vette észre, elfogyott.

Érdekes, én nem tortakészítés közben szoktam rájönni, hogy kevés a dióm vagy a csoki mázám.

Jé, nemhiába emlegettük, az igazgató asszony igyekezik befelé Szvetlana Petrovnával.

Csókolom, Tatjana Vlagyimirovna! Csókolom, Szvetlana Petrovna!

Igazgató asszony, hozzak magának is a fokhagymából?

Iskolaigazgató:

Jó napot kívánok, Alekszandr Vasziljevics, magát itt is látni? Azt hittem, visszafelé találkozunk majd, megyek magához sütiért. Ne hozzon nekem fokhagymát, viszont mondhatom, fantasztikus volt az ünnepen! Köszönöm.

Szervező:

Jó napot, Alekszandr Vasziljevics.

Versmondó:

Ja, hát mives szöveget könnyű mondani.

Boltvezető:

Mint ahogy friss pékárut eladni.

Versmondó:

Pontosan. Ami jó, az jó.

Iskolaigazgató:

Látom itt is a plakátot.

Mit tehetnek, Nagyezsda Mihajlovna?

Boltvezető:

Semmit. Leszedjük az árut.

De most erről ne beszéljünk.

Szervező:

Szárazkolbászuk van, Nagyezsda Mihajlovna? A helybeli készítésűre gondolok.

Boltvezető:

Hogyne volna, mostanában mindig tartunk, azt kedvelik a leginkább. Tényleg nagyon finom. Kiváló a hentesünk, ő készíti, csak itt nálunk kapható.

Szervező:

Elkísérne engem oda a húsos pulthoz, Alekszandr Vasziljevics? Maga mégiscsak cukrász, akarom mondani férfi, jobban ért a kolbászokhoz. A Bátyuska kért meg, ha már úgyis jövök, vigyek neki valami finomat, adjam be, ne kelljen elcaplatnia idáig csak ezért az egyért.

(Jelentősegteljesen áttekint az igazgatónőre, elindul befelé, a versmondó kelletlenül követi.)

Iskolaigazgató:

Nahát, ez azért túlzás. Jó, egyetértek, ne pesztrálják mások a mi életünket, bár még az sem biztos, hogy nekünk abból hátrányunk volt, a fölmenőim is mind a birodalomban születtek, csak én születtem már itt –, legyen

függetlenség, de ilyen eszetlenül semmi normális nem sül ki ebből.

Mi lesz az áruval?

Boltvezető:

Majd Szergej Pávlovics intézkedik. Ígérte magát, bármelyik pillanatban megérkezhet.

Iskolaigazgató:

Ha pult alól kedvezményesen kiárusítanák, engem érdekelne. Csak diszkréten. Szóljon akkor, Nagyezsda Mihajlovna.

Még az is lehet, vinnék nagyobb tételben, feltéve, hogy az iskolai menzára alkalmas.

Boltvezető:

Feltétlenül. Azért olyan sok nincsen. Leginkább csak saját használatra. Már eddig is korlátozták a behozatalt.

Hanem az a költemény egészen elbűvölt. Én hallottam korábban verseket igazgató asszony tollából, kisebb, rövidebb darabokat, de hogy ilyenhez ért, azt nem feltételeztem.

Kiszolgáló:

(Távolabbról odalép.)

Én sem. Csak gratulálni tudok hozzá, Tatjana Vlagyimirovna!

Nem zavarok?

Iskolaigazgató:

Dehogy zavar, Vera Alekszandrovna.

Ügyes volt a fia. Kiváló tehetségű gyerek. Vigyázzon rá, el ne kallódjon!

Kiszolgáló:

Pont ezt beszéltük Nágyával. Kaptam egy ajánlatot külföldre menni. Most van itthon a szomszédom. Olyasmi munkára hív, mint amit igazgató asszony lánya végez. Ha elvállalnám, biztosan könnyebben taníttathatnám a fiam.

Mi a véleménye?

Iskolaigazgató:

Őszinte legyenek? Az egy másik rabszolgaság. Úgy látszik a világban más nem is létezik, csak a neve ilyen vagy olyan.

Ezért vagyok bajban ezzel az emléktáblásdival is. Meg az egész handabandával, beleértve a magamét.

Nehéz kérdés, Vera Alekszandrovna. Jól gondolja meg. Pénze több lesz, az biztos, de mindenért fizetni kell, a pénzért is. Szabadsággal, önbecsüléssel.

Néha a lányom tisztára kapcának érzi magát. Reklámozni nem szoktam, de mert komolyan kérdez, nem hallgathatom el.

A fia veszélyes korban van, ilyenkor elkél a szoros felügyelet, akármilyen jó gyerek.

Kiszolgáló:

Igen, attól tartok fölrúgok mindent, aztán meg bánni fogom, de már későn lesz.

Pénztáros:

(Kikel a kasszából, odamegy a beszélgetőkhöz.)

Fantasztikus az a vers, Tatjana Vlagyimirovna, gratulálok. Elkérhetem? Mondtam a pártelnöknek, máskor is elmondhatná Szásenyka, sőt, rendelhetnék magától újat.

Iskolaigazgató:

Köszönöm, de nem vagyok én ebben profi, aki a versekhez igazán ért, az a Költő. Őt érdemes erre felkérni.

Pénztáros:

Azt majd mi eldöntjük, kit érdemes.

Boltvezető:

Marija, mondtam, a kassza nem maradhat üresen, ül vissza légy szíves.

Pénztáros:

Most senki sem akar fizetni. Csak bámészkodnak. Meglehet, azt keresik, amit Vera épp leszedett, de azt már hiába keresik. Örökre.

Boltvezető:

Megérkezett Szergej Pávlovics. Jurij Makszimovics is vele van.

Polgármester:

Ó, micsoda női csokor, szebbet el sem lehet képzelni! Sőt, látom, még Szvetlana Petrovna is ott bujkál hátul, Szásenyka kokettál neki. Csókolom a hölgyeket!

(Mindenki visszaköszön: Jó napot Szergej Pávlovics! Jó napot, Jurij Makszimovics!)

Újgazdag:

Szép napot mindenkinek.

Polgármester:

A mi zsenink, Tatjana Vlagyimirovna! Ünnepeljük együtt!
Puszt a hősnek!

(Megpusztilja háromszor.)

Az egész műsor rajta állt vagy bukott...

Pénztáros:

(Belebeszélve.)

Csak hogy nem bukott, nagyon is állt! Micsoda hitet
adott! Majd mi megmutatjuk, kik vagyunk mi.

Polgármester:

Helyesen beszél Marija Ivanovna, bár inkább szólítanám
Marijának, ha megengedi, amilyen fiatalka.

Pénztáros:

Persze, Szergej Pávlovics, már gondoltam rá, hogy ösz-
szetegeződjünk. Jurij Makszimoviccsal is, ha nem bánja.

Újgazdag:

Ühüm.

Polgármester:

Egyszer majd kerítünk rá alkalmat, az is meglegyen,
amikor megadhatjuk a módját, nem itt a bolt közepén.

Tatjana Vlagyimirovna beszéde és a verse megadta a
magját az ünnepnek. Az emelkedett hangulatot. Igaz, Ju-
rij Makszimoviccs?

(Az bólint.)

Azon dőlt el az egész siker, azon a nagyvonalú magabiz-
tosságon, ahogy a történelmi palettát fölvázolta, emlé-

keztetett a szörnyűségekre, aztán pedig jött a vers, amivel Alekszandr Vasziljevics tolmácsolásában megkoronázta az egészet. Ezek után mindenki másnak, Gennagyij Filipovicsot is beleértve, könnyű dolga volt, a szívekben már eldőlt minden.

(Kiáltva.)

Szásényka! – gyere csak ide! Gyere csak gyorsan!

Iskolaigazgató:

Ugyan már, Szergej Pávlovics, ne tódítson.

Versmondó:

Jó napot kívánok, polgármester úr!

Polgármester:

Nagyszerű voltál Szásényka! Hát még a vers! Nem is kell nekünk másmilyen. Hogyan van a vége? Mondjad csak el nekünk, öröm hallani.

Versmondó:

Azt mondja, hogy... picit gondolkodnom kell, még nem érett meg bennem teljesen... igen:

„...hiába vágyták a szabadságot,
elküldték értük a sok teherautót,
táborokba hurcolták őket,
a dicső ősokeket és hősokeket,
akiknek halála a Birodalom lelkén szárad
és erősíti a mi hitese imánkat
áldva áldani a temetőket,
ahol atyáink nyugszanak,
kik kivívták fényes jövőnket.”

Polgármester:

Ez frenetikus! A lánya olaszán szólva, bravisszimó, Tatjana Vlagyimirovna! Ki fogja törni a lányát a sárga irigység, vagy inkább a büszkeségtől dagad majd, hogy az anyja a költészetnek ilyen magasságaiba tornázta magát! Micsoda példa ez a fiatalság előtt!

Újgazdag:

Egészen elképesztő, sosem gondoltam volna. Én is tisztára irigy vagyok. Hiába, magam csak a szürke üzlethez értek.

Pénztáros:

De király!

Polgármester:

És ahogy mondod, Szásenyka, az az átélés! Megduplázza a hatást.

Szásenyka, jó döntés volt! Tudod, mire gondolok? Neked duplán megérte, még a süteményedből is több fogyott ez után a szavalat után. Igazam van?

Versmondó:

Igaza, Szergej Pávlovics, de most már mennem kellene, bocsánat érte, tudja, a tésztám túlérlik, meg az asszony is fenékbe billent, hogy kisül a húsa, mire megérkezem a fokhagymával.

Polgármester:

Menjél, Szásenyka, vigyed neki!

Versmondó:

A viszont látásra mindenkinek! Lehetőleg nálam az üzletben. Tatjana Vlagyimirovna, várom a sütiért.

(Mindenki visszaköszön: Viszont látásra. Alekszandr Vasziljevics eltávozik.)

Polgármester:

További jó hírem van, Tatjana Vlagyimirovna. Az iskola kertvárosra kötését Jurij Makszimovics megoldhatónak látja. Iskola ugyebár, meg ez a kolosszális szereplés –, aligha kérdőjelezi meg bárki a döntését.

(Az igazgatónő meglepettségének szünetében.)

Nem szeretné kitüntetni Jurij Makszimovicsot ezért a meglátásáért?

Iskolaigazgató:

Ó, ez nagyszerű hír. Köszönjük.
Mikor?

Polgármester:

A részleteket majd kettesben egyeztetik.
Igaz, Jurij Makszimovics?

Újgazdag:

(Kissé fanyarul.)
Örömmel.

Pénztáros:

És az új szobor? Az mikorra kerülhet a helyére, Szergej Pávlovics?

Polgármester:

A szobor tárgyában, ha jól tudom, rengeteg még a nyitott kérdés. Arról sincs döntés, kinek a szobrát formáljuk meg a posta előtti térre...

Pénztáros:

(Köszbevágva.)

Erről mi gyorsan tudunk dönteni.

Polgármester:

Szerencsés volna szélesebb kört megkérdezni róla. Megszavaztatni. Nehogy kidobott pénz legyen, kiutálják néhány év múlva.

Pénztáros:

Az kizárt.

Polgármester:

Mindenesetre elő kell készíteni, meghatározni a várható költségeket, a személyt, már ha személy lesz egyáltalán, a kivitelezőt, megymást. A nyár erre nem igazán alkalmas, az ősz ajánlom. A legjobb, ha megkérdezem Galina Alekszejevna-t, mikor vagyunk mind a ketten, ő a jobb kezem, nem nélkülözhetem.

(Félrefordulva, mosolyogva.)

Vagy a jobb kezem nem nélkülözheti őt.

Pénztáros:

És ha még a szabadságolások előtt?

Polgármester:

Jurij Makszimovics? Elképzelhetőnek tartja?

Újgazdag:

Ha nagyon rajta vagyunk, esetleg.

Polgármester:

Hát, akkor nézzük.

(Előveszi a telefonját, hív.)

Galina Alekszejevna, belepillantana kérem a naptáramba, meg a sajátjába is, hogyan alakul itt a nyarunk?

Június vége?

Aha, a testvérváros, tényleg. Akkor az nem jó.

Július eleje?

Maga megy hivatalvezetői képzésre két hétre. Fantasztikus! Akkor kiesik az is.

Utána?

Én szabira? Ilyen is lesz? Már azt hittem sosem.

Még az után?

Maga megy szabira, de csak pár napra. No, akkor ezt követően mind a ketten vagyunk?

Nem? Miért nem? Ön számítógépes tanfolyamra? Maga egy angyal, Galina Alekszejevna, hogy ennyire a szívéen hordozza a hivatal érdekeit. Kolosszális!

Köszönöm, világos minden. Hamarosan jövök, ha keresnek.

(A pénztárhoz.)

Látja, nem olyan egyszerű ez, Marija, és a többi illetékest még meg sem kérdeztük.

Ősszel, Marija, ősszel leülünk.

Boltvezető:

Sor áll a kasszánál.

Pénztáros:

Látom magam is. Majd megvárnak.
(*Vonakodva visszaül a pénztárba.*)

Polgármester:

(*Szvetlána Petrovna közeledik az üzlet hátuljából.*)
Á, Szvetlána Petrovna, őt még meg sem dicsértem. Ki ne maradjon, igazságtalanság volna. Az ő szervezése tette a pontot az i-re, lett a kiváló anyagból kerek egész.

Iskolaigazgató:

Megvagy mindennel, Szvéta? Esetleg indulhatunk?

Szervező:

Úgy gondolom, meg. Legalább is nem jut eszembe semmi más. A lényeg a kolbász Gennagyij Filipovicsnak. Prézlit viszont nem találtam. Csak nem hogy az is...?

Kiszolgáló:

De, igen, sajnos.

Boltvezető:

Ott van a kosárban, a leszedettek között. Várjon, kiveszem magának gyorsan, most nem néz ide. Hányat szeretne?

Szervező:

Kettőt.
Adjon akkor hármat.
(*Átvesszi.*)
Köszönöm.

Boltvezető:

Ha rákérdez, mondja, hogy még a polcon találta.
Erről majd beszélnek magával, Szergej Pávlovics.

Polgármester:

Tudom, tudom. Rendkívül kellemetlen. Természetesen.
Jurij Makszimovics, elkísérné a két hölgyet a kasszához,
amíg Szvetlána Petrovna fizet, válthat legalább két szót
Tatjana Vlagyimirovnával a vízbekötésről.

(Elindulnak a pénztárhoz, a kiszolgálónő pedig a bolt belsejébe.)

Mi pedig így, kicsit errébb, megbeszélhetjük Nagyezsda
Mihajlovnával ezt a fonák helyzetet.

Mondjad, Nágya.

Ne is. Amíg ezek ott pényeznek, beugorhatnánk pár
percre a raktárba?

Boltvezető:

Szerjózsa, ne csináld, ez most teljesen lehetetlen!

Polgármester:

Miért lenne lehetetlen? Júra is hadd süsse a pecsenyéjét,
ahogy ez a Marija dolgozik, még vagy hét-nyolc perc,
amíg Szvetlána Petrovna végez.

Gyere, menjünk! Csak kicsit!

Boltvezető:

Ne, ezt most ne, inkább gyere vissza zárásra, elküldöm
őket hamarabb.

Jurij Makszimovicsot tényleg ráuszítottad az igazgatónő-
re? Nem vagy normális!

Polgármester:

Miért ne lennék. Minden szépen klappolni fog. Legalább nem lesznek ütközések, konfliktusok. Tatjana Vlagyimi-rovnának van szabad kapacitása, ahogy nézem.
Júranak, mondjuk, máshoz fülne a foga.

Boltvezető:

Most mit álságoskodsz, nekem nyugodtan szólíthatod Tányának. Persze, hogy van szabad kapacitása, ha már nem kötöd le.

Polgármester:

Eh, foglalkozz a lényeggel, ne a részleteken lovagolj!
Jó. Zárásra megpróbállok. Ha más fontos el nem szólít.

Boltvezető:

Gálja?

Polgármester:

Tényleg lődd le magad! És ha ő, akkor mi van? Attól neked nem jut kevesebb.

Boltvezető:

Azt mondd meg, mit csináljak a cuccal, amit leszedtünk a polcokról?
A te Tányád már bejelentkezett rá.

Polgármester:

Brrr!

Boltvezető:

Jó. Szóval az igazgató asszony kért már belőle.

Polgármester:

Van egy ötletem. Adjuk oda Marijának.

Boltvezető:

Marijának? Nagy kár volna érte. Különben sem vinné el. Attól ő most hithűbb.

Polgármester:

Egyszer sem olyan biztos. Mondjad neki, hogy senkinek sem kell, ha akarja, elviheti. Előszörre biztosan nem fogja, de majd a harmadik napon vagy egy hét múlva egyszer csak nem lesz ott.

Nincs abban semmi romlandó, ugye?

Boltvezető:

Nincsen.

Polgármester:

Na, így csináld, és csörögj rám, amikor eltűnt a csomag.

Boltvezető:

És az igazgató asszonyod?

Polgármester:

Semmi. Nem kap értesítést. Ha rákérdez, mondjad, valaki ellopta a raktárból, biztosan az áruszállító.

Boltvezető:

Jurij Makszimovics hová teszi, amit a saját boltjaiban leszed?

Polgármester:

Fogalmam sincs. Nem kérdeztem. Nagy a család.
Hogyan álltok a kuponokkal? Hozzák?

Boltvezető:

Minden rendben van, teljesen átlagos a kuponforgalom.

Polgármester:

Csak mert a kórháznál problémák voltak, kimaradt pár nap. Megoldottuk.

Boltvezető:

Nem volt érzékelhető.
A beválthatóságában ugyebár nincsen változás?

Polgármester:

Nincs. Kizárólag kettőnk boltjaiban.
Figyelj, arra gondoltam, a pékárut másnaposan adhatnánk fél áron. Mit szólsz hozzá?

Boltvezető:

Semmi szükség rá. Eladjuk azt mi, addig nem tesszük ki a frisset. Eláll a raktárban. Vagy kiteszünk belőle valamennyit, kevés érkezett. Aztán, ha a tegnapi elfogyott, „rendelünk” még. Mármint hozunk be a raktárból.

Polgármester:

Nem egészen így van ez, Nágya, a népszerűségünket növelhetné a kedvezményes ár. Az a pár fonnyadt kifli, kenyér megér ennyit.

Boltvezető:

Ahogy gondolod. Akkor viszont valamivel többet muszáj rendelni a frissből, nőni fog a fogyasztás. A leárazottat pluszban viszik majd. Telhetetlenek. Ha nem eszik meg maguk, odaadják az állatoknak. Annyiért azoknak is megéri.

Polgármester:

Szóval így! Akkor akár törekedhetnénk is a maradékra. Eleve kicsit túlrendelhetnénk magunkat. Bejönnek a maradékért és visznek mást is. Ettől olcsóbb reklám nincs.

Boltvezető:

Jó. Felőlem rendben. Csináljuk így?

Polgármester:

Aha.

Mennek el a nők. Mindjárt visszajön Júra. Beszédem van vele.

Boltvezető:

Értem. Megyek, segítek Verának leszedni.

Polgármester:

Várjál.

(Megsimítja a keblét.)

Akkor hét után. Majdnem biztosan. Ha fél nyolcig nem jönnek, menj haza.

(A boltvezető bólint, bemegy a bolt belsejébe Verához. Összedugják a fejüket, néhány mondat erejéig még őket hallani.)

Kiszolgáló:

Mi az, a raktár kimaradt?

Boltvezető:

Jaj, Vera, hagyjál, nem úgy van az!

Kiszolgáló:

Volt már az úgy is. Ezek szerint valaki jóllakatta.

Figyelted, Jurij Makszimovics mennyire kussolt Marija előtt? Nem semmi!

Boltvezető:

Észrevettem, a vak is látja. Nem akar ujjat húzni ezzel a branccsal, nehogy jövőre...

(Itt az ő hangjuk elhalkul, a két férfitra irányul a figyelem.)

Újgazdag:

Elég sokáig voltam?

Polgármester:

Neked kell tudni, mire volt elég, én nem blazíroztam rá.

Újgazdag:

Ccc.

Polgármester:

(Hátba veregeti. Vidáman.)

Aztán előremozdult-e a rákötés ügye?

Újgazdag:

Majd becsukott szemmel rákötök. Egyébként tényleg lesz az ügyletben valami frivol, a legmélyén ez a nő kihívóan buja. Éhes.

Polgármester:

Már majdnem irigyellek. Különben van, amiben kenterbe veri bármelyik fiataalt.

Újgazdag:

Ne móríkáld magad, de meg, ha nosztalgiazni szottyan-na kedved, csak nyugodtan, nem vagyok féltékeny fajta. Mint egyesek.

Polgármester:

Azért az új csodaautódat te sem adnád oda, menjek vele egy kört, legfeljebb a régi batárt, amit a feleségednek passzoltál át.

Újgazdag:

Akkor kivárom a soromat.

Polgármester:

Na, azért. Meg fogod kapni.
Te mihez kezdesz a leszedett áruval?

Újgazdag:

Nem döntöttem még el. Lehet, megtartom. Elfogy az. Mindenesetre a hülye plakátjukat eltakarítottam, saját kezűleg téptem le.

Polgármester:

Igen, ez fontos. Majd mondom a lányoknak, még ma, a polcok tisztítása után távolítsák el. Micsoda arcátlanság! Szólhattak volna, mielőtt kiragasztják. De hát erőt demonstrálnak, hogy ők nem szarnak be senkitől.

Sőt, inkább visszajövök, leszedelem én magam, úgy, mint te. Az a biztos, jobb elkerülni a nők között a konfliktust. Azt tudod, hogy ezzel nincs vége?

Újgazdag:

Persze. Hajaj!

Polgármester:

Következik a nyelv. Kupán is csapnak majd, ha megmersz szólalni a birodalmin.

Újgazdag:

Pedig anélkül se utazás, se üzlet.

Polgármester:

Az még csak hagyján, az anyagi része.

Kultúra, kérek szépen, és akárhogy csűrök, csavarják, nyitott ablak az emberi lélekre.

Majd úgy teszünk, mintha elfelejtettük volna.

Újgazdag:

Mindegyikünk beszéli. Én nem rinyálok, fogom is.

Polgármester:

Francot fogod! Duma. Hallgatsz majd, mint a sír.

Újgazdag:

A kicsik komplexusa.

Polgármester:

Minden kicsi valami nagyhoz tartozik. Ez fizika. Úgy hívják, tömegvonzás. Csak hiányoztak aznap az iskolából.

Újgazdag:

Figyelj, ne nyavalyogjunk előre! Bár abban meg igazad van, pár lépéssel érdemes előrébb látni.

Inkább azt mondd meg, Szvetlána Petrovnáról tudsz-e valamit?

Polgármester:

No, megjött az étvágyad? Mint a szemétszállításban.

Hallom, beszálltál a fuvarozásba a teherautóiddal.

Egyben biztos vagyok, nő.

Újgazdag:

Miért ne én szállítsam, ha már úgylis idehordják?

Igazán? Nő? Na ne hülyéskedj!

Polgármester:

Azt meg majd kiskubizod, mennyire az. Vagy kitapogatód csukott szemmel, ha túlságosan válogatós lettél.

Mindenesetre Szvetlána Petrovna még jó pár lépés előre.

Újgazdag:

Kijött a temetésre. Nem lett volna neki muszáj, alig ismerte az öregemet.

Polgármester:

Apropó, temetés, Gannadij Filipovics sopánkodott, mennyire megcsappantak az otthoni, meg a templomi búcsúztatások. Te voltál az egyik elrettentő példája.

Újgazdag:

Vitettem volna haza a kórházból? Csak hogy eleget tegyek a szokásoknak? Sokkal praktikusabb volt így. Egyébként is iszonyodom, amikor valakit az ebédlőasztalon a saját szobájában ravataloznak föl. A templomban egy fokkal jobb, de ott is bűzlik.

Polgármester:

Jó, jó, csak mondom. Rettenetesen kikelt magából. A szent hagyományokat tiporjuk sárba, szónokolt, szétziláljuk a nemzetet.

Felekezeti oktatást követel.

Újgazdag:

Te szeretnéd, hogyha kinyúvadsz...

Polgármester:

Várjunk azzal, ne sietessük, inkább élnek még.

Újgazdag:

Csak példa.

Figyelj, tiszta középkor. Tényleg, gondolj bele, ott fekszel hűtetlenül másnapos hullaként a saját ebédlőasztalodon a nagyszobádban, hozzád járulnak a barátaid, ismerőseid, beosztottaid, volt nőid, miegymás, mert muszáj, úgy illik, te meg ott bűdösödsz az orruk alá, szivárogo ki belőled a szar, folynak szét a szöveteid a nyári melegben és már a bejáratnál az ájulás kerülgeti őket az édeskés bűztől. Aztán mikor elkaparnak, visszajönnek a házhoz, letörlik nedves ronggyal az asztalt és jópofával megterítenek rajta búcsúvacsorának. Ugyan már!

Ez a múlt század. Ezred! A Bátyuska meg az egyháza a fejükhez kaphatnának.

Képzeld el mindezt az ötödik emeleten. Már a lépcsőházba sem lehet nyugodt gyomorral bemenni.

Polgármester:

Hát igen. Az ötödiken a heti háromszori víz is valami ilyesmi lesz.

Újgazdag:

Azért ne hasonlítsd egymáshoz a kettőt.

Polgármester:

Miért? A víz örökké van. Vagyis soha sincsen.

Különben kösz, hogy felbontottad a piac melletti szakaszt. Így legalább mindenki látja, mennyire rajta vagy.

Hát, apám, ez egy nehéz meccs lesz.

Újgazdag:

Nyugi, mondtam.

Polgármester:

Érdekes, ebben a kérdésben mennyivel kisebb elánnal kardoskodsz a higiénéért. Itt lóvéról van szó, mi? Meg a választásokról. Végeredményben az is lóvé, ha megnyered.

Újgazdag:

Hagyjál már a képzelgéseiddel, Szerjózsa! Menjünk inkább haza.

Polgármester:

En még visszalépek a hivatalba.

Újgazdag:

(Lassan elindulnak, de Jurij Makszimovicsnak eszébe jut valami, megáll.)

A vaddisznókról hallottál?

Polgármester:

A pestisről? Hogyne hallottam volna.

Újgazdag:

Akkor arról is, hogy jó pénzt fizetnek minden elejtett állatért?

Polgármester:

Persze.

Attól fő a fejem, hogyan állítsuk meg a járványt a sertés-állományban. Ebből sem jövünk ki egyszerűen, ha le kell öletni és megsemmisíteni a beteg, meg a gyanús állatokat. Tudod, hány gazda megy majd tönkre?

Mondjuk, ebben a hatóság sároozódik be elsősorban.

Újgazdag:

Na, ez a helyes szemlélet. Nehogy már mindenért te emésszed magad! Bízd csak rájuk.

Elmehtnének vadászni. Kilövéünk pár kocát, kant, most lehet válogatás nélkül, kereshetnének vele egy szép kis summát.

Polgármester:

Még mielőtt fővadász úr lövi ki? Oké. A hétvégén? Lehet róla szó.

Újgazdag:

Akkor megszervezem. Szombaton volna jobb. Időt is szebbet mutatnak szombatra.

Polgármester:

Erről jut eszembe, megnézhetném még egyszer a stukkered? Nem semmi jószág! Nálad van?

Újgazdag:

Itt akarod megnézni? Ne bomolj, meglátják, semmi szükség rá.

Polgármester:

Ki a fene látja meg a polcok között. Majd testtel takarjuk. Mutasd!

Újgazdag:

(Előveszi a pisztolyt, átadja.)
Vigyázz vele.

Polgármester:

Ugye nem azt akarod mondani, hogy csőre töltött stukkerral jársz?

Újgazdag:

Az egész világ csőre van töltve, Szerjózsa.

Polgármester:

Klassz kis vas. Irigylem, tudod?

Újgazdag:

(Nevetve.)

Elcserélem Gáljáért.

Polgármester:

(Művi sértettséggel.)

Mindjárt lepuffantalak, te szemét!

(Ráfogja a fegyvert.)

Újgazdag:

Ne bomolj, tedd már le!

Polgármester:

Azt hiszed, megúszod örökké lenyúlni a másét...?

(Júra el akarja terelni magáról a fegyvert, kapadoznak, ráüt a polgármester kezére, a pisztoly Szergej Pávlovics felé fordul és el-sül. Dörrenés, Szergej Pávlovics összerogy.)

Újgazdag:

A szentségit, tudtam, hogy baj lesz belőle. Már csak ez hiányzott!

(Főlé hajol a polgármesternek, odarohan a boltvezető, a kiszolgáló és Marija is a pénztárból. Más éppen nincs az üzletben.)

Véletlenül elsült. Hívom a mentőket.

Nagyezsda Mihajlovna, nézze meg, súlyos?

Boltvezető:

(Hosszan vizsgálja, majd megsimítja a polgármester arcát, lecsukja a szemhéját.)

Halott.

Újgazdag:

Nem, az nem lehet! A rohadt kurva úristenit! Az nem lehet!

Boltvezető:

Magasságos ég! Szergej Pávlovics, Szerjózsa, én drága Szerjózsaám, mi lesz most velünk?

(Vége)

Bolhapiac

Színmű két részben

Szereplők

András

Péter (András barátja)

Eszter (András felesége)

Olivér (András és Eszter fia)

Férfi árus 1.

Férfi árus 2.

Női árus 1.

Női árus 2.

Első rész

(Jómódú család nappalija. Két ötven körüli régi barát beszélget.)

András:

Kávét?

Péter:

Kösz, nem. Ittam. Mostanában ahogy felkelek az az első.

András:

Kis konyakot? Francia. Bár, ahhoz meg elég korán van még.

Péter:

Amúgy sem. Mondtam, annyi. Vége.

András:

Mondtad már egy párszor.

Péter:

Majd csak figyeld meg!

(András kávét tölt magának a korábban lefőzöttből.)

András:

Ismerlek, mint a tenyeremet.

(Kitekint.)

Micsoda reggel! Nemrég még fagyott, most meg egy hét alatt berobbant a nyár.

Pancser dolgok ezek. Mindent a saját idejében! Tegye a világ a dolgát és ha kell, várja ki a sorát.
Nézted a meccset?

Péter:

Olvastam éjfélig.

András:

Jobban jártál. Így kikapni az utolsó pár percben! Pancserok ezek is, seggfejek. Nincs bennük tartás. Vezetünk, aztán az utolsó öt percben kikapunk. Tele a világ seggfejjel!

Péter:

A másik is győzni akar.

András:

Ó, az én ördög ügyvédje Petyám! Utálok a petyhüdt szarokat. Amikor valaki elkezd valamit, de képtelen normálisan befejezni. Mi a ló izének kapadozik akkor? Kussoljon a picsába, aki mosogatórongy!

Péter:

Ezt most nekem?

Befejeztem. Ideteheted az egész üveget.

Ha mi győznénk vesztőből, bezzeg vernéd a melled.

András:

Na, ne mérgelj, apukám!

Az üveget viszont kirakom, hadd legyen kis húzása a reggelnek.

(Kiveszi a bárzsekrényből a konyakosíveget, kiállítja az asztalra, poharat tesz mellé.)

Éjfélig? A Lenin összest javaslom, az pár méter is megvan. Hosszan kitart. Ha a szemed ki nem guvad hamarább.

És aztán?

Péter:

Addigra kitalálom.

András:

A születésnapodra megleplek egy Lenin összessel. Láttam a piacon. Meglehet, hiányos, de azért súlyos. Hahaha! A lépcsőház elé borítom a csomagtartóból. Föl, ne haragudj, nem cipelem a harmadikra.

Meg veszek pecát lámpával éjszakai horgászathoz. Lenin utánra.

Csak hát ott is megszomjazik ám az ember! Elunja magát, el, a mocskos úristenit! Kileli a hideg. Ne izgulj, kapsz még üvegecskét is, biztonság kedvéért.

Péter:

Ennyit költenél rám? Vagy lopott a sorozat?

András:

Teérted, Petyám, mindent.

Különben meg a sok sznob faszfej tényleg jócskán fölverte az árát az öregnek. Pláne a kisplasztikákét. Húszcentis bronz mellszobor fél fizetés. Előbb dicsőség volt, aztán bűn, most sikk.

Kérsz? Alumíniummal vagy gipsszel megdobhatlak. Belefér. Még a silánya is kurrens lehet, ha elkezdenek sírni utána.

Péter:

Máris sírnak.

András:

Ja. Sírnak. Csoda? Csak most még be vannak szarva, rinyálnak is. Ki ne derüljön róluk, kacsintgatnak visszafelé.

Persze, hogy lopott. Minden ilyesmi lopott. Ki tartott otthon Lenin összezt? Pártkönyvtári. A plasztikák meg a funkciók íróasztalán díszelegtek. Időben elszocializálták. Ahogy most elüzletelik.

Vagy mégis inkább töményből kérsz kettőt?

Péter:

Elég az egy. Fél év, amíg megiszod, nem jársz te olyan gyakran lift nélkül harmadikra.

Múlt vasárnap kinn voltál?

András:

Jaj, még hogy megiszom! Ccc. Itthon is megihatom. Hát, erre most már igen kíváncsi vagyok, a te híres absztinenciádra. Aztán meg szomjan pusztulok a saját barátomnál, mert már másnapra nem marad az ajándék piából.

Nem voltam. Az anyósomat pátyolgattuk. Elcsusszant éjjel WC-re menet.

Péter:

Én sem, vagy három hete. Kiugorhatnánk, gyönyörű az idő.

András:

Elvonási tüneteid vannak? Azt mondd, misére?
Ez baromira érdekes, érted, ha néhány hétig nem megyek, egészen belebetegszem.

Péter:

Rosszul lesz a szerezhethéked.

András:

Hát, nem is úgy járok, mint te, bambulni csak.

Péter:

Kész múzeum.

András:

Tízedszerre aztán veszel valami biszbaszt.

Péter:

A kamrádban elférne a lakásom. Ösvényeken járjak vagy fúrjak alagutat?
Különben is, elnézegetem kinn. Jó látni. Minek vegyem meg, ha nem kell?
Meg miből?

András:

Beteg vagy te, Petyám, nulla egészséges vadászösztön benned. Hogy lehet elmenni például egy bő harmincöt éves magnó mellett csak úgy bárgyú mosollyal? Akartad volna anno, de nem bírtad megvenni a kibaszott magnó-

ját sem, csóró voltál, egy senki. Nyomulni, bömböltetni szeretted volna, hadd hallja a világ, mid van, csajozni, toszni a ritmusra egyet, és most csak úgy elsétálj fölötte? Hát nem! Igenis legyen meg! Pont olyan, mint amilyen Tibinek megvolt, nyomták rá egész éjjel. Ott hever a betonon, legyen meg végre!

Péter:

Kazettád van még egyáltalán?

András:

Mondom, hülye vagy. Nem érdekel a kazetta, érted? Ha mégis, majd kotrok itthon, vagy ha nincs, azt is veszek. Attól a magnó még kell. Az legyen meg. Ahogy egy picsa is, érted már? Vagy a picsának a farkam, világos? Csak úgy. Kell. Strigulának. A lelkemnek. Beteg vagy te. Nem is, inkább halott.

Péter:

Tényleg, vajon Tibi magnója hová lett? Szép darab volt, igazi japán. Amikor kivénhedt a technika, a kisszobában tartotta a sarokban, nem is emlékszem, a halálakor ott volt-e még.

András:

Most nem konkrétan a magnó a lényeg, ki a faszt érdekel Tibi magnója! Elvekről van szó.

És egy ilyen nyimnyám ember, mint te, tanítja a jövő nemzedéket!

Péter:

Jól szólt. Tényleg jól. Mondasz valamit, én is irigyeltem kicsit.

András:

Na, végre, nagy nehezen talán életet verek beléd. Még szerencse, Olivért nem tanítottad. Így is messze esett a fájától, puhány, elkényeztetett akcelerátum, hát ha még a te kezedet is megjárta volna.

Péter:

Dolgozik?

András:

Frászt dolgozik. Átvette a diplomáját és nyomja a gombot a szobájában ezerrel. Kaja, mosás, vasalás, kocsis, lóvé megvan, mit törje magát.

Te még utána is eljártál Tibihez. Minek?

Péter:

A barátom volt. Ahogy a tiéd is.

András:

Meg a feleséged szeretője. Lecsapta a kezedről, hogy aztán kidobja a szemébe.

Péter:

Attól még a barátom.

András:

Hülye!

De Katit sem értettem, a város kanja, egymásnak adják a lakása kilincsét a nők, ő meg aláfekszik. Mit gondolt, pont ő lesz majd a kivétel, akit nem rúg ki?

Mondjuk a szerszáma, mint egy számáré, annak biztosan híre ment a csajok között.

Péter:

Na, látod, lehet, pont az hiányzott neki. Szerette volna kipróbálni. Aztán elkapta a gépszíj.

András:

És ezt te csak ilyen nyugodtan?
Szerette volna kipróbálni! Mintha ez a világ legtermészetesebb dolga volna. Bekopog hozzá: Te, Tibi, hogy neked mennyire dagad a gatyád, ha már úgylis haver vagy, kipróbálhatom?

Péter:

Te a dudákra másként kérdezel rá?

András:

Kati dudáira például sehogy sem kérdeztem rá, édesapám. A barátom felesége dudáira nem kérdeztem rá. Ő is kihagyhatta volna a haverod farkát. Nem is értem, mi volt a terve. Eleve le akart falcolni rólad? Amilyen nyimnyám vagy, az is meglehet.
Hány éve már?

Péter:

Tizenkettő.

András:

A szentjét! Jól eltelt az idő.
Még mindig nem tudod, merre van?

Péter:

Nem. Szerintem külföldön.

András:

Tibi meg nem sokkal utána hótta meg magát.

Péter:

Két évre rá, pont tíz éve.

András:

Portális hipertensio, vénaruptura. Kicsinálta a máját a pia. Tiszta vér volt körben a fal, ahogy teleokádta. Mondtam neki, ez lesz a vége, de rá se rántott.

Péter:

Gyilkosságra is gyanakodtak.

András:

Csak az anyja rikoltozta, hogy kirabolták a szajhái. Ugyan! A pia. A pia, kérlek. A végén hetente itta magát eszméletlenre. Az apjából futotta kölökkorától. A főagronómus úréból! Pia, nők, japán magnó, barlangászat, istennyila.

Persze, van, aki jobban bírja, dupláját is eliszogat, mire bekrepál.

Micsoda nőket akasztott még Kati után is! Bármelyiknél lehorgonyozhatott volna, egyik jobb volt, mint a másik! Emlékszel arra a szöszki kolleginára, a gyerekgyógyászra? Micsoda anyag volt!

Péter:

Mit irigykedsz? Jutott neked akkortájt kivel hemperegni, nem is egy. Még a tengerre is lecipelted némelyiket.

András:

Ej, de megjegyezted!
Lenyúltál volna párat közülük?
Még az efféle halvérűnek is megjön az étvágya, ha ott-
hagyja az asszony.
Mit számít az, kivel keverhetsz, az számít, kivel nem!
Hiába dugsz meg százat, a százegyediken rágódj, akit
nem sikerül. De hát ezt te úgysem érted.

Péter:

Esztert sajnáltam. Majd elsüllyedt, sejtette, hogy tudjuk.

András:

Eszter, Eszter! Attól, hogy a feleségem, még élhetek
vagy nem? Mit szart be? Megmondtam, nem hagyom
ott, akárhogy is legyen. Elmentem kicsit szórakozni.
Miért baj az?

Péter:

Behívtak két hétre tartalékosnak. Hahaha, az Adriára!
Valami tengeralattjáróra, nyilván.

András:

Pofa be! Különben meg honnan vagy ilyen jól értesült, a
behívót nem reklámoztam?

Péter:

Megyünk a piacra vagy nem?

András:

Eszter akkora patáliát csap örökké, kinek van kedve
hallgatni? Aztán napokig semmit se szól. Brrr! Felőlem

tudhatná, de neki is jobb, ha nem tudja. Örüljön, hogy vigyázok a lelki épségére.

A behívó túlzás volt, konferenciát kellett volna mondanom és egy kicsit rövidebbre fognom.

Péter:

A konferenciát addigra kimerítetted. Annyi konferenciára professzorok se járnak. Már nem hitte volna el. Mondjuk, a sereget sem hitte, azért kérdezett rá a KIEG-en.

András:

Hiszi vagy nem hiszi, mit számít! Az önérzete mégis beveszi. Arra ügyelj, mindig megkenjed hájjal a büszkeséget! Precíz. Ej, de precíz! Tőle tudod?

Péter:

Tódítani tényleg mindent lehet. „Csökken az infláció!” A kedvenc túrós rétesem meg pont a másfélszeresébe kerül, mint tavaly, hála az infláció kíméletlen letörésének.

András:

Mi az, hogy lehet? Kell!
Ő siránkozta el?

Péter:

Nem. Nesze, egy kis háj!

András:

Fogékony vagy. Hülye, mint a segg, de azért okos is. Látod, ezért lehetsz idióta létedre a cimborám.

Valami romantikus énektanárnő hogy nem kapott még el? Ott alvós továbbképzésen. „Petikém, olyan férfias a

baritonja! Megpróbálná velem két szólamban?” Terike például, a saját sulidból, nem is kell messzire menni. Ő is facér, miért a gyerekeken éli ki magát, pont énekből? Alig bírtam leállítani, hagyja már békén Olivért, nem operaénekesnek készül.

Dugtál te már zongorán? Vele kipróbálhatnád! Egy énektanárnőnek muszáj, legyen otthon zongorája. No, jó, pianínója. Vagy a művházban! Huhú, az még izgalmasabb! Szakkőr után.

Vegyek neked pianínót? Biztos, ami biztos. Azt is láttam a piacon. Te is láttad, kihordják vagy két hónapja. Ilyenkor pikkpakk leverhető az ára. Megveszem neked a harmadáért, aztán kefélhatsz rajta. Beállítjuk a kissozába, ne kelljen kerülgetned. Haha, ne is lehessen! Esetleg kiverjük a WC falát, úgy tuti befér. Szarás közben stíroled, agyalhatsz a pózon, hogyan fértek el rajta. Szarás közben eredeti gondolatok születnek.

Mit gondolsz, vajon megszólalna a rángatástól?

(A színpad oldalában bolhapiac, hirtelen mindketten ott teremnek.)

Péter:

Harmadáért?

András:

Akár a negyedéért is. Jó, legyen negyedéért. Ne cigánykodj, ingyen nekem sem megy!

Péter:

Szerintem a kétharmadánál olcsóbban nem adják oda. Ah, dehogy a kétharmadánál, a nyolcvan százalékánál. Annyira nem hülyék. Külföldről hozták. Gyönyörű állapotban van, nem akárhonnan került ki.

András:

Haha, persze! Lomi. Vagy végrehajtás. Még nekik fizettek, hogy elvigyék. Na, csak figyelj ide!

(Odafordul alkudozni a pianínót árusító árushoz.)

Hány hónapja küszködi ki ezt a dögöt? Három? Négy? Nem unja még? Mit akar érte?

Férfi árus 1.:

A zongoráér? Százhuszra tartom.

András:

(Kicsit Péter felé fordulva félhangosan.)

Negyedéért. Szóval harmincért kell elvigyem.

(Az árusnak.)

Zongora ám a lábfeje, azon is lehet ujjanként billegetni! Ez egy ócska pianínó. Gyereknek, klimpírozni a szomszéd fülébe.

Férfi árus 1.:

Nézze mán, hogy fénylik, mér lenne ez ócska? Tisztára új, nem lássa? Szól is rendesen.

(Leüt néhány hangot össze-vissza.)

András:

(Péterhez halkan.)

Micsoda hangja van! Gyönyörű!

(Az árushoz fennhangon.)

Jaj, ne csinálja már, szörnyen hamis!

Egy pianínó eleve nem lehet jó. Pótszer. Maga is kisbusszal jár a cuccért, nem taligával. Aki igényes, tényleg zongorát vesz, nem ilyen zeneládát.

Férfi árus 1.:

Vigye el százér, látom, érdekli. Magának, fiatalember, odadom annyiér!

András:

Hallod ezt, Petyám? Ennyiből áll megfiatalodni.

(Az árusnak.)

Ugyan már, száz, Karácsony előtt lehet, hogy valami félig vak, félig süket nagymama adna érte negyvenet ajándékba a botfűlű unokájának, de addig még az életét is megunja hetente kihordani.

Különben meg már csak a fémet éri, ami benne van. Viheti a hulladékba, két hete tönkreázott. A vasért benne talán adnak egy tízest.

Férfi árus 1.:

Letakartuk, Isten lássa lelkem, letakartuk, törjön le a kezem, ha nem takartuk le ponyvával!

András:

Jaj, nem kell a duma, a pedálnál folyt belőle a víz. Hamis, mint az állat.

Na, viszlát!

Férfi árus 1.:

Mondjon rá valamit fiatalember! Ócsárolja itten, de nem mond rá semmit. Na, mondjon már rá valamit, mit érne meg magának?

András:

Húszat. Nem, inkább csak tizenhetet, mert még fuvart is kell fogadjak.

Férfi árus 1.:

Ne sértegeszen fiatalember! Minek néz maga engem? Azt hiszi, nekem ingyen van kimenni ezerötszáz kilométert? A gyerekeimtől vegyem el a falatot, hogy magának pénz nélkül legyen ez a kiváló hangszer? Elvárná, hogy a gyerekeim éhen maradjanak?

András:

Kisujjal se bántanám a maga gyerekeit, tartsa jól őket, de nekem is van gyerekem, nem fizethetek ezért az ócskasért három- sőt, négyszeres árat.

(Lassan megindul tovább. Csendben odafordul Péterhez.)

Hogy minek nézem? Éppenséggel senkinek.

Férfi árus 1.:

Várjon, álljon meg fiatalember! Megszámítom magának hetvenbe. Ha most mingyá elviszi, legyen hetven. Ez a vége. Láthassa, nem akárkivel üzletel.

András:

(Péterhez fordul hangosan, hogy az árus is hallja.)

Mit gondolsz, adjak érte huszonötöt? Mi a kínomat csinállok vele? Mire megjavítatom, felhangoltatom, egy vagyon. S még ki tudja, megszólal-e ez még valaha rendesen.

(Halkabban, kuncogra.)

Mondjuk a rángatástól toszás közben.

(Újra fennhangon.)

Már amennyire egy pianínó egyáltalán élvezhetően képes szólni. A szobába is alig fér. Ah, mi vagyok én, Krőzus, hogy ócskaságokra költsek?

(Az árushoz.)

Huszonöt. Jó napja van.

Férfi árus 1.:

Fiatalúr, nem adhatom annyiér, ötven alatt nem adhatom. Halkan mondom, a feleségem meg ne hallja, benn ül a kocsiban, vigye el ötvenér. Soha ekkora bótot még nem csinált!

András:

Ezek szerint mégiscsak a Karácsonyt célozta meg?
Gyerünk, Péter, nem értenek itt a szóból!
(Nagyon lassan, már a következő árukat vizsgálva távolodnak.)

Férfi árus 1.:

Várjon, álljon meg, tegyen rá még kicsit, meg se kottyán az magának, fiatalúr, hé, fiatalember, a nyelvem szakadjon ki, legyen negyvenöt, lássa, kivel van dolga!
(Ballagnak tovább.)
Hé, ne menjen el, vigye el akkor negyvenér!

András:

(Megáll, tesz visszafelé egy lépést.)
Harminc.
(Kicsit vár, nincs válasz, elfordul, nekiindul megint.)

Férfi árus 1.:

Azt nem tehetem! Na, jó, álljon meg! Ilyet én még nem láttam, mekkora kegyetlenség, hogyan lehet valaki ilyen kíméletlen! Harmincöt, az ég szerelmére, vigye harmincötér! Az anyámnak se adnám ilyen semmi pénzér, de vigye!

Hát hihetetlen, emberek, harmincötér nem köll neki! Egy ilyen fain darab! Vadonás új! Menjen maga a pokolba!

(Picivel később.)

Jöjjön vissza! Jöjjön már vissza! Harminc!

András:

Hallottad? Harminc. Nyertem.

Edzhetsz apukám a pianínóra. Pont alkalmas magasságban a klaviatúra, fedél le, Terike csüccs, háta a szekrénynek, lába a válladra aztán gyerünk!

Csak edzeni kivel fogsz, mi? Ez itt a nagy kérdés!

(Visszafordulnak a piactól, újra a lakásban vannak.)

Péter:

Foglalkozz a fociddal, abban ugyanígy következmények nélkül fantáziálhatsz!

András:

Az tuti. A legártatlanabb ábránd sem fog megvalósulni véletlenül sem. A keféledben jobban bízom, még ha saját magad nem is. A focinktól jócskán biztosabb.

Basszus, emlékszel, amikor zsinórban nyert a válogatott és mi minden áldott nap kapura lövöldöztünk? Én voltam az aranylábú center, te meg a párduc kapus.

Péter:

Kinn a laponson, meg az udvarotokban.

András:

Néha nálatok, a ti nagykaputokra. Egyszer beleállt a laszti egy kiálló szögbe, emlékszel, fönnmaradt a kapun!

Péter:

Ja. Hát, a mi kapunkat úgy tákoltuk össze apámmal. Ő verte a szöget az egyik oldalt, én ellentartottam baltával a másikon. Legyen húzása az ütésnek és elgörbüljön a szög. Na, az a szög nem görbült el. Nyilván mellé tartottam.

András:

Rúgtuk tovább. Csak úgy pufogott a lohadt gumi! Mit számított? Attól mi nem lettünk kisebb játékosok, sőt! Mennyi gólt lőttem neked! Nagyokat huppantál árnyékra.

Péter:

Gombfociban meg én vertelek. Abban mindig jobb voltam, mint te, alig bírtál néha-néha nyerni.

András:

Persze ám, akkor te valaki mással játszottál, nem velem! A gülü barna kapusomnak eleve nem lehetett gólt lőni. A nagymamám öreg télikabátjáról vágtam le. Szélesebb volt, mint a kapu.

Péter:

Csak épp fölötte pördítettem a gyufásdobozra. Pakk, és még el is dőlt a skatulya.

Egyszer, amikor a győztes gólt bepöcköltem, a fölhúzó faliórátok pont ütött, emlékszel? Mint valami harang, akkorákat vert. Gól! Győzelem!

András:

Egyszer az nem számít. Ettől még nem győztél mindig. Nem voltál jobb!

Péter:

Eszter?

András:

Fönt.

Péter:

Rég láttam. Mi van vele?

András:

Semmi. Mi volna? Dolgozik, azaz munkába jár, megturizik. Időnként nyavalyog a fülembe, hogy nincs megbecsülve. Unja magát a doktorné.

Szerintem kapuzárási pánik vagy inkább depresszió. Hétvégeken eltűnik, akár egész napra. Túl jól megy a sora.

Mindjárt előkerül. Készül valahová, az előbb szárította a haját, húzta le a WC-t.

Péter:

El kéne vinned valahová. Imád utazni.

András:

Megy vele a nyavalya! Voltunk eleget. Minden évben kétszer, háromszor külföldön. Amikor még szinte senki nem járt, örültek, ha itthon áztathatták a valagukat valamelyik tóban. Mi meg a tengerre! Meg nyugatra! Mi vagyok én, utazási iroda? Személyes sofőr? Száguldozni az autópályán, koslatni a reptereken, bambulni az egyforma utcákat a kibaszottul híres városokban! Na, nem! Menjen maga!

Péter:

Elmegy, aztán vissza sem jön.

András:

Mit bánom én, felőlem maradhat, ahol akar. De meg visszajön, a lóvé azért csak hiányozni fog neki.

Péter:

Korábban háklisabb voltál, mit csinál, meg kivel.

András:

Korábban te sem pornófilmre verted ki a farkad.

Korábban mindenki tudta, hogy az enyém. Ami az enyém, az meg az enyém. Érted? Vagy ezt sem érted? Másnak kuss!

Most mindenki tudja, hogy itt él velem. Itt lakik. Világos? Különbség.

Péter:

Azért kíváncsi lennék, hogyan majréznál, ha egyszer csak elutazna és ottmaradna. Jó pénzeket fizetnek. Megélné belőle.

András:

Ó, rikácsolja néha! Kizárt. Ő, meg a kemény meló! Elbóklászik a hivatalában, úgy tesz, agyonkulizta magát, sóhajtozik egy sort és nagy sértetten elvonul elkölteni a fizetése háromszorosát.

Figyelj, a gombócot is én főzöm meg, ha megkívánom!

Péter:

Te, meg a gombóc! Csülkös pacal után? Kétszer egy évben.

András:

Mindegy hányszor. Egyszer is sok.

Péter:

Kibírod. Nekem sem főzi meg senki. Beleborítod a kész fagyasztottat a zacskóból egy fazék forró vízbe és tíz perc múlva kész.

András:

Na, ja. Miért ne? Végeredményben összkomfortos vagyok, kezem, lábam ép, egyelőre szarás után sem törlik ki a sejhajom, bármire képes lehetek egymagam, akár beszélgetni is tudok önmagammal. Felteszem a kérdést, néhány másodpercet várok, aztán válaszolok rá. Majd kommentálok, felváltva az ő, aztán a saját véleményemmel. Ha már nagyon ráunok, lecitálom Olivért a számítógéptől.

Hm, az rossz ötlet, nem jön le.

És akkor minek is kell ide ez a nő? Így se sokkal mássabb. Kinn marad? Majd a klíma mellé felszereltetek egy ventillátort, meglegyen a lakásban a mozgás élménye.

Péter:

Szilvásat szoktál?

András:

Aha.

Péter:

Én is. Árulnak most mindenfélét, de az igazi a szilvás.

András:

Azt ettük régen. Tudom, ti néha üreset is főztetek.

Péter:

Csak ha meg akartuk sütni. Amikor nem futotta töltelékre, akkor inkább nudlit főzött anyám.

András:

Okos nő volt. Kár, hogy annyira ideges.

Péter:

Ki nem veszíti el a türelmét akkora szegénységben?

András:

Hát ez az! Kérdezd meg Esztert, végül mi is a baja? Sírógörcsöt kapna, ha egy hetet úgy kellene élnie, mint ti éltetek a szoba-konyhában. Kérdezd csak meg, hátha hallok valami újat. Valamit egyáltalán. Járkál itt, mint egy kísértet.

Péter:

És hogyan gondolod tovább?

András:

Hogyan? Megvénülünk, aztán megdöglünk.
Hallgatva, csöndben rohadunk el.

Péter:

Elkezdtem digitalizálni a régi fényképeket. Elnézegettelek benneteket harminc évvel ezelőtt. Meg magunkat. Klasszak voltunk!

András:

Ugyan kinek? Ki a lótúrót érdekel majd?

Péter:

Csak úgy. Ez a rendje. Neked például majd az unokádat.

András:

Rendje! Mész a piacon, dobozszám hevernek a fekete-fehér fotók. Beletúrsz, emberek bambulnak rád idegenül. Közelről, mégis istentelen távolságból. Pont úgy éltetek, mint mi. És? Löksz rajta, tovább mész.

Még a gépet is kihajítják, amire fölmásolod, nem hogy a lemezeket, mindenféle táraikat! Kiolvasni sem lesz hozzá technika, még ha akarnák se, de eszük ágában sem lesz, akarják. Kit fogsz te érdekelni? Meg én? Az unokámat! Nyavalyát. A haverok meg a nők, az érdeklő majd.

Péter:

Tegnap csináltam az Adriát. Tudod: „Cocco bello cocco! Vitamina Afrika!” Ötösben vagyunk, Olivér olyan nyolcéves rajtuk.

András:

Tudom, megvan nekünk is. Néha kezembe akad.

Péter:

Eszter, mint egy sellő!

András:

Akárkit nem vettem volna feleségül. Volt húzása a csajnak.

Péter:

Minden napszemüveg árus megállt fölötte, hogy legalább bekukkanthasson a bikini felsőjébe.

András:

Nemigen kellett kukkantgatni. Nézni se bírta máshová! Dagadt előre és mintha márványból faragták volna.

Péter:

Még Kati is irigyelte, pedig nem volt oka panaszra.

András:

Nem volt. Tényleg nem. Különbözik Tibi barátunk le sem szarta volna.

Péter:

Szállj le rólam!

Emlékszel a palacsintasütésre a kolesz fotólaborjában? Találtam róla két képet. Dől ki a láng a kályhából a levett karikán. Éppen készülsz feldobni a tésztát a serpenyőből. Átfordítani. Tőlem tanultad, megjegyzem. Alulról világít meg a tűz, a vigyoroddal tiszta Lucifer vagy.

András:

Baszd meg! Tényleg, erről készült kép? Te nyomtad, mi?

Péter:

Az igazgató meg majdnem elmószerolta a palacsintát, mikor észrevette. Micsoda? Hol süttöttétek? Eszeteknél vagytok? Felgyújtjátok a házat!

András:

Úgy kellett lekenyerezni, azaz lepalacsintázni! Adtunk neki párat, csikorgott a foga alatt, ahogy zabálta. Tele volt hamuval!

Péter:

Mi meg nem álltuk meg röhögés nélkül.

András:

Elzavart minket a búsba!

(Csörög a telefon. András ül, nézi, meg sem mozdul.)

Péter:

Nem veszed föl?

András:

Ismeretlen szám nem érdekel. Hagyjanak békén! Legalább vasárnap ne akarja senki a kibaszott gyógyszerét felíratni, amikor már három hete úgysem szedi.

Péter:

És ha sürgős?

András:

Menjen az ügyeleltre.

(Eszter lépet le a lépcsőn. A csörgés abbamarad.)

Eszter:

Szia, Péter. Hallottam a hangod már fönn.

Péter:

Szia. De jól nézel ki! Mint mindig.

Eszter:

Ah, a maradékom. De azért kösz.

Mintha csörgött volna az előbb. Nem egy orvost kerestek véletlenül? Ja, hogy itt olyan nincs!

Mi újság, Péterem, leharcolt vagy kicsit.

András:

Pedig neki már nincs is felesége.

Eszter:

Vagy húst rendeltek volna? Csak ó, mily pech, épp zárva a mészárszék!

András:

Majd fordulj be a nagytemplomba és mormolj el egy imát, hogy kiszedtettem belőled azt a szart.

Péter:

A vénség, drága Eszter. Tudod, mi fickók öregszünk.

Minden egyes nappal, a franc essen belé!

No, meg olvastam éjfélig.

András:

Egy kultúrember. Nem holmi meccset bambul, mint aki nem orvos.

Eszter:

Jé, ez igaz! Hogyan sikerült?

András:

Megihlettél.

Eszter:

Péter, jól értettem, tényleg azt mondta, észrevett?

Péter:

A városba mész?

Eszter:

Valahol majd kikötök. Tele vagyok optimizmussal, ettől jobb helyet nem lesz nehéz találnom. Az ajánlat szerint akár Istennel is összefuthatok. Vagy ha nem, hát emberrel! Odakinn több is akadhat belőlük.

András:

Főleg a turiban, meg az ékszerüzletben.

Várj csak, a turik ma zárva. Ékszerbolt is csak a plázában van nyitva, az meg elég kommersz. Hohó, spórolós nap a mai!

Eszter:

Hogy neked miféle gusztusod van, Péterem!

És mivel szórakoztat? A videót mutatta már, amit a szajhájával vett fel? Nézd meg feltétlenül, halálra röhögd meg magad a farkán.

András:

Kuss a gépemtől, hányszor mondtam!

Eszter:

A gépedtől? Kit érdekel a zsíros, mocskos masinád? Viszont a kamerából törölhetted volna, más is szeretne felvenni. Szenilitás sörbor.

Kussolj te a kurvádtól!

Péter:

Gondoltam, kicsalom a piacra. Én már pár hete nem voltam kinn.

Eszter:

Jó ötlet. Látod, Péterem, tőled mindig számíthatok segítségre. A piacra. Jó ötlet.

András:

Akkor akár maradhatsz is. Szívhatóvá válik a levegő.

Eszter:

Nem, dehogy! Pá, biztos ami biztos. Valahogy nagyon kórosan ültök ott. Csak így tovább, savanyodjatok! Szia, Péter! Bár, ahogy elnézem, visszafelé is találkozhatunk.

(Eszter kimegy a nappaliból.)

András:

Na, milyen jót társalogtunk! Nem emlékszem, mikor beszéltünk egymással ennyit.

Petyám, csodát művelsz a nőikkel! A másokéval.

Péter:

Még mindig a műtétén rágódik? Nem tudja elengedni.

András:

A műtétén? Milyen műtetre gondolsz?

Péter:

Hát a... – a műtétére.

András:

A műtétére. Érdekes. Tudtommal halálos titok. Nem említhettem senkinek. Ő sem tette.

Péter:

Hagyjuk.

András:

Ne hagyjuk. Tőle tudod? Kitől mástól? Mikor mondta?

Péter:

Semmi, amikor behívtak, vagyis Adriáztál. Neki volt keresedve és kisírta magából.

András:

Egyenest a válladra?

Péter:

Egyenest a zsebkendőjébe.

András:

Aha. És azt is elmondta, hogy már majdnem vitális volt? Kikerülhetetlen? És azt, hogy már csak egyetlen ember vállalta hüvelyen keresztül, ő is nagy sokára, alig bírtam rábeszélni, de ragaszkodtam hozzá, mert kíméletesebb és esztétikailag nő marad?

Péter:

Tudom. Nyugizzál már! Attól még kivették belőle.

András:

Mint a többi sok ezerből. Nem én növesztettem benne. Kiszedettem, mert ki kellett. Hálás lehetne érte, de nem, én vagyok, aki megszüntettem nőnek lenni.

Péter:

Lassan eléri a kort, amikor már mindegy lesz, hogyan változott. Majd lenyugszik.

András:

Csak addig felőrli az életünket. Saját magát, engem, a múltat meg a jövőt, amiről te itt papolsz.

Kimegy a strandra vagy levetkőzik akárkinek, mit bánom én, hadd vetkőzzön, senki meg nem mondja. Legfeljebb ha megdugják, veszik észre, de ahhoz is elég hosszú faroknak kell lenni, meg odafigyelésnek, márpedig aligha pont erre figyel majd a pasi.

Kérdés, van-e még kedve megdugni bárkinek. Pszichiátriai eset, tíz méterről lerí róla.

Péter:

Miért ne lenne, nagyon is jó nő még.

András:

Kéne, mi? Szétrúgom a segged!

Péter:

Azt mondtad, bárkinek.

Eszter aranyos tud lenni nagyon.

András:

Aranyos? Csak amikor rájön a rapli fölzábalja a hűtőt, hogy aztán kiokádja az összest a WC-be.

Az egyik nagyjelenetnél magára döntött több üveg parfümöt, attól meg én hánytam majdnem el magam.

Péter:

Istenem, ezek ti vagytok?

András:

Ne sopánkodjál már itt, csak gondold vissza, amikor Kati lelécelt.

Péter:

Nem acsarkodott. Én sem. Csomagolt, elment.

András:

Nem egészen így emlékszem, de mindegy.

Az a helyzet, már magamra sem ismerem rá, nemhogy kettőnkre együtt. Belenézek a tükörbe és tisztára, mintha az apám meredne rám vissza. Még a szagom is az öregemé lett. Kinyitom a szekrényt, dől a ruháimból apám szaga. Az utcán odapillantok a kirakatra, egy vén faszi ácsorog benne. Nézem, az meg ki? – aztán rádöbbenek, én vagyok, én, kiszuperáltan, lenyúzottan. Mindentől leamortizálva, a melótól és ettől a nőtől tönkrebaszva.

Várjam meg, amíg megdöglök? Éhes vagyok még, érted, még zabálnék, valami testet nyammognék, hogy csorogjon a pofámból a lé!

Már nem bírom sajnálni.

Megkeresem azt a testet!

Péter:

Nyugi. Kapjuk össze magunkat azt menjünk.

András:

Hallom, kijárákász hozzá a temetőbe.

Péter:

Kihez?

András:

Tibihez.

Péter:

Halottak napján. Na és?

András:

Barom.

Péter:

Mondod te.

András:

Mi a francnak?

Péter:

Adott valamit a feleségemnek, amit én nem tudtam megadni neki.

András:

Aztán meg lenyúlta, megcsámcsogta, kiköpte.

Péter:

Foglalkozz a saját köpeteiddel.

András:

Kilopódzol éjszaka, senki ne lássa. Csakhogy kicsi ám ez a város, mindent látnak.

Péter:

És jelentenek a doktor úrnak.

Nem a ti dolgotok. Megiszom vele egy sört, ennyi. Emelem az egészségére, legalább odaátra. Örök életet kívánok neki, meg a szellemének, a szabadság szellemének.

András:

Eldobom magam! Énekel a veréb!

Péter:

De azért te is keresed azt a testet, ugye? Miközben valagba rúgsz Eszterért. Már úgy értem, profilaktikusan.

András:

Jó kis szemétkupaccá vált a mi életünk, hallod, nyugodtan kiállhatnánk vele a piacra a sok lim-lom közé árulni.

Miért is ne menjünk, tényleg?

„Tessék, tessék, idióta feleség fél áron, puha pöcs barát majdnem ingyen! Rapli, hazugság, önzés, piálás, léha játék, most vegyenek, olcsón adom!”

Péter:

Az majd még később jön, amikor minket is odahajítanak a kupacba.

Eljön.

András:

Néha egészen elbódulok attól a hangulattól. Szól a zene, sütik a lángost, a kolbászt, az áruknek valami áporodott bűdöse, az emberi izzadság szaga, az állatoké, főleg a kutyásoknál, a rikkantások, vitatkozások, jaj, de szerelmes vagyok az életbe! Hogyan tudnám megtartani, viszsza csinálni? Sehogyan. Egy senki vagyok. Szerencsére, akik ide járnak a rendelőbe valami félistennek néznek, tejelnek rendesen, azt remélik, segítek rajtuk, pedig egy frászt, ha a testük magától meg nem javulna, miattam aztán bekrepálhatnának akár másnap.

Péter:

Egyelőre a cuccok másik oldalán állunk.

András:

Pedig hogy utáltam ezt az egész múzeumos, tarisznys, ezeréves kacatos, hagyományőrző népi okádék hóbelevancot anno! Emlékszel a tónál, a hotel melletti paraszti szerszámok kiállításra? Hogyan gajdoltam, te meg csitítottál, ne a strandon hőzöngjek ellene, mindenki minket figyel.

Hát, ha kimentem négyévesen otthon a pajtánkba, pont ugyanazt láttam, sőt, különbet. De az ég szerelmére, mire tizennyolc lettem kihajítottuk az egész baszást a szemétkébe és az öreg Béla traktorral szántotta a kertünket, fűnyíróval nyírtuk a fűvet, nem kaszával, sarlóval, semmire nem volt szükség abból a halott múltból és én az új világot, a sajátomat akartam látni mindenhol, takarodjon az összes régi, ócska!

Lehet, hogy semmi sem változott bennem? Most is a sajátomat akarom látni, csak közben az lett szemétté?

(Hirtelen a piacon teremnek.)

Péter:

Nézd, ezek orvosi könyvek!

András:

Jé, sebészet. Pont ebből tanultam az egyetemen.

(Felemeli, lapozgatja.)

Alapos munkát végzett a csávó, rendesen kipreparálta.

Amott láttad a szikéket? Minek ide egyetem, itt megveszed a könyvet, a lényeg is kiemelve, amott a szikét, csipeszt, érfogót, van itt minden, pár napot olvasgatsz, vagdosol valami csirkét, aztán leégeted a vasat, mehetsz műteni. Úgyszincs elég orvos, majd elfelejtik elkérni a diploma- meg szakvizsgamásolatod. Pár hónap után egész jól belejössz. Kézügyesség kérdése. Páran bekre-pálnak, de hát ki nem követ el hibákat.

Péter:

Szóval elavult.

András:

El. De meg nem is. A szerveid még ugyanott vannak.

Péter:

A tiéd megvan még? Biztosan, bár konkrétan nem emlékszem rá a könyvtárszobádban.

András:

Meg. Persze.

Hallod, akár ki is hozhatnám, nem emlékszem, mikor volt utoljára a kezemben. Két éve áttöröltem az összes polcot, leporszívóztam a köteteket. Akkor.

Az egész könyvtárat is kihozhatnám. Nem olvasok én már úgyse semmit.

Persze, mert kulturálatlan, meccszabáló nem orvos vagyok.

De nézzük csak inkább, hol vannak itt a Leninek?

(Az árushoz.)

Csókolom! Nem látok Lenint. Nincsen?

Női árus 1.:

Van. Otthon. Ritkán hozom ki, inkább csak kérésre. Túl sok, nehéz. Már nem szabad annyit emelgetnem.

András:

Teljes sorozat?

Női árus 1.:

Nem. Úgy negyven-negyvenöt kötetnyi. Tízegynéhány hiányzik. Inkább csak pótlásnak jó.

András:

Vagy a barátomnak esténként olvasgatni.

Péter:

Ne bomolj, hová tegyem? Átviszem neked.

András:

Mibe kerül?

Női árus 1.:

Kötetenként öt.

András:

Az nem semmi, az egy vagyon! Több mint kétszáz az egész!

A boltban ennyiért vadi új Nobel díjast adnak.

Hallod ezt, Petyám? Hét vagy nyolc zongora.

Női árus 1.:

Ó, hol jön egy Nobel díjas Leninhez! Hiszen ön is nagyon jól tudja.

Egyben érdekelné?

András:

Először is olcsóbban érdekelne.

Aztán pedig egyben teljesen más az ára, mint darabban.

Női árus 1.:

Egyben tizenöt százalék kedvezményt tudok adni.

András:

Az úgy még mindig kétszáz körül lenne.

Mondjuk a felét, százat nekem megér. De, csak mert a barátomról van szó.

Női árus 1.:

Köszönöm, ugyan, szóba sem jöhet.

András:

Megvárja, amíg valami filozófus rákattan?

Női árus 1.:

Maga filozófus?

András:

Dehogyl!

Női árus 1.:

Látja, mégis érdekli. Jól mutat a polcon bizonyos körökben.

András:

Na, igen. Mutogatni a saját főzésű pálinkával. Vagy a magasabb értelem, a titokban oly széles látókör bizonyítékeként.

Legyen százhusz.

Péter:

Hagyd már abba, hülye!

András:

Látja, a barátom nem éppen sznob.

Nos?

Női árus 1.:

Mondtam, tizenöt százalék.

András:

Aj, de makacs tetszik lenni. Pedig most letudhatná egyszerűen az egészset.

Női árus 1.:

Nem kér kenyeret, elfekszik akár mennyi ideig a raktárban. Legfeljebb még följebb megy az ára. Egyre bonyolultabb beszerezni.

András:

Megadom magam, de tényleg, találjunk ki egy emberi árat közösen. Tegyen valami új, kevésbé szíven ütő javaslatot.

Női árus 1.:

Százhetven az egész. Ha jól emlékszem negyvenkét kötet. Gyönyörű állapotban vannak, újszerűek. A jövő hétvégén kihozom.

András:

Százhatvan.

(Az árus mély levegőt vesz, fél testtel elfordul, mutatja a megütközését.)

Rendben, százhatven.

Mit meg nem ér az embernek a barátja! Még azt is hagyja, teljesen kifosszák.

Köszönöm. Viszont látásra! A jövő héten jövők érte. Ilyentájt, nem korán reggel.

(Elindulnak tovább.)

Péter:

Azt tudod, hogy magadnak vetted? Hozzám oda ne hozd!

Majd nyitsz egy második olvasótermet otthon, kifejezetten Leninnek. Később föltöltheted Marxszal, Engelsszel, Kautskyval, meg a többivel, sőt, átlovagolhatsz filozófusba. Mint egyesek sebészbe.

András:

Aj, Petyám, nem érted te ezt!

Hát, ezt a meccset elvesztettem. Látod, apám, érted még a vereséget is elviselem. Vereséget? Frászt, vereséget! Megvettem neked Lenint!

(Újra a nappaliban vannak.)

András:

Kis konyakot?

Még mindig nem? Mi a szösz, majd még komolyan kell vegyelek.

Akkor mit? Hígabbat vagy valami cukros lötytyöt? Esetleg végképp ásványvizet?

Várjál, van itthon tej. Dobozos. Tejet, na, tejet?

Péter:

Laktózmentes?

András:

Az, már mind a ketten fosunk a rendestől. Előbb Eszter puffadt tőle, aztán én kezdtem akkorákat eregetni, mint egy tehén.

Pedig mennyit megittunk, mi? Naponta két litert is.

Emlékszel, gimiben nagyszünetben rohantunk a tejbüfébe, bedöntöttünk egy korsóval, uzsgyi vissza?

Hozzam?

Péter:

Megteszi a víz. Az legalább hasonlít a szódára. Ez a tej már semmire sem hasonlít. A reggeli kávéba lötytyentek picit, csak a színe miatt.

Amit gyerekkoromban kandlival hordtam Janiéktól, na, az tej volt. Épp csak kifejték, még habos. Másnapra, ha véletlenül megmaradt, megkeményedett a tetején a zsír. Az egyik piacon láttam pont ugyanolyan kandlit. Zománcos kéket. Csak a csorba hiányzott a fedője széléről. Egyszer beleejtettem a kútba. Pattogott a téglákon, aztán csobb. Öregem, egy kampóval kipecáztam.

András:

Mekkora parasztok voltak, kész mezőgazdasági kombinát az udvaruk, a kertjük. Mintha a Föld közepéig ért volna a gyökerük. Aztán meg őt ette el legmesszebbre a fene, egyenest a felhőkarcolók közé.

Péter:

Ja. Felégetett mindent, amikor ment. Szó szerint. A házat eladta, ami benne volt meg föltüzelte.

András:

Tudom, mesélted.

Péter:

Több méteres volt az udvarban a máglya. Röpült bele minden. A hűvösödő novemberi éjszakában olyan kísérteties volt az egész, köröttünk az átható nyirok, a tűz fölől a hatalmas láng melege, a beledobált múlt látványa, minden a padlásról meg a fészerből, papírok, ruhák, ami csak éghető. A szélén, mellészóródva hevert egy képeslap. Felvettem. Az enyém volt. Én írtam neki nyári kirándulásról vagy harminc évvel korábban. Majdnem elbőgtem magam. Látod, annak a lapnak lett helye még az egérlyuk lakásomban is. Ott áll bekeretezve a komódon.

András:

Aha. A túlélő.
Valami kaját?

Péter:

A mementó.
Kösz, nem vagyok éhes. Ha kimegyünk, majd kinn
eszem egy lángost.

András:

Oké. Egytől nem kapsz gyomorrákot.

Péter:

A zsírjától?

András:

Amilyen spúrok, évente ha cserélik. Leszűrik, mehet következő körre.

Én hozok egy almát magamnak. Majd veszel gerezdet, ha mégis.

(Oldalt a komódon öblös üvegtálban gyümölcsök. Levesz róla egy almát, a komód fiókjából kibújj egy kistálcát, meg egy óriási törkést.)

Péter:

Ó, a dikicsem mindennapi használatban! Kicsit félttem megvenni neked, kést nem szokás ajándékozni, állítólag bajt hoz, de annyira meg akartalak vigasztalni!

András:

Köszí. Baromira szeretem. Kicsit más a pengéje, mint az enyéme volt, de masszív, férfias.

Sokáig a szekrényben tartottam, most rászoktam.

Hogy az enyémet ki lophatta el! A holtágon többen is pecáztak, ott még megvolt, azzal vertem fejbe, amit kifogtál halat, otthon meg már nem találtam.

(Elkezdi a tőrrel felszeletelni az almát.)

Vegyél.

Péter:

(Elvesz egy gerezdet.)

Azért elég ijesztő egy szerszám.

Hogy mondtad? Puha pöcs?

Nézzük csak azt a videót!

András:

Pofa be!

Nincs ijesztőbb a hamis barátnál. Ezek a te bennfentes információid!

Péter:

Tudod, kár, hogy Tibi nincsen már, meglehet, Eszternek is nyújthatna némi vigaszt. Sokaknak el kéne ide egy Tibi.

András:

Mi az a nagy szabadság, amit te úgy istenítesz? Miféle szabadságot adott ő? Szabad volt eltűnni a csajnak a pokolba, miután jól kikeféltte magát?

Péter:

Nem dobott ki ő senkit. Hozott egy másikat, kétségtelen. Bárki maradhatott volna, ha elviseli maga mellett az újat. Irén például folyamatosan megvolt neki, jött, keverték, kimosott, rendet rakott, pár hét után eltűnt. Aztán jött megint. Irén megértett belőle valamit, a többi nem. Csak önnön önzésükről tudtak. És Irén meg is kapta azt a valamit.

András:

A farkát. Hol talált volna még akkorát magának?

Péter:

Ezzel Eszter is így lehetne. Ki tudja, meglehet, így is volt és most hiányzik neki?

András:

Na, ide figyelj apukám, ha valamit állítasz, bizonyítsd! Most aztán kapd össze magad, elő a kurva emlékeiddel, ne rágalmazd itt a feleségem csak úgy passzióból, vagy ha van valami alapja, gyerünk, ki vele!

Péter:

Hülye vagy te, csak nem forogsz! Mi közöm nekem a ti katasztrófátokhoz? Ne rám acsarkodj, hanem saját magadra. Ha elbasztad ezt az isteni nőt, hát magadra vess! Azt hiszed, a dolog csak az ágyatokon múlt? Bár, azon is.

András:

Az isteni nőt majd kérdőre vonjuk. Kíváncsi lettem a részletekre.

(Olivér jön le a lépcsőn.)

Olivér:

De hangosak vagytok!

Szia, Peti bá! Azt hittem, csak engem cseszeget az öreg.

Úgy látszik nagyobb a baj, mint gondoltam.

Péter:

Szia, Olivér!

András:

A baj kurvára nagy, fiam.

Legelőször is veled van baj, aki csak a seggedet növesztet a lóvékon és leszarod, hogyan lesz holnap.

Másodszorban a drágalátós anyáddal, aki azért pottyantott ide, hogy minden mást behelyettesítsél az életében, többek között engem is. No, jó, a rongyokat, a kocsit, repülőgépet azért nem, és persze a magára aggathatót sem, de amúgy mindent. Esetleg, mint itt hirtelenjében kiderült, a méretes faszt sem. Anyai buzgóságában aztán létrehozott egy ilyen léha senkit, mint aki te vagy. Tőlem meg elvárta, hogy mindezért körberajongjam.

Harmadszorban meg itt ez a kvázi barát, akiről az ember azt sem tudja hús-e vagy hal, évtizedekig azt képzei, olyan közeli, hogy már majdnem a teste része, aztán kiderül, hogy ugyan tényleg a teste része, de csak egy két lábon járó hímtag, aki pusztán az alkalmat lesi megdöngölni a feleségét.

Olivér:

Ó, hát az egész világ hibás! Milyen szemét világ is ez, senki nem ért meg téged, az ősi értékek hordozóját. Anyát pedig ne bántsdl!

András:

Nézd már, majd még rendre utasít a fiam!
Hogyhogy itt tisztelhetünk, ifjú testőr? Elment az áram?
Megéheztél?

Péter:

Gratulálok a diplomádhoz!

Olivér:

Köszönöm, Peti bá. Apa, majd ha nyugdíjba megyek, biccent egyet.

András:

Te nyugdíjba? A bűdös életbe se. Fizetésed sem lesz soha, nem nyugdíjad. Seggére versz az örökségednek és mész a híd alá. De én azt, ha szerencsém van, már nem fogom asszisztálni.

Olivér:

Mindig ilyen pozitív volt, Peti bá?

András:

Csak amióta létezel. Viszont komoly erőfeszítembe telik legalább ezt a szintet megüsnem.

Péter:

Apád egy rendkívül tehetséges fickó, Olivér.

András:

Az. Voltam. Elherdáltam. Mihez kezdtem vele? Ülök ebben a gennyes praxisban, varázsolgatók, csiribú-csiribá, beszédem a lóvét, dugom a családi zsebekbe, huzigálom a bőrdönt a reptereken, aranyláncokon, angol blúzokon fanyalgok, néha megdugok egy-egy nunát – na, ezt most Olivér, te nem hallottad –, zabálok, leöblítem, meredek erre a kötömegre, ami az én házam, herótom van a ridegségétől, lassan eltévedek benne, nézem, ki az atyáúristenhez tartozom, de csak két árnyékot látok kinyújtott lejmoló kezekkel, kb. ennyi.

Péter:

Kiforgatva. Most hajtsd vissza a színére.

András:

Ugyanaz a viseltes rongy, ugyanott vannak a lyukak, te szerencsétlen!

Olivér:

Kéne egy új videokábel. Eltörött, mikor átdugtam a másik monitorra.

András:

Micsoda, mi kéne? Ah, videokábel! Abban spéci nem tudok segíteni, de rántott húst találsz a hűtőben és gyümölcsöt a tálban.

Olivér:

Megoldom én, ne izgulj. Adnál egy ötöst? Marad belőle, hozhatok még valamit, ha kell. Kenyeret, ilyesmit.

András:

Látod, Petyám? – in medias res. Nem szarozik. Kiböki a második percben.

Ilyenkor nem tudsz venni sehol.

Olivér:

A plázában fönn az elektronikában árulnak. Nyitva vannak hétvégén.

András:

A kicseszett életbe, fiam, zokogjak vagy röhögjek, hogy egy istenverte kábelt én kell finanszírozzak? Hány éves vagy? Örülhetek, hogy nem lakást szottyant kedved venni. Mert hiszen azt is akarhatnál. Sőt, mint a kéményseprő, akár az ötödiket! Hah, ő már a huszadiknál tart.

Tényleg, te hallottad, Petyám, hogy a kéményseprő a legnagyobb franc a helyi lakáspiacon? Kész krőzus! A mi dicsőséges új világunk! Kinek megy a legjobban? Hát a kéményseprőnek! Bemegy, mintha dolgozna, serteper-tél, eldumálgat, kifigyel és mint a dögkeselyű, lecsap a megszorult áldozatra, húgyért-szarért elviszi a legjobbakat. Gondoltad volna? A picsába is, hogy orvosnak mentem, nem kéményseprőnek!

Péter:

Tényleg, a Kovi? Vagy melyikük? Hozzám nem futnak be úgy a hírek.

András:

Persze, te majd csak akkor értesülsz, amikor Kovikánk felvásárolja a te egérlyukadat is.

Két monitor. Mi az atyaúristennek két monitor? Miért kell egy géphez feltétlenül két monitor, minek azt a kibaszott kábelt átdugni, megtudhatnám? Az egyiken nem ugyanazt látod, mint a másikon? Vagy szélesebb, magasabb, színesebb az egyik, mint a másik? Mi a túrónak a kettő? Add el az egyik monitort, és vegyél rajta kábeleket, vidd ki a piacra és add el, cseréld el, nekem mindegy, csak csinálj már valamit! Valamit, ami nem kunyerbálás, amit te kezdesz el és be is fejezel, te, te semmirevaló léha senki!

Péter:

Hagyjad már, Bandi, ne hergeld magad, a fiad!

András:

Hát ez az! Mert ha nem az volna, hát utálkozva elfordulnék, de így azt sem tehetem.

Péter:

Egyébként boldogítana, ha te vennéd a huszadikat?

András:

Nem. Mondtam, így is sok. De legalább igazságosabb volna.

Olivér:

No, akkor kapom azt a pénzt?

András:

Nesze! Vigyed! Vegyed!

Olivér:

Vihetem a kocsid? Ha hozok kenyeret is, csak jobb lenne kocsival.

András:

Azt már nem! Menj anyádéval!

Olivér:

De hát anyu elvitte a sajátját. Láttam mikor elhajtott.

András:

Elvitte? Hm, ezt nem mondta. Hová a búsba mehetett az a némbor, hogy autó kellett a segge alá?

Péter:

Jé, talán csak nem a piacra?

András:

Kitelik tőle. Mi meg itt csesszük a rezet. Lehet, hogy mégsem lesz olyan spórolós ez a nap?

Olivér:

Akkor vihetem a tiédet?

András:

Kizárt. Hozzá ne nyúlj! Nem közösködöm veled. Béna Joe.

Menj gyalog, nem kopik le a lábad. A kezed sem szakad le a kenyértől.

Különben meg kell egyáltalán kenyér? Nézd már meg a kosarat, lehet, benne szárad három kiló. Itt minden előfordulhat.

Olivér:

(Megnézi.)

Hát, éppenséggel van benne, de kinek kell már az ilyen?
Legalább kétnapos.

András:

Két egész napos!

Ó, hát az már tényleg ehetetlen.

Takarodj a szemem elől, te szarházi! Kétnapos! Hallottad, Petyám? Hány napos kenyeret zabáltunk mi tízóraira a suliban? Hány naposat pirítottunk esténként a kályhán, sütögettünk serpenyőben egy kicsi zsírban? Hány-szor mentünk egy héten mi kenyérért? Kétszer? Talán kétszer, de lehet, csak egyszer. Mert még a madárlátta kenyérnek is keletje volt, amit apám – a te szerencsétlen dolgos nagyapád, fiam ő urasága, ha ezt az elavult információt képes és hajlandó vagy fölfogni – visszahozott maradékul a munkából. Szalonna meg hagyma mellett állt egy napot, micsoda íze lett! Széthajtogatta a konyharuhát, amibe anyám csomagolta neki és elővarázsoltsa belőle egy szikkadt serclit. Nekem.

Takarodj a szemem elől!

Olivér:

Na, jó, akkor megvárom anyát.

De inkább fönt. Addig jó szórakozást itt a virtuális lomikban.

(Fölmegy a lépcsőn.)

Péter:

Hát, ez minden volt, csak nem kedves atyai.

András:

Azon a hiábavaló próbálkozáson már régen túl vagyunk.
Mennyire belefáradtam ebbe az egészbe!

Péter:

Pedig tudod, hányan irigyelnek?

András:

Te is, mi?

Te bezzeg elsimogatnád Esztert! Eszterkém így, Eszterkém úgy. Aztán Eszter egyszer csak átválna Katába.
És kezdődne minden előről.

Irigyelnek? Az is jobb, mint a közönyük. Szerintem az örök életen kívül leginkább semmi sem érdekli őket, csak toszni, bulizni, zabálni akarnak és élni, élni, élni, egy nappal mindig arrébb tolni a haláluk napját. Aki legálább irigy, az már igen fejlett.

Almát?

Péter:

Adj még egyet!

(Elvesz egy gerezdet.)

András:

Azaz! Nyomassuk! Jót tesz a vérnyomásunknak. Az enyémnek főleg. Az enyém csülökpörkölt arányos. Egyszer majd azon kapom magam, beadta a kulcsot a szívem, nincs pulzusom. Megállt szívvel pedig nem igazán jó az ember merevedése.

Péter:

Hogy lettél te ilyen városunk bikája? Mi mind a ketten amolyan szolid, jó kisfiúk voltunk, nem?

András:

A magánytól. Vagy mit tudom én! Megöl ez a társas egyedüllét.

Az is lehet, genetika. Egyszer csak aktiválódott a kód.

A te kódodat is megvizsgáljuk mindjárt! Várj, rögvest sorra kerülsz, azt gyanítom, nálad is aktiválódott valami.

Alamuszi macska nagy árkot ugrik!

(Eszttert látjuk a piacon.)

Eszter:

Jó napot kívánok.

Tubusos hennát tetszik tudni adni? Tizenötöst használnok.

Női árus 2.:

Tubusos tizenötöst? Sajnos tubusosból elfogyott az a szín. Tizenhetesem van, kicsivel sötétebb, finom padlizsán árnyalattal. Önnek az is ragyogóan állna.

Viszont porban van nagyon hasonló a tizenötöshöz, húszdekás kiszereelésben.

Eszter:

A lilás csillogást nem szeretném. A tizenötös természetes barna, hasonlít a hajam eredeti színére. A port még nem próbáltam soha.

Női árus 2.:

Igen, de mosás után a tizenötös fakul kissé és inkább rézvörösre vált.

A portól nem kell megijedjen, kedves, elkeveri vízzel, utána pont ugyanúgy hordhatja fel, mint a tubusból. Ez a por eredeti indiai, stabilabb is, mint a tizenötös gyári. Nem fog kivörösödni. Gyönyörű haja van, igazi selymes fénye lesz tőle.

Eszter:

Köszönöm. Igazán kedves.

Az a helyzet, nem merek most belevágni valami újba.

Női árus 2.:

Jövő hétvégére tudok hozni tizenötöst.

Eszter:

Szerintem addig nem várhatok vele, már így is épp eléggé lenőtt.

Női árus 2.:

Tetessen bele friss dauert, legalább pár napot pihen a haja utána. Ahogy összeugrik, a lenövés sem olyan feltűnő. A következő héten fesse csak!

Eszter:

Hát, nem tudom.

(Tanácstalanul szétnéz a bennás pulttól kissé távolabbra.)

Ó, Istenem, mit látok! Azok az árúk, ott lenn az aszfalton, azok is az öné?

Női árus 2.:

Igen, a férjem portékája. Mindenféle régi encsembensem.

Pillanat, szólok neki, a kocsi túloldalán beszélget.

Apukám! Gyere, érdeklődöd van!

Férfi árus 2.:

Csókolom, bocsánat, már itt is vagyok. Tessék parancsolni!

Eszter:

Jó napot!

Érdekelne az ott. Megnézhetem közelebbről? Fölvenné, odaadná?

Férfi árus 2.:

Kiváló ízlése van! Az egy igazi különlegesség. Máris adom.

(Lehajol, de hogy mit emel fel, már nem látjuk.)

(Újra a két férfi a nappaliban.)

Péter:

Most rögtönítelő bíróságot rendezünk itt vagy kimegyünk arra az átkozott piacra végre?

András:

Menekülnél, apukám? Előlem, tudod, úgysem lépsz meg. Elmarom a grabancod, ha rászolgáltál.

Péter:

És belém állítod a dikicsed?

András:

Azt hiszed kár volna érted?

Péter:

Nem, nem hiszem.

András:

Miért hagyod abba a piát?

Péter:

Hogyhogy miért? Szerinted nem jó, hogy abbahagyom?
Nem pont erre kapacitáltál évek óta?

András:

Igen, de ha nem kár érted, miért hagyod abba? Nyugodtan bele is dögölhetnél. Vagy nem is öncélúan az egészséged miatt hagyod abba? Inkább valaki miatt? Akkor viszont miért lenne mindegy, megdöglesz-e vagy sem? Akkor élni akarnál. Esetleg olyan valaki miatt akarnál élni, aki annyira reménytelen, hogy inkább beledöglesz?

Péter:

Értelek. Hogyan lehetsz ennyire féltékeny a nőre, akit legszívesebben kiebrudalnál itthonról? Hiúságból? Nehogy kiröhögjenek, lám, lekapcsolták rólad?

András:

Mi az, amit kidobhatunk, és mi az, amit nem? A barátság kidobható?

Az összes öreg szarnak irány a lomi! Igen, én mondtam, én! Ennyire igazam volt?

Péter:

Mi az, amit megmenthetünk, és mi az, amit nem? A barátság megmenthető?
Előtúrható a lomiból?

András:

A megmentő szerepében gondolsz tetszelegni? Bármilyen megtehető, csak fogjuk fel úgy, áldozatot hoztunk azzal, hogy elkövettük!

Péter:

Lám, áldozattá lesz, aki áldozatot hoz.

András:

Beszaro! Micsoda szemem szedett hazugság!

(Olivér jön le a lépcsőn.)

Olivér:

Apa, ne csináld! Már Péter bával sem bírsz megbékélni?
Ő is elfajzott talán?
Megjött anya. Most állt be a ház elé.

András:

A számból vették ki a szót: Elfajzott. Milyen találó! Talán még tőled is jobban.

Eszter:

(Benyit a bejárati ajtón.)

Nagy tételben mertem volna fogadni, hogy még itt ücsörögtek.

András:

Mindig is más kontójára kavartál! Nagy tételben! Honnan lett volna rá pénzed, te szerencsétlen?

Olivér:

Anyá, elvihetem a kocsid?

András:

Viszont ha az én pénzzel nyersz, a nyeremény is az enyém. Átrakhatom a lóvét az egyik zsebemből a másikba.
(Benyúl a zsebébe, kimarkol egy maréknyi papírpénzt, átrakja a másik oldali zsebébe.)

Eszter:

(Bólint Olivérnek. Kissé megütközve, de meg irigykedve nézi Andrást.)

Mindig tudtam, hogy sóher vagy.

Olivér:

Odaadnád a slusszkulcsot?

(Eszter odaadja a kulcsot.)

Kösz.

Eszter:

Hová készülsz, drágaságom?

András:

(Motyogva.)

Igen, elég drága volt, egyetlen kábel ötért. No, jó, egy kis kenyér is.

Olivér:

Csak a plázába, rögtön jövök.

(Kisiet az ajtón.)

András:

Aztán merre méltóztatott jární, nagysága?
Mit sikerült nem elköltenie?
Mégis, én a sóher, hadd tudjam, mim maradt.

Eszter:

Haha! A piacon. Kinn a lomiban. Bizony ám, teljes valómban, nem csak hablatyolva!

Péter:

Tényleg? Nahát, legalább valaki közölünk!

András:

Milyen váratlan fejlemény! Micsoda zseniális ötlet!
Petyám, megint alkottál.
És sikerült valami különlegesre szert tenni a sóher mé-
száros aprópénzén?
Vettél valamit, no, vettél?

Eszter:

(Elkomorodik.)

Igen. Hogyne.

(Határozott mozdulattal kivesz a táskájából és az asztalra állít egy fallosz alakú cseppkövet, majd a táskát a széke támlájára akasztja.)

Ezt!

(Vége az első résznek.)

Második rész

(Ugyanott a nappaliban.)

András:

Nézz oda, hiszen ez Tibor kőfasza!

Péter:

Basszus, tényleg! Nahát, mennyiszer gondoltam rá, ugyan hová lett?

András:

Mestersége címere.

Péter:

Eladták vagy csak kidobták, aztán valaki kikukázta?
Fix helye volt, kéznél, bármikor lehessen simítani rajta egyet. Erőt meríteni. Néha színes óvszert húzott rá, rohadatul jól nézett ki.

András:

Már nem emlékszem, melyik barlangban törte, pedig mondta. Eredeti cseppkő. Hány tízezer év alatt csöpöghet össze egy ilyen farok? Szép méretes.

Mintha csak direkt pölőnek formálta volna az idő, még a golyók is milyen eredetiek a tövében!

Péter:

Hol találtál rá? Kitől vetted?

Eszter:

Hajfestéket néztem, egyszer csak a szomszéd standon, pontosabban az ő második standjukon megakadt rajta a szemem. Felismertem azonnal.

András:

Felismerted? Érdekes. Jártál te Tibornál valaha is? Voltunk mi nála együtt? Én se túl gyakran, és szerintem mindig magam mentem.

Mennyi újdonság egyetlen délelőtt!

Péter:

Hogy adták?

Eszter:

(Andrásra pillant.)

Most a halálát akarod?

Péter:

Hát ez hihetetlen! Pont az előbb emlegettük a magnóját, akkor is átvillant az agyamon ez a fallosz. Micsoda darab! Ha semmi másért, már ezért megérte barlangásznia. Mondjuk letörni tilos, de ki bír otthagyni egy ilyet. Én is elhoztam volna.

Egyszer úgy volt, elvisz magával, de aztán mégse.

András:

Ja, azt ki kellett érdemelni. A csajait szerette vinni.

Péter:

Őszintén szólva be is voltam szarva, elég durvákat mesélt, csúszás-mászás, fagyos vizek, totál csönd, sötét, beszorulhatsz, leeshetsz, eltévedhetsz, ott ragadhatsz örökre.

András:

Hát ez az, téged megmenteni nem lett volna üzlet. Egy nő mennyivel hálásabb tud lenni az életéért.

Péter:

Az egyik szekrénye csordultig volt a cuccaival. Sisak, overall, csizma, mindenféle lámpák, kötelek, karabínerek, széthyitható létra, millió cucc, egy vagyon.

András:

Na, ja. Apukáéból tellett.

Péter:

Az elején. Később a sajátját költötte.
Elutazni, ott lenni, engedélyek, kísérők. Leginkább ugye külföldre járt. Nem olcsó.

András:

Én meg közben nyomtam az ügyeleteket. Húgyért-szarért. Meló, ügyelet, meló.

Eszter:

Meg az asszisztenciát. Rádió be, hacuka le, máris nem olyan unalmas az éjszaka.
Nekem maradt Olivér.

András:

Szegény árva. Azt sem tudtad, hogy oldalazz el tőlem.

Eszter:

Köszöntem szépen, megvoltam a hüvelygombájuk nélkül.

András:

Na, most végül hiányoztam vagy nem hiányoztam?
Apropó, rádió! A magnóját nem láttad? Akkor az is ismerős kell legyen. Nem jelennek meg együtt az emlékezetedben? Pedig igen logikus volna. Kis zenécske, táncitánci, kőérintés, entyempentyem...
Mire emlékeztet téged ez a kódarab, drágám?

Eszter:

Nem a tiédre.

András:

Milyen megnyerő őszinteség!
Viszont akkor vajon kiére?
Hohó, a délelőtt még koránt sem ért véget, újabbnál újabb izgalmas történeteket hallhatunk!
Előbb utóbb minden lepel lehullik. Ez törvény. Az viszont előfordul, nemritkán, hogy a lepel alatt nincsen semmi. Csak a puszta űr. A tartalom addigra szétrohadt.

Eszter:

Más meg cédán, a nyílt színen rohad el. Annak aztán csak orrfacsaró a büze!

András:

Rébuszok. Szerintem legyünk konkrétabbak.
Basztál Tiborral?

Péter:

Bandi, te hülye vagy, hagyd már békén Esztert! Hogyan lehetsz ilyen bunkó?

András:

És ezzel, ezzel a szerencsétlen nyimnyám alakkal basztál? Csak nem, hogy vele is? Úgy védelmez, mintha valami nimfája lennél. Megdugtak? Na, kifelé, gyerünk, elő a farbával!

Péter:

Tényleg, ha a fallosz ott volt a piacon, akkor a magnó is nyugodtan kinn lehet, az egész hagyatékot elvihette egy valaki.

András:

Ne ködösíts, apukám, látod, most meg már tökre mind-egy lett az a magnó. Fáziskésésben vagy, Petyám. Hallgassuk csak meg, hogyan, mikor látta a drágám ezt a nemes darabot és dugott-e a mi csődörünkkel? Meg persze veled.

Eszter:

Közöd hozzá?

András:

Kihagy a memóriád, szívem? A feleségem lennél vagy mi a szar!

Eszter:

Arra a papírkára gondolsz az iratok között piros műanyag borítóban? Ne fárassz, mert mindjárt megkérlek, állíts össze egy listát a szajháidról, csak hogy korrektül lezárhassuk annak a papírkának az érvényét. Nyomul benned a kényúr?

András:

Jogom van tudni, hogy amíg én szatyorszám termelem a pénzt, ki, hogyan csinál belőlem hülyét!

Eszter:

Túrót van neked jogod!

Először pedig magadból csinálsz hülyét, amikor a kis pénzes szatyorkáidat a konyhaszekrény aljától a kéménylyukig összeviszza dugdosod a házban.

András:

Te csak hallgass, idióta tyúk, aki hirtelen jött, beteges takaríthatnékodban szemétbe hajítasz egy lakodalomnyi valutát. Mit számít, hogy én azért hónapokig güriztem, hallgattam a nyafogásukat, sopánkodásukat, rezzentem össze a hülye telefonjaikra, caplattam éjfélkor halálos harmincnyelc fokos lázat csillapítani, írtam igazolást fosásról, szédülésről, csak mert nem volt inyűkre másnap melóba menni, dogát írni a suliban!

Eszter:

A beteges gyűjtögethetnéked az oka. Itt én az égvilágon mindenről le voltam tiltva, még a rohadt konyhaszekrényből is csak uram és parancsolóm hozzájárulásával dobhattam ki bármit. A molyos búzadarában is aranygyűrű lehetett eldugva, azt sem hajíthattam ki csak úgy egészséggel a kukába, előbb át kellett túrjam, engedélyt kellett kérjek rá. Arról nem is beszélve, hogy ugye azt a grízt attól a kis molytól még meg is lehet főzni, majd becsukott szemmel esszük, ha már megfőtt, mit számít egy kis moly, csak nem dobunk ki valamit, amiért kerek há-

rompercnyit kellett dolgozni! Vagyis eszem én, a doktor úr bezzeg zsíros pörkölteket zabál, legyen energiája a töcsköléshez.

András:

Nem bocsátom meg neked azt a szatyrot. Majdnem egy egész év kibaszott kuporgatását hajítottad a picsába!

Eszter:

Hát, csak hogy értsd, Péterem, még az elején, amikor még be mertem nyúlni a saját konyhaszekrényembe, ki-raktam az aljából egy tömött nejlonszatyrot a szemetes mellé. Kicsit később nézem, nincs ott. Bekukkantok a szekrénybe, hát az eredeti helyén terpeszkedik. Annyira kiakadtam, fogtam, kivittem rögtön az utcai nagy kukába. Másnap vette észre, de addigra elvitték a kinti szemetet.

Itt majdnem vége lett a házasságunknak. Jaj, bár csak úgy történt volna! Kár, hogy nem volt második szatyor, azt nem bírta volna ki.

András:

Nos, feleségem kis Pétere, csak hogy tényleg értsd, a ház az enyém. A konyhaszekrény benne az enyém. A zacskó, benne az akármivel, tökre mindegy mi az, szintén az enyém. Sőt, a nejem is az enyém, nem egy másvilági Tiboré, sem nem a tiéd, mi hõn szeretett Petyánk.

Nem tudom, hány ilyen kerge bula él még a városban, de meglehet, az jár jól, aki a szeméttelepre jár, nem a lomiba. Például te kimehetsz, a te renomédnak úgyis mindegy.

Péter:

Eztán feltétlenül figyelem majd a zacskókat.
Meg a renomékat. Hátha belebotlom valahol a tiédbe.
Kissé viseltesen, leárazva.

András:

Nos, akkor a viseltes renomém karbantartása érdekében
térjünk csak vissza az eredeti kérdéshez.
Eszterkém, hallhatnám, mikor, hogyan ismerkedtél te
meg ezzel a kődarabbal, illetve miként avanszált a mi
Petyánk a te Pétereddé?

Eszter:

Mondtam, nincs jogod számon kérni engem. Papírala-
pon sem.

András:

Nincs jogom? Amúgy volna mit bevallanod?

Eszter:

Tudod mit, magadra hagylak ezzel a dilemmáddal.
Hagyjál engem békén a saját világomban. Legalább a
testem felett hadd rendelkezzem saját magam.
(Elindul a lépcső felé, hogy felmenjen az emeletre.)

András:

(Elé áll a lépcsőn.)
Hohó, azt már nem, hogy csak úgy kilibegiünk a hely-
zetből!
Feleségem Pétere, szerinted mit mesélne nekünk a
hölgy, ha rászánná magát?

Péter:

Ahogy én ezt most látom, messziről kezdené és az nem biztos, hogy előnyös volna rád nézve. Szerintem sürgősen lódd le magad, hagyjad, hadd menjen föl és aztán induljunk végre arra a szerencsétlen piacra, mert mire kiérünk, elkezdenek pakolni hazafelé.

András:

Rendes kis lomink kerekedett nekünk most itt helyben. Miért hagynánk csak úgy veszni kiaknázatlanul? Mennyi érdekes részlet a múltból, sőt, meglehet egészen friss, épp csak legyártott események garmadája!

(Visszatolja Esztert.)

Odakinn ügyis annyi a hamisság! Kiszúrsz valami csinosabb gépet, rákérdezel: „Működik?” Nyeglén visszaböfög: „Nem próbáltam még, hajnalban érkezünk.” Hülye, azt hiszi, valaki beveszi. Még ásít is hozzá egyet, mint aki kétezer kilométert vezetett. Már megyek is odébb.

Cukorból méz, téglaporból paprika. Átverés minden. Eladó, csak meg ne vedd!

Itt most őszinte alapokra tehetjük a műfajt. Nosza, ki-ki a maga cuccát az összes rejtett hibájával, törésével, szakadásával bassza csak ki a placra – ezem van, ennyit ér! Na, gyerünk!

(Felmarkolja a falloszt. Eszterhez fordul.)

Nos, hol is állt e nemes darab Tibor lakásában?

Eszter:

A komódon.

András:

Ó, a hölgy döntött, felvette a kesztyűt. Ha harc, hát legyen harc!

Stimmel. A komódon.
Mikor láttad először?

Eszter:

Nagyon régen. Vagy tizenöt éve.

András:

Meghívott?

Eszter:

Nem. Magam mentem.

András:

Ah, vagy úgy! Valaki áradozott a méretéről?

Péter:

Hagyjátok már abba, nem lesz ennek jó vége!

András:

Erre korábban kellett volna gondolnod.

(Eszterhez.)

És mivel toppantál be, kedves kis feleségem? „Eljöttem megnézni a cseppköved?”

Eszter:

Majdnem.

Igen, becsöngettem, nem lepődött meg, körbejártam, mosolyogtam, megálltam az ablak előtt, bámészkodtam kicsit, majd odaléptem a komódhoz, felemeltem azt ott a kezeden és mondtam, hogy jó, erről a nippjéről már hallottam.

András:

És?

Eszter:

Semmi és. Innentől minden könnyedén, magától értetődően zajlott.

Visszamosolyogva megkérdezte, szívesen bepróbálnám-e. Imádni szokták, mondta. Hűvös és éteri.

András:

Ezt? Beléd?

(Grimaszt vágva, meglehetősen indulattal leállítja a falloszt az asztalra.)

Eszter:

Hát, ha tudni akarod, márpedig akartad, igen, belém. Tővig belém dugta. Finoman, hihetetlenül finoman. A lélegzetem is elállt, soha nem tapasztaltam korábban ilyet. De bármennyire fantasztikusnak is éreztem, be kell valljam neked, az övé sokkal vastagabb és keményebb volt. Arról nem beszélve, mennyivel érzékibb. Attól egyenesen a mennyekbe repültem, csillagok sziporkáztak a szememben.

Úgyhogy én inkább az övénél maradtam később mindig.

András:

(Közlebb lép az asztalhoz, felveszi a törkést, felszúr vele egy gerzed almát, bekapja.)

Mindig.

Eszter:

Igen, mindig, amikor valamit eltörtél bennem. Vagy már azzal sem foglalkoztál, hogy eltörjed.

Aztán meg már pusztán a gyönyörért, ha ráéheztem. Mert jócskán kiéhezettél. Rám csaptad az ajtót, irány a soknapos konfeszezia. Hogy loccsant volna szét az ízéd a sok tudománytól!

Megérkeztem hozzá, alig beszéltünk. Nem zaklatott, gyötört, mint te itthon mindenféle, a kurváidtól ellesett rafinériáért. Semmi erőszak. Amit nem akartam, azt nem kérte, viszont megadott mindent, amiről úgy érezte, örömmel elfogadom. Ó, hogyan tudott megérinteni! Adott és adott, nem kért semmit érte. Mintha kizárólag abban lelte volna örömét, hogy ad.

Valami mágus volt, ki nem néztem volna belőle, amilyenek én az utcáról a ti társaságotokban megismertem.

András:

Így aztán várhattam volna benned a nőre sohanapján kiskeddig. Még szerencse, hogy az egészséges életösztőnöm kiségitett.

Eszter:

Nőre? Nem kellett neked soha több, mint szimpla nőstény. Kitanult csizmatalp. Az maradtál, diplomás paraszt. Az érintésed is, mintha éppen kukoricát szaglatnál rólam, azt csodálom, a betegek nem sikongatnak vizsgálat közben. Szegények túrik, nincs más, akihez fordulhatnának. Még fizetnek is szerencsétlenek a bugrisságodért.

András:

Az őszinteségemért.

Elég, te szajha, a saját barátommal szarvaztál föl! A mássikkal, ezzel a te Péterreddel meg az is lehet, még most is hetyegsz!

Igen, az vagyok, aki voltam. Ahonnan jöttem, ott nuku allűr. Én tudom, mire van szüksége az embereknek és megadom nekik. Igen, nagyon is megadom nekik. Csak-hogy azt is tudom, mi az, ami fizetségül nekem jár érte! Mindig értékén mértem mindent, mindenkit.

A kutya az kutya, nem szobaúr, a békát meg belerúgom a vízaknába, később majd még élvezi is.

Csak nem Kati volt, aki kiszorított ebből az idilli szerepedből?

Eszter:

Kati? Miért szorított volna ki? Én vittem oda.

Péter:

Mit beszélsz, Eszter? Mit tettél a házasságommal!

András:

Na, tessék, mindjárt más a leányzó fekvése! Az ideálról kiderül, árnyék, egy mocskos valóság csaló leképezése.

Eszter:

Bocsáss meg Péterem, nem akartam, én tényleg nem akartam ezt a véget, de később már nem bírtam megállítani, visszafordítani.

Péter:

Hát akkor én csak vigaszdíjat kaptam?

András:

Hoppá, készen is vagyunk! Ez gyorsan ment.

Eszter:

Nem, Péterem, nem, hidd el, nem!

Péter:

Vagy Tibort kerested bennem, nem is engem? Csak pót-szer voltam, valaminek az emléke, becsukott szemmel talán elhihető, hogy én ő vagyok?

András:

Egy kis konyakot az úrnak?

Igazi francia.

Hogy összetéveessen, ahhoz meg az öklödet kellett volna belédugd.

Eszter:

Én csak beszéltem Katinak róla, valakivel meg kellett beszéljem az érzéseimet. Kivel beszéltem volna meg? Ezzel itt? Kivégzett volna azonnal. Nézd azt a szörnyű kést a kezében, belém vágja mindjárt. Péterem, én nem akartam, csak susmusoltam Katival, annyira jól esett, kicsit gyóntam, kicsit dicsekedtem, oly magányosan éltem, Olivér maradt egyedül, de hát az ilyet az akkor még kis-fiával hogyan tárgyalhatná meg egy anya?

Én nem gondoltam, hogy Kati elmegy tőled. Nem is volt neki miért. Te egészen más vagy, mint ez az egyetemmet végzett hentes, pedig elvileg ugyanonnan jöttök.

Én csak beszéltem a simításáról, a csókjáról, a csillagokról, amit látok és mondtam neki, ezt legalább egyszer ki kell próbálja. Nem halhat meg úgy, hogy nem próbálta.

Bocsáss meg nekem, Péterem!

András:

Ó, a született, meccsnézés helyett klasszikust, eztán meg Lenint olvasgató úriember, aki azért hébe-hóba olyan

részenen fetreng az árokparton a biciklijével, alig bírom életre injekciózni, persze, ő a selyem lelkével majd megbocsát.

És akkor beosztottatok Katival? Vagy csak nem hármában adtátok elő a figurát?

Eszter:

Mert? Bibis? Pedig előfordult. Sőt, képzeld, ha Irén épp előkerült, négyesben. Mennyivel bűnösebb egyszerre három nő a te háromszor egyednél?

Győzött minket egyedül. Csülökpörkölt nélkül. Volt, hogy belénk sem jött, mégis győzött. Férfi volt minden porcikájában. És úriember.

Ezt persze egy ilyen macsó kan nem értheti.

András:

Aztán eszméletlenül itta magát, hogy végül vérrel hányni tele a falat és bekrepáljon. Ezek szerint ti hagytátok őt árván. Csak magatokkal törődve lespóroltatok tőle mindent. Mondhatom úgy is, megöltétek Tibort. Tönkreraboltátok. Gyilkosok vagytok, kisanyám!

Eszter:

Te meg egy cinikus senki.

Sajnálom őt is. Ugyanúgy, ahogy Pétert. Fogalmam sincs, mit szeretett volna még, mi volt az, amit együtt sem voltunk képesek megadni neki. Ha tudtam volna, lehet, megpróbáljuk. Talán nem is akart semmit, csak adni. Adott és adott, ez volt a végzete.

Téged nem sajnállak, pörkölttel hajtott bagzógép.

Pétert sajnálom, Katit, meg Tibort.

Istenem, Kati teljesen elvesztette maga fölött az uralmat és én sem bírtam megfékezni. Már kizárólag az ölelését akarta, a gyengédségét, minden helyett azt a meghitt szeretetet.

Péter:

Valahogy mindig éreztem, több nálam. Nem csak a pölője, hanem úgy en bloc. Aurája van.

András:

Nem tudom mi jön még ma, de valami kezd bennem elszabadulni. Mint a száradó ruha, ha csapdossa a szél és csúszik ki a csipeszéből. Már egy apró fuvallat is képes és letépi.

Pedig a te érzelmes történetedet még meg sem hallgatuk, Petyám.

Ajjaj, úgy sejtem, az aztán igencsak megüli majd a lelkemet!

Nos, hogyan kapott el anyuci, hadd hallom?

Péter:

Az is lehet, hogy csak bosszú volt. Eszter, bosszú volt az Adriáért?

Eszter:

Nem, hidd már el, Péterem, nem vigasztalás, nem pótszer és még csak nem is bosszú. Igaz, magam sem tudom, pontosan micsoda. A közelséged tette, végül is férfi vagy, valaminek a hiánya, a kedvességed, az a kisfiús, bocsáss meg, picit béna bájad, igen, persze, valamennyire a dühöm is, hogy már megint átverték, átlátszón, nyilvánosan. A korom, hogy mindjárt vége, meg a...

Péter:

Meg a műtéted. A megrendült önbizalmad.

Eszter:

(Elpityeredik.)

Muszáj volt bizonyítanom magamnak...

(Hüppög.)

...hogy még nő vagyok. Attól még.

Péter:

(Odalép hozzá, megsimogatja a fejét.)

Csak ezért a legutóbbiért is megtettem volna.

Köszönöm neked, Eszter.

Eszter:

Te köszönöd? Bolond! Látod, ezért szeretlek.

András:

Kibaszott egy barát az ilyen!

Eszter:

Meg az olyan, amilyen te vagy.

András:

Mi a fészkes baja lehet itt valakinek is az én barátságommal? Nem hajtottam Katira, bár ezek után istentelenül bánom, még az is lehet, megmenthettem volna ennek a fajankónak.

Eszter:

Az elképzelhető, tőled elsőre visszarohant volna hozzá.

Nem vagy te semmilyen barát, téged egyedül a birtokod érdekel.

András:

Szóval az Adriakor. Mit nem adnék, ha tanúja lehettem volna! Megosztanátok velem? Meghalok a kíváncsiságtól.

Lekapcsoltad a biztosítékot és áthívtad megszerelni? Jaj, ne kínozzatok!

(Kis szünet után ordítva.)

Gennyes rohadékok, hogyan volt, ki vele, jártassátok a mocskos pofátokat, tudni akarom, a gané lelketek hogyan működött, mit hogyan főztetek ki!

Olivér:

(Benyit az ajtón.)

Ez most itt micsoda?

No de apa!

András:

Mi van?

Hohó, megjött a forgó a kalapra! Teljes a társaság. Együtt a semmit érő banda!

Olivér:

Ne hadonássz azzal az istenverte késeddel!

András:

Te engem ne utasítgass!

Ez a kés legalább az, aminek látszik. Nyele van, pengéje, éle, hegye. Semmi mása, de az pont olyan, amilyen kell. Pont az, aminek mutatja magát. Kés.

Nem kibaszott álca, trükk.
Ebben még lehet bízni. Ha el akarok vele valamit vágni,
hát azt elvágja. Ha ledöfni akarok, ledöfi.

Olivér:

És most melyikre készülsz?

András:

Azt majd még eldöntöm.

Olivér:

Látom, megint csempültek a múltat. Hogy mit bírtok annyit rugózni rajta! Vegyétek már észre a korotokat! No, de hogy ne csak sületlenségekről essen szó, kaptam kábelt. Hoztam kenyeret is.

(Beteszi a kenyeret a kenyértartóba.)

Picike maradt, megtarthatom?

Eszter:

Persze, tartsad csak meg.

András:

A sajátodból adakozzál, ne az enyémből! Ha nincs, strichelj az úton, keresd meg! Riherongy kurva. Mondjuk én nem állnék meg neked.

(Olivérhez.)

Tedd a pénzt az asztalra. Tanulj meg dolgozni érte.

Olivér:

(Vállat von, lerakja a maradék pénzt.)

Apa, hogy beszélsz anyával?

András:

Ahogy megérdemli. Aki éveken keresztül hentergett baráti lepedőkön...

Eszter:

(Közbevág.)

Csend már, fogd be azt a mocsadék szádat!

Ha mi nem bírunk másként, legalább őt hagyd ki! Neki nem dolga. Én sem kezdelek kitárgyalni téged Olivér előtt.

Menj föl fiam.

András:

Miért ne lenne dolga? Ami itt történik, az mindenki dolga. Ez volt a baj, örökké ki volt kímélve a kicsike. Ideje észrevegye, egy geci az élet. A benne fürdőző imádott szájha anyjával egyetemben.

Maradj csak fiam, maradj. Izgalmasabb, mint a buzi játékprogramod.

Olivér:

Ott nem hadonászik a fejem körül senki tőrkéssel, az biztos. Legfeljebb a monitoron, de azt legéppuskázom.

Most már tényleg elegendő van abból, ahogy anyát mocsokolod! Nekem azt kukorékolhatsz, amit akarsz, leszám, de anyát hagyd békén!

András:

Pedig én a helyedben ma inkább odafigyelnék az apai szóra.

Olivér:

Mert? Nyakon vágysz? Vagy még rosszabb? Kiskoromban sem tudtam soha, amikor emelted a karod, a következő pillanatban mit kapok, simogatást vagy egy bazi nagy sallert a tarkómra. A hideg szaladgált a hátamon, amíg le nem ért a tenyered.

Hát ennek vége. Köszönöm, nem kérem az útbaigazítást.

Add ide azt a kést, rossz nézni a kezeden!

Kidobom a francos fenébe, almát szeletelni van kisebb.

(Odalépne Andráshoz, hogy elvegye a kést, de az hirtelen mozdulattal neki szegzi. Megtorpan.)

Eszter:

(Felsikkant.)

Eszednél vagy? Meghibbant önhitt seggfej, vedd le a kezéd a gyerekemről!

(Nekiesik Andrásnak, dulakodnak.)

András:

(Dulakodás közben.)

Mi a picca, majd még az is kiderül, hogy csak a tiéd? Már akkor is? Pusztuljatok a Föld színéről!

Olivér:

(Olivér is dulakodni kezd, megpróbálja elvenni az apjától a kést.)

Ne bántsд anyát!

Add ide azt a kést!

András:

(Letepéri Olivért, torkára szorítja a tőrkeést, hátulról Eszter próbálja elrángatni sikongatva.)

Kiontom a véred, te, senkiházi zabigyerek! Azért vagy ilyen elbaszott féreg!

Péter:

Bandi, barom, mit csinálsz? Állj!

Olivér:

(A hirtelen beállt csendben, torkán a törkéssel.)

Az egyetlen fiad vagyok, apa.

Péter:

(András zihálása, Eszter nyüszítése közben eltolja a reszkető Esztert és elkezdi felemelni a lassan engedelmeskedő Andrást.)

Na, állj föl. Elég. Nyugizzál. Vége, hallod, vége.

András:

(A hangja lassan sírásba fordul.)

Az övé, csak az övé?

Ki vagyok én itt? Kakukk dajka? Igásbarom?

Mi jut nekem? Csak lélektelen tárgyak!

Már én magam sem létezem talán.

(Kitölt egy teli pohár konyakot, magába dönti.)

Úgy tűnik ez a pia tényleg nem a tiéd lesz, te faszfej.

(Megismétli még egy pohárral.)

Péter:

Add ide a kést!

(András hüppögve, remegve szó nélkül odaadja. Péter behajítja a komód fiókjába a helyére, abonnan András kivette.)

Olivér:

A kukában annak a helye.

András:

(Elcsukló hangon.)

Jobb, ha fölmegeyek.

(Fölmegy a lépcsőn a fölső szintre.)

(Újra a piacon vagyunk. Hazafelé pakolnak a standokon.)

Férfi árus 2.:

Ha azt a követ el nem viszi, még a helypénzünk se lenne meg.

Női árus 2.:

Gyenge piac volt. Pedig szép az idő. Hiába, hónap vége van, ilyenkor üres a buksza.

Férfi árus 2.:

Belevaló csaj volt. Hogy kiszúrta rögtön! Lehet, nem csak nézni fogja majd.

Női árus 2.:

Mindig az a disznó fantáziád!

Mi ment még el? A plüssmackó, meg a kisautó? Ennyi?

Férfi árus 2.:

Aha.

És nálad?

Női árus 2.:

Két festék, majdnem három, de végül a jövő vasárnapban maradtunk, nyolc szappan, öt tusfürdő, tíz fogkrém.

Férfi árus 2.:

Hát, igen. Nulla haszon, az üzemanyag meg a helyjegy ára.

Női árus 2.:

Amott a szerszámosoknak jobban ment.
Ilyenkor nyár előtt az bejön.

Férfi árus 2.:

Meg a telefonos srácnak. Lehet, mobilokkal foglalkozhatnánk. Az a baj, nem értek hozzá eléggé. Annak éri meg, aki maga meg bírja szerelni, három roncsból csinál egy jót, aztán eladja majdnem újnak. Hozzák kintről táskaszám, még nekik fizetnek, hogy elviszik a szemetjüket, itt meg szép pénzt akasztanak róla.

Női árus 2.:

Na, nem baj, majd a jövő héten, pont fizetések után leszünk. A környékben sem lesz se vásár, se piac. Csak el ne verje az eső!

Férfi árus 2.:

Derült időt mutatnak.

Női árus 2.:

Vajon hová rakja azt a követ? Polcra? Úgy nézett rá, mint aki nem először látja. Szinte lecsapott rá.

Férfi árus 2.:

Csak nem elirigyelted tőle? Veszek neked gumiból, az nem hideg. A legmelegebb pedig az enyém.

Női árus 2.:

Meg a legkisebb.

Férfi árus 2.:

Viszont izgága. Jobb, ha nem panaszkodsz!

Női árus 2.:

Csak hamar lemerül az eleme.

Pakoljál apukám, pakoljál, ne álmodozz!

Férfi árus 2.:

Te álmodoztál. Meg még most is.

Add ide a dobozt a szappanokkal!

Női árus 2.:

Ó, a keservit ennek az örökös pakolásnak!

Férfi árus 2.:

Visszavágysz a hivatalba kapcának?

Női árus 2.:

Szerinted más választás nincs?

Férfi árus 2.:

Holnap alhatsz tízig.

Női árus 2.:

Télen pedig lefagy a vesém. Nem igaz, hogy ennyi az élet! Milyen boldog lehet az a nő, csak úgy csillogott a szeme. Látszik, ad magára. Van miből és van kinek. Csupa boldogság! Gondold el, milyen gusztusos lehet az otthonuk, ház, tágas terek, ízléses bútorok, képek, nipppek, illik majd valahová az a cseppkő is.

Férfi árus 2.:

Fasz, mondd ki nyugodtan.

Nem baj, anyukám, jövő nyáron, nem az idén, leme-
gyünk a tengerre.

Női árus 2.:

Hallottam ugyanezt tavaly.

Sajnos ott nincs zsibpiac. Vagy hála Isten, mert az még
szarabb volna, az orrod előtt ott a tenger, te meg dek-
kolsz a piacon.

Férfi árus 2.:

Beszállás, anyukám. Vigyázz, a lábadohoz is tettem egy
dobozt.

Jövőre tenger, mérget vehetsz rá!

Puszt kapok?

Női árus 2.:

Inkább élek, ha rögtön így is.

(Nyom egy puszt a férfinak.)

Vajon miért itt akart hajfestéket venni magának? Miért
jön az ilyen ide?

Férfi árus 2.:

Minél jobban megy valakinek, annál smucigabb. Bár, ná-
lam nem alkudozott. Kifizette, elvitte.

Női árus 2.:

Na, menjünk apukám, indíthatsz.

Úgy sem tudom meg sosem, milyen a normális emberi
élet.

(Visszatérünk a hallba.)

Péter:

Az angyalát, ez nem semmi volt! Most hogyan tovább?

Eszter:

Nem tudom. Ugyanígy.

Péter:

Azt már nem lehet. Lépni kell.

(Olivérre néz, látszik, zavarja a jelenléte.)

Eszter:

Dehogynem! Hajaj!

Kisfiam, behoznád a kocsiból a táskám? Azt hiszem a csomagtartóban felejtettem.

Olivér:

Hozom.

(Kimegy.)

Péter:

Költözz hozzám! Gyere, élj velem!

Eszter:

Nyolcvanévesnek érzem magam. Elfáradtam. Túl vén és túl fáradt vagyok mindenhez.

Nem lehet, Péterem, azt nem lehet.

Péter:

Nehogy azt hidd, bármi megváltozhat, megjavulhat köztetek. Ennek vége.

Így fogsz vegetálni az idők végezetéig?

Eszter:

Mit kezdenél te velem? Egy nem nő nővel. Sőt, már embernek sem érzem magam, nemhogy nőnek. Meddig tartana a román?

Péter:

Ez nem igaz. Tőled nőibb nő nem létezik és nem is kell. Mind a ketten valami teljesen újat kezdhetnénk.

Én már bele is vágtam. Sejtésem sem volt, miért, de most már tudom: Miattad. Érted.

Eszter:

A zsebkendőnyi lakásodba? És Olivér? De meg nem valóunk mi egymáshoz, Péterem. Nagyon jó veled, kedvellek, szeretetreméltó nagy gyerek vagy, de nem működne, higgyed el.

Péter:

Ne a négyzetméterre figyelj, hanem hogy mivel tudnánk megtölteni. Szeretettel, emberséggel töltenénk meg.

Persze, rosszul hangzik szerényebben, majdnem szegényen élni, viszont újra megtanulnál mosolyogni.

Eszter:

(Felveszi a konyakosiüveget, elfintorodik.)

Nem biztos.

Péter:

Attól már ne félj.

Eszter:

Töltenél?

Péter:

Neked? Szívesen.

Eszter:

Csak keveset. Köszönöm.

(Felhörpinti.)

Olivér:

(Visszajön kintről.)

Nincs a kocsiban, anya. Esetleg itt bent tetted le valahol?

Hát persze, ott lóg a szék oldalán!

(Leakasztja, odaadja Eszternek. Ő bólint, lerakja az asztalra, nem vesz ki belőle semmit.)

Eszter:

Nem, Péterem, nem. Felejtsd el.

Olivér:

Anya, nincs ez így jól! Örökké a múlton rágódtok, meg az olyan jelenen, aminek már se esélye, se jelentősége. Mit kell ezeréves dolgokkal hozakodni, csak balhé kerekedik belőle. Most akartok csodát, a ti korotokban? Nevetséges, ne haragudj!

Péter:

Érdekes, milyen nyugodt vagy, Olivér.

Olivér:

Nyugodt? Hát, úgy látszik, megszoktam, Peti bá.

Péter:

Apádnak legjobb lenne most aludnia egyet.

Olivér:

Szerintem is. Valószínűleg ledőlt.

Péter:

Mi a terved?

Olivér:

Mármint most? Még egy kicsit lenn maradok, aztán felmegyek és úgy teszek, mintha nem történt volna semmi. Anya, lehet, jobb lenne, ha kimenne pár órára a városba. Esetleg elkísérem anyát. Csak apát most nem akarnám egymagára hagyni. Vagy Peti bá itt marad vele?

Péter:

Általában értettem. Mi a terved későbbre? Itt élnél a városban vagy inkább messzebb, önállóan? Külföld esetleg? Kerestél már munkahelyet? Kinéz valami?

Olivér:

Ezek közül egyre is bonyolult felelni.

Szerintem majd elköltözőm, de még nem holnap. Persze, csak ha megtámogatnak egy kéglivel. Egyszerű is megteszi. Bérletbe nem szeretnék.

Külföld? Szóba jöhet, de inkább itthon.

Ahová beadtam az önéletrajzom, onnan semmi válasz, ahová hívnak, ott iszonyat a meló és lehúznak. Gondolkodom.

Péter:

Mi lesz édesanyáddal?

Olivér:

Nem csak anyával, kettőjünkkel mi lesz?

Péter:

Szerinted együtt kell maradjanak?

Eszter:

Ez nem kérdés. És itt most fejezzük be a témát!

Olivér:

Szerintem sem kérdés. Persze.

Péter:

Úgy látom, lenyugvóban a kedélyek, jobb talán, ha én elballagok haza.

Nahát, emlékezetes piac lett, pedig kinn sem voltunk!

Eszter, rendben vagy?

Eszter:

Hogyne, rendben.

Olivér:

Peti bá, nyugodtan menjen. Itt most game over a helyzet, már nincs mit izgulni.

Bocsánat az incidensért.

Köszí a segítséget.

Péter:

Akkor megyek. Ha segíthetek, csörögjeteK. Szevasztok.

(Kimegy a házból.)

(Eszter és Olivér leülnek az asztalhoz.)

Olivér:

Anya, tényleg, mi lesz veled? Mi lesz veletek?

Eszter:

Fogalmam sincs, fiam. Nem így képzeltem.

Olivér:

Ugye nem készülsz itt hagyni minket? Valahogy az a benyomásom, hosszú ideje ez a fő téma. Mindketten hallgattok és mégis erről van szó.

Eszter:

És ha igen?

Olivér:

Ne tedd! Nekünk még mindig szükségünk van rád.

Eszter:

Apádnak aligha.

Olivér:

Tévedsz. Nem is élné túl.

Eszter:

Hm, ugyanezt mondtad kicsiként. Emlékszel? Feküdtünk az ágyban, apád ügyelt, beszélgettünk a sötétben. Nehéz volt akkortájt a lelkem és te tudtad vagy legalább is sejtetted az okát. Megkérdeztelek és ugyanezt mondtad.

Olivér:

Igen, emlékszem. Akkor is igazam volt.

Eszter:

Nem, Olivér. Akkor is hazudtál, mint most. Érdekes, már olyan picin felfogtad, mit kell mondj a saját érdekében. Tudtam, hogy hazudsz, de nem szóltam, belebeszéltem magamba, tényleg szükségem van rá. Nem rám volt szükségem, hanem a változatlan helyzetre. Nem arra, amit egy anyának a szükség jelent, szeretetre, gondoskodásra, téged csak az anyagi része érdekelt, ketté ne törjön az életed, elkerüld a családi tragédiát. Felnőj, megerősödj, aztán szép csendben leválj. Mi meg majd valahogy elleszünk.

Olivér:

Most mi érdekem volna akkor ugyanazt mondani?

Eszter:

Ó, hát egy pici még hátra van a teljességig és később is jól jöhet a támogatás. Azt hiszem ezért, fiam.

Én mindenesetre akkor másnap bementem a templomba, ugyanúgy, mint gyerekkoromban dolgozatok előtt, és bár hosszú évekig felnőttként nem jártam oda, erőért fohászkodtam az Úrhoz vagy akit annak hiszünk, végig tudjam csinálni.

Megadta. Mára valahogy fogyóban az az erő.

Egyébként nem készülök sehová. Csak elfáradtam. Kiürültem. Hm, igen, a testem szó szerint kiürült, de kong a lelkem is. Fáradt vagyok a folytatáshoz.

Olivér:

Anya, miért mondtad, hogy a gyerekeimet?

Eszter:

Így jött ki a számon. Miért, nem az vagy?

Olivér:

De, igen, a tiéd biztosan.

Eszter:

És még apád panaszkodik, hogy messze estél a fájától!

Hagyjuk!

Nem sérültél meg?

Olivér:

Nem.

Eszter:

Jó. Az jó, kisfiam.

Valahogy majd elfelejted.

Olivér:

Nem hiszem, anya. Szerintem életem végéig kísérteni fog. Éreztem az élet. Csak rántania kellett volna egyet.

Föl fogok én még riadni erre álmomban.

Eszter:

Ó, istenem! Miért is kellett nekem kimennem arra a piacra?

Olivér:

Ugye az az izé, kő, Tibi bácsié volt? Emlékszem rá, egyszer jártam nála, találkoztunk az utcán a háza előtt, barlangászatról beszéltünk, én szerettem volna elmenni vele, de mondta, kicsi vagyok még hozzá. Viszont felhívott, megmutatta a cuccait. Akkor láttam.

Eszter:

Igen, az övé.

Olivér:

Úgy tűnik, a múlt tényleg mindig visszajár.

(Csönd, félhomály. A hangosbemondó bemondja: Figyelem, a kapukat zárjuk. Köszönjük a vásárlást. Legközelebbi nyitás egy hét múlva, vasárnap, reggeli hat órakor. Mindenkit szeretettel várunk.)

(Vége)

TARTALOMJEGYZÉK

Szobrok huzatban	7
Halálvágta	100
Ünnep	183
Bolhapiac	274

Készült Kecskeméten a
Print 2000 Kft. nyomdájában
Felelős vezető: Szakálas Tibor
2019